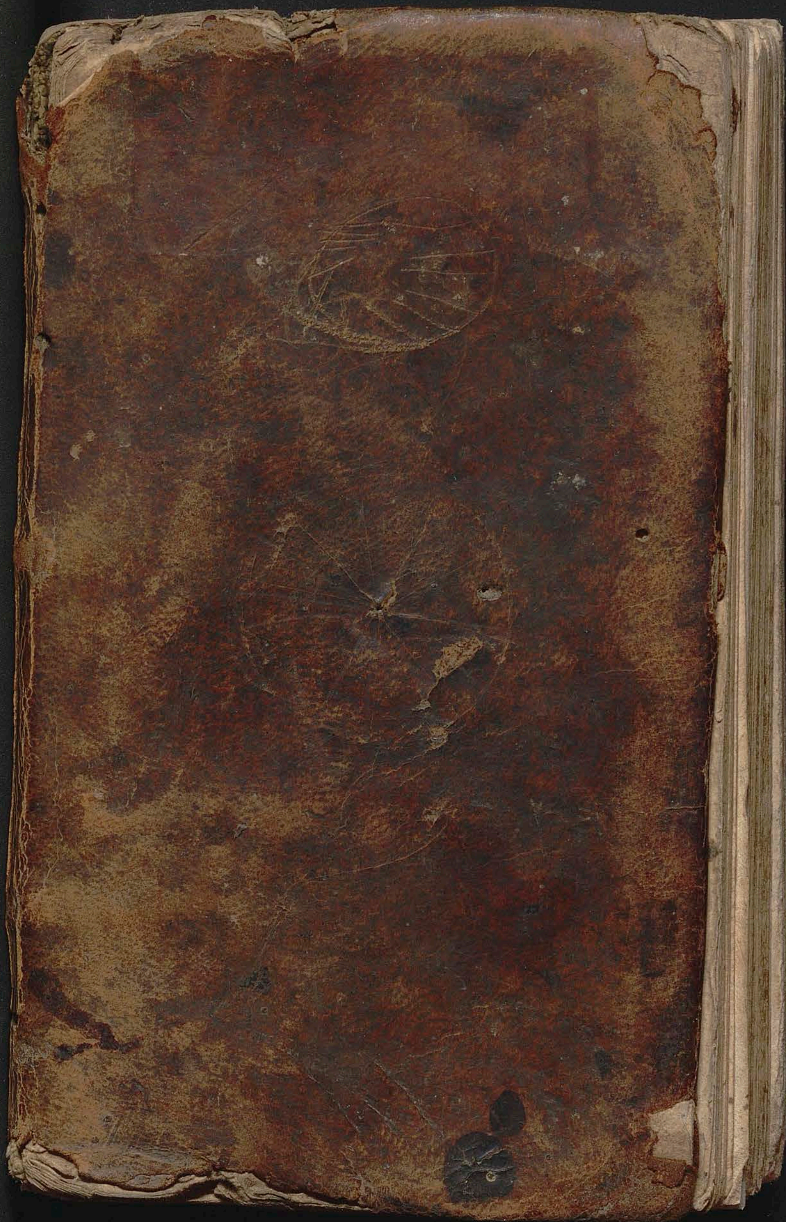

Probatio calami

Autor Kalinski Jan

IOAN

Scriptus

XIV. f. 55.

G. X. 53.

SIDERA ELOQVENTIÆ

E minoribus Atomis primò primorũ principiorũ oratoriæ lucubrationis

PRODUCTA

PRAXES VARIÆ

Honori

ILLVSTRISSIMI DOMINI

D. VENCESLAI

Comitis in Rozdoł, & Rejowiec

RZEWVSKI,

Capitanei Drohovizensis, Swiniuchẽsis &c. Jllmi Palatini Podlachiæ, Ducis Armorum Regni Magnæ spei Filij.

Devotâ propensione

P. JOANNIS DAMASCENI à M. D.

Scholarum Piarum Sacerdotis publica luci

DICATA.

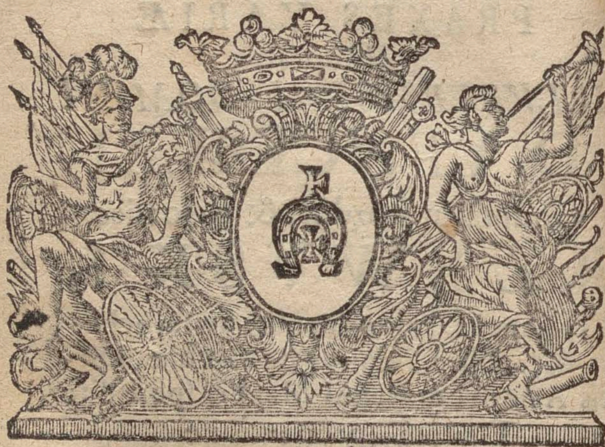
LIBER SECUNDUS

VARSAVIÆ Typis S. R. M. Schol. Piarum, Anno Dñi 1718.

In Arma

Jlluſtriſſimæ Domûs

RZEWUSCIORUM.

Hinc Crucis obryzum Soleæ præſtātius ardet,
Inde chalybs, Veſtræ gloria certa Domûs.
Nolumus ut terræ tinctus retrò vivat Achilles
Auripluo cedat Perſeus imbre ſatus.
Aureus, ut ſvadâ, ſic celſis dotibus Hæres,
Ferreus infeſtis hoſtibus ultor eris.

PRÆFATIO

PAlmarius mihi nihil est, quàm Vestris insistere vestigijs. ILLVSTRISSIME DOMINE. His ad Tuæ aram benevolentiæ deducor. Satis illa detrita, quia Martiali Prosapiæ Soleâ impressa. Et licet bivium quoddam in Patria Cruce, vix ipsi Herculi superandum, ambiguam distineret mentem, sed facilè est, nosse è vestigio, Leonum semitam, è majori Soleæ ambitu RZEWVSCIOS. Ad lunati hujus hemisphærij ductum, nemo erravererit, quod Lunâ poti-

ori ſydere, ut noctes, ita erronum caliginem illuſtrat. Imò & ex ipſis victricib9 ſertis, quibus toties à præclaris Aboriginib9 Tuis, uſq; hodie coronatur, non incongruè noſci poterit. Jllorum *TV ILLVSTRISSIME DOMINE* premis veſtigia, ego Tua pronus adoro, ut à termino Avitæ magnitudinis non aberremus. Ad tot tamen luminoſos triumphalis vitæ Veſtræ indices, ſydera Eloquentiæ admoveo. Augebit lucem geminata Pharos. Quamvis præter Majorum veſtigia & palmare trivium, Tui etiam in Palæſtrico literarum pulvere ſat notabiles progreſſus. E faſtigio in faſtigium eruditionis non ſegniter evolas; infimi nil calcare pateris. Per gradus virtutum eniteris ad culmen Paternarũ laudum. In Te Abavi fortitudinem, Avi pietatem, ILLVSTRISSIMI

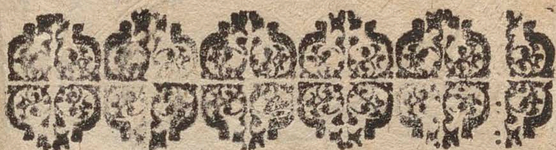
GEN

GENITORIS prudentiam, Patruorum mansvetudinem, & constantiã colimus. Modesta & civilis admodum submissio, Tibi singularis est. - Non Tu sublimè tueri - - Non calcare pares, aût quos fortuna reliquit Fastu Tarqvinij gaudes. - - Tantis virtutum Tuorum syderibus eloquentiæ sydera jungimus, ut maximæ olim dignitatis Tuæ, & Avitæ Domûs successuũ prognostycon ex conjunctione tot astrorũ metiamur, Florebis ILLVSTRISSIME DOMINE felicitate Polycrates, divitijs Attalus, pietate Numa, ad fasces Honorius, ad trophæa Themistocles, ad consilia Annæus, in regum amicitijs Ephæstio, & tunc Plinios, Demosthenes, Homeros in Tua evocabis præconia & legendã Orbi Historiã, mihi satis est, tenues has pagellas, pro fastis & munere

munere maximo, Tuo victimasse Nomini, dum venturos adoro, ut ingenij, ita acierum triumphos.

*ILLVSTRISSIMÆ
DOMINATIONI
VESTRÆ*

Adictissimus
Servus
J. D.

Ad Lectorem.

(ſevi
Non mihi Parturiũt mõtes, non flãma Ve-
Uritur, hæc magnis culmina cedo Dijs.
In parvas Atomos decreſcit noſtra facul-
Unde tamẽ duci ſydera quæq; vides. (tas.
Scintillæ debent incendia maxima vires;
Grandia de tenui flumina fonte cadunt.

SIDUS Imum De Lucubrationibus Amplificationibus Atomæ.

Et primò de Epiſtolis.

CVm uſus ſit excellentior literarum in noſtro Orbe Polono, injurium foret, de his penitus ſiluiſſe. Æquè enim ac aliæ lucubrationes amplificationis Atomæ, ſuis gaudent periodis, tropis, figuris brevibus, oratoriâ expolitione; unde antequam in praxi eas demonſtrem,

Moneo Imò.

EPiſtolam, eſſe ſermonem abſentis cum abſente; hinc ſtylus epiſtolaris debet eſſe familiaris, floridus, facilis, quali utimur in communi ſermocinatione. Aliquando conciſus, aliquando laxior, pro materiæ diverſitate. Brevitatem amat, quibus tamen petitur, aut datur conſilium, fuſius ſcribi poſſunt literæ, propter rationes & cauſas, quibus firmatur conſilium.

Moneo 2dò.

NOn ampliùs eſſe in uſu, ut partes Epiſtolæ obſerventur, ſcilicet exordium,

narratio, confirmatio, vel confutatio, conclusio; sed plerumq; inchoari literas, à re ipsa, & quidquid occurrit ratione rei inserendum, inseri, tam à contestatione affectûs, & imploratione gratiæ terminatur Epistola. Nihilominus potest aliquando per modum exordij, prævius aliquis formari accessus, ut excusatio moræ valetudinis, absentiæ, metûs interturbandi, majora negotia. &c.

Moneo 3tiò.

Fieri quoq; Epistolas per puncta tria, vel quatuor, in quibus mens, desideria, status rei circa quam, exponuntur, & hic modus fere omnibus in usu est.

Moneo 4tò.

IN Epistolis narratorijs, seu nuntiatorijs, alicujus negotij, belli, victoriæ, publici actûs, conventionis, observari debere, ut brevis sit, concisa, clara, & vera narratio. Inspergi possunt aliqua exinde omina, animadversiones, sententiæ, eruditiones breves, in simili materia.

Moneo 5tò.

DAri Epistolas ænigmaticas, quæ vel sub adagijs concinnantur, vel adhibitâ ali-

qua

qua eruditione, ita, ut quasi historiam edisseras, & nihilominus aliquibus intermixtis tui sensûs verbis rem, quam innuis, declares, pro ingenij subtilitate. Vt si velles fœminam alicui insidiantem significare, diceres: Eudoxiam extra Constantinopolim, Chrysostomo infensam parare insidias, quod argenteam ejus statuam, an idola superbiæ, & fastûs muliebris reprobet. &c. Fiunt præterea literæ ænigmaticæ, per Cyfras, per numeros, per planetas &c. ad lucubrationes nostras minûs pertinet.

Moneo 6tò.

IN *Epistolis Idiomatis Poloni, majorem, quam alias, adhiberi debere cultum, cum modo alijs nationibus insolito, ideoq; sublimiori, & eruditiori scribantur. Vnde nota* 1mò. *In literis Polonâ suadâ conscribendis, ea quæ patrio sermone humilius proferri videntur, exprimi per nobilem aliquam phrasim, per cultum quotiescunq;, aut per duo Substantiva continuata, aut verbis allegoricis.* 2do. *Insperguntur Authorum sententiæ sæpius sine nominatione Authoris, quàm citando Authorem. fragmenta Poëtica, aliquando integri versus, aliquando interrup-*

terrupti aliqua polona phrasi. 3tio. Breves eruditiones, allegoriæ, figuræ in verbis, tropi hic locum habent. 4to. Periodi in polonicis epistolis solent esse fusiores, & hoc pro majestate scribendi.

Moneo 7mo.

VT personarum qualitas utrinq; pensetur quàm optimè, ne in aliquo pecces contra statum, ordinem, aut decorem; ne alicui suus titulus, & dignitas detrahatur. Amplificatio in verbis sit parcior, in sensibus ponderosa, ut nihil superfluvi ponatur in Epistola, cujus rei habe exempla.

LUCUBRATIO Ima-

Primas, Primusq; Princeps Regni, SSS. Domino Nostro Pontifici.

SAnctius Asylum Romæ quærimus, non quidem in Tarpejâ arce sed ad præsidiariâ Paterni pectoris aram sanctitatis Vestræ, Domini Nostri Clementissimi, quo supplex Polonus Orbis, quo desolata tot Provinciarum facies, afflictæ Urbium sortes, ararum squallor, quo Equestris dignitas nubilo campestris

pestris in bello pulveris obscurata, Senatorius Ordo armis deterioratus quo ipsa Majestas Regia omnem excrescentibus molem circumsepta curis, non pro solatio tantùm, at multò magis pro salutari ope confugiunt. Flamma gravis belli nostros populatur honores, cui extingvendæ, solus Beatitudinis vestræ sufficere poterit gratiarum Erydanus, ipse grandem, & inexplebilem Martis tot Sangvinum sitim castigare Tyberis. Fomitem hujus incendij Civilibus debemus odijs, quæ dum intestinâ gliscunt rabie, vix explicabili patriam involverunt malorum æstu. Accitur, quasi in refrigerium calentis motu domestico Regni, gelidus cum Svecis Septemtrio, ac demum cum Moscho, sed is exarsit majori populorum damno, non aliquam gliscentibus armis obtulit temperiem, utpote inimicior semper omni regnorum flori, Aquilo. Interim Respublica eò sævióri præmitur calamitate, quò tutiùs grassatur, nec hostis, nec amici nomine insigniendus auxiliaris miles. Exhausta veteri opulentiâ Patritiæ digni-

tatis atria, urbes civibus vacuæ, vires populi attritæ, dejectus metu tot periculorum animus Senatorum, opes plebis consumptæ, dum armatis tutoribus subveniunt, in spolium exoticis Regibus celsêre. His gravius, an periculosius succedit malum? fluctibus impulsi fluctus, vim mole sequenti congeminant; ad Civiles & externos æstus, quos specioso nomine auxiliares vocamus, novâ in clades nostras ottomanicus oriens incenditur belli face; ita, dum Septemtrionem in regni visceribus grassari patimur, invidiâ Ortum accendimus, qui Asiam Europæ per interitum, & jugulos nostros inferre conatur. Quod bonæ spei promontorium nobis in tot tempestatibus affulgeret? præter clementem Sanctitatis Vestræ Hesperum, qui ut rigorem armati septemtrionis, ita Orientis cruentum fulgur, miti par est cohibere sereno. Inclinata tanti Majestas imperij illius non nisi manu liberali levari, & fulciri poterit. Hebet aliàs tot in cædibus militare ferrum, aureo Capitolini Jovis exasperatum imbre, meli-

ores

ores in hoſtem reſumet iras, reſtituet oppreſſos tot ruinis animos Poloniæ munificum Sanctitatis veſtræ congiarium, quod ut impetremus, ſupplices Aras, vaſtata Sanctuaria, dotes Eccleſiarum direptas, lapſuram fidem, leges Patriæ, ſemirutas arces, quodq; maximum eſt, zelum hujus regni in propagando, propugnandoq; Chriſtianitatis decore, ad tutelares Sanctitatis Veſtræ ſteroimus plantas, in omne illius promptiſſimi imperium, ſemper integræ fidei cultores futuri. &c.

2da.

Dux Exercituum Regni, Auguſtiſſimo Imperatori.

VIcina rerum noſtrarum in ſarmatia viciſſitudo, vicinas Ceſareæ Majeſtatis veſtræ vires, bellatrices Polonæ Aquilæ, Imperiales Aquilas, regnum veteri affinitate devinctum, Auſtriacæ Domûs præſidium, communes Occidentalis gubernij Cives, commune implorant ſuffragium,

ne per

ne per clades proximæ, & tot fœderibus oneratæ gentis, in Capitolij gloriam, ferox Orientis superbia cruentum emetiatur iter. Et quamvis novimus optimè, quod *si fractus illabatur Orbis, Impavidam ferient ruinæ* Cæsaream Majestatem Vestram, videre tamen, tot sæculis auxiliáres sibi prosterni populos, tantum Europæ florem Barbaricâ carpi manu, tot in una Poloniæ cervice provinciarum præscindi decora, vix sine animi consternatione posset, nascente hosti ex metu nostro audaciâ etiam Romanas involandi Alpes, postquam fregerit Sarmátiam. Prærupti montis pendentia saxa, quæ frequens flagellavit, nec attrivit fulmen, cùm aliquando dejecerit, eminentia quæq; secum in præceps trahunt fastigia; *&* robustior securi prostrata quercus, *afligit socium mole premente nemus*. Numquam imminens alienis ædibus paries, absq; damno viciniæ corruit; & cùm flagraret Ilium, remotæ Tyro metuebatur adeoq; è proximis periculis, ingens quævis periculorum æstimatur magnitudo. Idem certè ferrum, quod Polo-

niæ

niæ infertur urbibus, oſtentatur Germaniæ; ijsdem ſignis, quibus nos premimur, in Italiæ jugum collimatur, eâdem acie Tyrannus Orientis Polonos aggreditur fines, & Imperium Romanum, quia victoriæ ſuæ, nunquam illud Herculeum, *non plus ultra*, præfigi patietur. At, ſi nec hoc quoq; intentaret, ipſa amicitiæ jura non ferunt, ſocium ex naufragio malorum, cùm poſſet exportare Orberi fluctibus, pati, nec velle periclitanti porrigere tabulam. Communis hæc eſt regnorum calamitas, ut fermè ſemper uno enatante, aliud gravi involvatur tempeſtate imperium. Novimus quantum Auſtriacis ſideribus, optata arriſerit rei Chriſtianæ Felicitatum auges, quantum cordi ſit, arctiori vinculo ſangvinis innodata Regibus Sarmatiæ Princeps Aula, ideoq; eô ſecurius ad petenda inclinamus armorum ſubſidia, quo certiores tot nexuum ſumus. Certè ſi facilem in vota ſua repererit Cæſaream Majeſtatem Veſtram Polona Reſpublica, *quicunq; Timavum aut Tiberim, Rhenumve, feris pulſaverit armis, Nos*

petet

petet, & ſocijs frangetur viribus hoſtis, qui promptitudinem præſentium auxiliorum, celeritate futurorum reponere ſtudebimus. &c.

3tia.

Senator Senatori.

JAk ćięſzki Nieprzyiaćielſká ręká zámách *in cervicem libertatis*, y fortun náſzych uczyniłá, możeſz W. M. M. Pán *ex apparatu belli* zwáżyć, o ktorym wźięliśmy wiádomośći *Delphi oraculo certiores*, iuż przez powrácáiące podiázdy, iuż *per tabulas* tych Ichmośćiow, ktorym *vicinior æſtus* dogrzewá; á náybárdźiey ztąd biorąc *menſuram mali*, iáko ſię nąm ten *minax ferro Orion* przeſzłych woien dáł weznáki. I luboć *damna futura, præteritæ clades edocuêre pati*, przećież nię zdami ſię czekáć, aż on zá Polſką gránicę *calcato pignore pacis*, Woyſká liczne, y cáłą Azyą wyprowádźiwſzy, ſzukáć nás będźie *in corde imperij*, bity ſobie gośćiniec, *per jugulos fratrum, proſtrataq; mœnia ſpartæ* do Swiątnic Páńſkich, á oráz *in Sanctuarium* wolnośći náſzey, śćieląc. Iuż

by

by to, zdámi ſię, po cząſtie było, *conſulere in medium*, gdyby ſię nieprzyiáćiel *in medulla fortunarum regni* máiączył, począłſię doſzábli *dum capta ſaguntho*. A do tego lepiey záwſzebo *minori onere* Pánſtw ſwoich goſzczą defenſiálne woyſká *in hoſtico*, niż w domu *inter ubera Patriæ*, y ták *Ilio Ilium vincetur*, kiedy ich chlebem, *illorum armis*, & *periculis* ich fortunámi *robur belli* wſpieráć ſię będźie, przy cáłośći zoſtáwuiąc Oyczyſte Kráie; *quem videt inferri, meliùs pugil occupet ictum* lepiey ſię záwſze po cudzych roſpośćieráć kątách, á niżeli w ſwoich uſtępuiąc *inquilinæ potentiæ* kurczyć. A bywa to częſto, że lubo poteżnieyſze liczy Nieprzyiáćiel ſiły, przećie widząc *ultra fines regni* lepiącą ſię w oczy *adverſo Marti* Rycerſką odwágę, wprzod záwoiowáne zwyćiężcom podda ſerce, niż do experimentu *in ceſpite belli* przyńdźie, y niby iuż *pars optima palmæ, in palmas iviſſe priùs*. Co dla tego W. M. M. Pánu *prodroma litera* przed generalnym náſzym ziázdęm do Wárſzáwy námięńiąm, ábym mogł Iego *alti judicij ſuffragium* do mo-

iey

iey ſentencyi otrzymáć, *unâ voce, manúś in Rhopen tanti clades avertere belli*, zoſtáwuiąc iednák *ſalve melioris ſenſûs* W. M. M. Pánu, piſzę ſię, żem ieſt.

4tum.

Reſponſum.

NIe może ſam dumny *Orientis Tyrannus*, Záiuſzoną przy impreźie ſwoiey ná wolnośći náſze wſparty Azyą *inſtructiori periculorum acie* nąm grozić, iáko ie iuż *in plano paginæ* W. M M. Pana wyrázone odbierąm, y owſzem coś więcey nád to, bo zwyczáynie *vis abſens metuum grandior eſſe ſolet*. Jednák że iá tego ieſtęm zdania, iż każdey wiádomośći iáko y ſłońca *ortus*, *majorem proijcit umbram* co dopiero *meridies*, *præſentis periculi* odkrywa, że nie ſą ták rzeczy wielkie, iáko ie *metimur in Vmbra*; y prawie záwſze *truculentior ira leonis* pod pendzlęm *Apelleſa*, ániżeli iey Lybia, álbo Afryká doznàie. Jác tęmu mu nieprzeczę, żeby nieprzyiáćiel wiedząc, y náſze ſiły, nie miał zá ſobą pociągnąć *robur grande Aſiæ*, ále żebyśmy-

go

go mieli *in hostico* izukáć, to mi się zdá, *integro sensu* W. M. M. Páná; bo ieżeli opátrzony dobrze *tot viribus orbis*, iáko W. M. m. Pan z roznych innocescencyi *famæ publicæ* dochodźisz, iuż nás w progach náſzych *tangit formidine belli*, á coż dopiero gdybyśmy Woyſká náſze w dźikie gdźieś, leżey Jánczáry chy, od nas, y fortun náſzych oddálili, *quæ nos fata domi, quæ ſpes ex hauſta maneret?* á dotego nieznośne Rycerſtwu obroty, *alea plena periculi* w źięmi nieprzyiáćielſkiey *ſubſiſtere*, gdźie to nie z zápáſnym tylko Márſem, ále iuż *cum incolis minas ſpirantibus*, iuż z ſámym mieyſcem, *cum latibulis nemorum, cum fluvijs & paludibus* woiowáć trzebá, w kráie y przepráwy niewiádome záſzedſzy, *à fluvijs æquè, ceu collibus arma timentur*, niemaſz tego moráſtu, niemaſz kniei, ktora by *novos metus non pareret*, y ták co o cudzym chlebie, *alieno commeatu*, chćieſibyśmy *piſcari auratas*, ſwoie fortuny, *& florem militiæ* poddálibyśmy *in prædam* nieprzyiáćielowi. Wiem iá że *minori civium onere, bella foris geruntur*. ále zwiękſzym dáleko niebeſpieczeńſtwem

ſtwem, á zatym, *caro veneunt triumphi, qui charæ formidine gentis emuntur.* Mogłáby tá odwága naſzá, *inferre, non pati bellum*, uſtraſzyć Wſchodniego Tyranná, ále *quis ſponſor*, że nąm, á nie im ſłużyć będźie *fortuna belli?* á ták opáłáne zewſząd *inſidijs hoſtium* Rycerſtwo, żáłośnie, á dármo *reſpicerent raptum violento turbine litus*, Oyczyſte záś ściany odkryte tym bárdźiey *paterent licentiæ hoſtili.* Ráczey bym rozumiał, *definitivam* zoſtáwiwſzy *alto judicio* W. M. M. Páná pozwolić nieprzyiaćielowi w granice, á ták *fiduciâ potentiæ minus cautum*, wprowadźić *in anguſtias Thermopylis funeſtiores*, y máłą ſzkodą *Lacõica fortitudine* Oryẽtalne złámać imprezy w czym da Pan Bog *in conventu publico* obſzerniey znośić ſię z W. M. M. Panem zechcę, *in præſentiarum* zaś przy oddániu *ſoliti cultûs* zoſtáię.

5ta.

Senator Senatori, Pax armis potior.

PRzy poſpolitey klęſce náſzey, która *univerſalis boni machinam* z ruinowáć

wać uśiłuie, *& centum populo gemitus, terrisq́ minatur*, od Porty *patente ostio* ćiśnąc śię do gránic nászych, *unicum restat* wzaiemney kompassyi *solatium*, ktorego *bajulâ literâ* W. M. M. Pánu *communico* y od niego *vicissim* czekąm. Jednakże niewięm, co nás w ták wielkim nieszczęśćiu *solari* może, gdźie to iuż *Annibal ad portam*, gdźie iuż *in medijs effulgent Pergama flammis* á my bez wszelkiey gotowośći, *sine nervo belli*, z śił obárczoni *absq́ suppetijs, ictum expectamus*, szyię pod Turecki buiat nie ręce do szábli wyćiągaiąc. *Quo motivo*, kiedy biorę *in lancem æquitatis*, zbáwienne pasuiącey śię *cum Typhæo difficultatum* Oyczyźnie, *præponderor in media pacis*, życząc bárdźiey, ábyśmy *integrâ* ieszcze *Argo*, *vellus* złotey wolnośći nászey uwoźili *è Colchide periculorum*, nie znim *impari Marte, in Colhidem* záwiiali, zwłászczá w tak złey zostáiąc toni, gdźie *nec Jason, nec Typhis* tęn *clavo gubernij*, tám tęn *remigio gladij* wydołáćby mogli. A day my to, żebyśmy ználeźli *validos ad transtra lacertos*, iákoż y są wodzowie *animi mole periculorum majoris*, ale żołnie

nierz długą domowych, y postronnych Woien zeglugą, pietnástoletnim *invitis superis*, *obstantibus Euris*, sprácowány lavirem, *littus*, *non æquora poscit*, zwáżywszy siły, że świezym. y rozrosłym *longo pacis usu* nieprzyiácielskim bárkom, niewystárczy, ktory ostatnich sił dobywáć zechce, *ut ferro aureum vellus* wolnośći nászey *licitetur*. Wielki regestr woyskowy, á kiedy do Randewu przyndźie, *apparent rari nantes in gurgite vasto*, chorągwie krotkie, zádłużona *milicya*, *pacem non prælia spirant*. Co zwáżywszy *æquiori libra* zdrowey rády życzyłbym ráczey, wprzod niżeli się rospátrzy w słabych siłách nászych, *Argus oculatior* Ottománskiey potencyi, *arma ferenti*, *oleam porrigere*, bo by to po czáśie było *tabulam in naufragio* szukáć, wczym spodźiewąm się *idem sentire* W. M. M. Paná, ktorego *Officio calami veneror*, zostáiąc.

6ta.

Responsum.

W Opłákaney *post tot regni decora* zostáiącemu żałobie, ledwie może

być

bydź *imaginabile amulethum*, ktoreby zemdlone *deliquio majori* otrzezwić ſenſus, y przywieść do iákieykolwiek reflexyi, nietylko *in vigorem ſolatij* dźwignąć mogło, przećięż życzliwá W. MM. Páná *litera Æſculapio proſperior*, oſobliwą *in luctu Patriæ* czyni mi otuchę do utrzymaniá dobra poſpolitego, y każe *poſt triſtes Hyadas* opłákaney wolnośći, wyglądać *mite ſerenum* przezornośći Boſkiey. Rzecz to ieſt *conſilij magni*, widząc ſłábość śił ſwoich, nie miotać ſię *in molem belli parem Geryoni* ale też żadnego nie dawſzy ſił experimentu, nieuczyniwſzy iákiegokolwiek potencyi, y odwagi náſzey pozoru, zábiegać nieprzyiaćielowi *cum fœdere pacis*, zdami ſię było by to wſadźić ná hardą nieprzyiaćiela; bo zwyczaynie *ponderibus minimis quodvis declive gravatur*, ná pochyłe drzewo, y kozy ſkáczą, oyczyſte *adagium* nieſie. Nieuważać ná to że nierowná Orientalnemu Potentatowi milicya náſzá, ktory *regna trahit gentesq; feras* ná zgubę fortun, y wolnośći náſzych *in excidium patriæ*; Jemu *de ampliandis finibus* Monárchij idźie, nąm, y

B Rycer-

Rycerſtwu náſzemu *de nido* Oyczyſtey ſwiebody, á ták wiekſza bedźie w zołnierzu do boiu ochotá, bo celnieyſzy do obrony ſiebie oblig, zápatruiąc ſię iáko biedne ptáſzętá gniázdá ſwego bronią, *ſunt columbis, ſunt apibus ſua tela parvis.* A do tego, *quis vates?* że wſchod *oblatam pacem,* akceptowáć będźie? co by go ſmielſzym przećiwko nąm uczyniło, gdyby ztąd zważył *inferius regni robur*; rzekę wiecey *durius imperium fertur, quod ſponte ſubimus*, wnet by, mniemáiąc przegraną ná trzy tuzy kazał. *Non impugno Achillem,* w kontr oto nie idę, żebyśmy śię brali *ad media pacis*, ále należy w przod przynáymniey *oſtentare arma* nieprzyiáćielowi, *ne pacis nomine ignavia prætendatur*; należy lubo przy małey kwoćie woyſká, lubo przy záperzoney *belli facibus* Ottomanſkiey Porćie, pokazáć, *& nos ferre ſagum, validasq; in prælia dextras*, pokazáć że y nąm *par oleas æquè ac arma tenere manus*, dopiero o pokoiu *ſpecie recuſantium*, lubo *flagrantibus deſideryis* pomyślić, gdźie iuż nieprzyiáciel bardźiey w nás *tædium armorum*, ániżeli *metum periculorum* uważáć będźie, y obawiáć ſię, áby ſpzy-

krzoná

krzoná nuza, niebyłá Rycerſtwu *æſtro*, do wywarćia oſtátniey rezolucyi. Weſprzeć nás wiekopõny trzech ſet Lakonczykow hazard Ktorzy *pectore pro muro* całą Perſyą utrzymali; tak licznych pułkow *ferociam* złamali ktorym *tellus immugijt ægra, inq́ſitim fluvij non ſuffecêre potentes*; weſprze domowe *exemplum* Zygmunta III. *Victoris Aſiæ*, ktory dumne Oſmana ſzyki, *colluviem populorum* nieprzeliczoną, *Immanes Aſiæ gentes, & ſpectra propontis*, małą ręką, *uno Duce*, pomieſzał, *& ad pacem petendam* nachylił. Rzecz ſłuſzná *inſiſtere palmaribus veſtigijs* ſzczeſliwego Regnanta, y nie wprzod myślić o Traktaćie, aż wbrew Wſchodniey Tyrannij *bellatrices Aquilæ* ſtaną, *& fulgor armorum fugaces ſternet equos equitumq́ vultus*. Ná co, więm W. M. M. Pán zechce ſię podpiſać lubo ia záwſze *in gloria imperatorum*, liczę poważne W. M. M. Páná ſentimenta, ktoremu *plenâ hecatombe* moie Konſekruiąc uſługi, zoſtaię·

7 mo.

Dux Exercituum Regni monet Comitiale assessorium ut consulant sibi hoste ad Hotimum morante.

NIe tá iest doskonáłá *guberniorum methodus*, przy pogodnym szczęśćiu, y niezmieszaney *turbido civili* pogodźie, ukołysáną *malacia pacis*, kierowáć, gdźie chćieć, y rządźić iáko chćieć, śiedząc *ad clavum imperij*, bez prácy, y náwałnośći Rzeczypospolitey nawę, czego ládá ręką, y káżdy lubo *indocilis remex, nec quæ sint prælia ventis, quis furor Hippotadæ gnarus* łátwo dokazáć może, ale w ten czas, kiedy nieszczęśliwe burże, Niebo nąm, *& omne serenum prosperitatis* odbieráią, kiedy spienione wody *spumantis bilem Euxini*, do Styru się wspinaią, kiedy *sævit hyems atrox, pelagi bellantibus Euris*, náleżyćie, y bez szkody *in periculis sine periculo*, wcáłośći swoiey *grande navigium* Pánstw, y fortun szláchecckich, utrzymáć, *hic Rhodus hic saltus*. Aże iuż táż sama *tempestas malorum*, surową eolią, y nieznośnem impetem, biie *in carinam* Oyczyzny nászey, gdźie iá *ope cæli*, á złaski Máiestatu Páńskiego, dlá przysługi Wszystkich

W.

W. M. M. Pánow *Typhin ago*, y iáką mogę pilnośćią, *omni possibili vigilantiâ*, wszytkiemi siłámi *incũbere clavo* stáram się iáko mogę przezornośćią *debile armorum remigium* umacniąm, iákim mogę sposobem, *omni imaginabili studio*, wszelką bacznośćią upatruię, *unde freti rabies, quâ dimicet Africus irâ*, ážebym zleconą sobie, *tot suffragijs* kochaną Oyczyzny náwę, *vellere* złotych wolnośći ładowną Argo, *ex naufragijs* uwiozł. Chćieyćie W. M. M. Panowie o tym rádźić, bo ia wazyć się tego niemogę bez samych W. M. M. Pánow, *absq; salutaribus Regni auxilijs*, bez ich rady, *vestris tumeant mea carbasa ventis*, W. M. M. Pánow *fraterno sidere flecti* powinná ták wielu fortun *oneraria*, mnie *prospexisse satis*. Sćiągneły się Ottomańskiey Porty Woyska pod Choćim, ná iáką imprezę, w iáki sposob, ieszcze niewięm, dosyć że *armá ferens, fert bella simul*. Demoliowaną *vi Tractatûs* fortecę spiesznym restauruią ochotnikiem, *quo eventu?* tylko żeby tam *sedem belli* záłożyli; nie zaczepiáią nás práwdá ieszcze, ale zaczepili iuż *leges*, przećiwko páktom

Karłowickim, fortifikuiąc *exitiales Cannas* nąm Polakom. A zaſz tą tákowe innowacye *non prælia ſpirant?* Co iá W. M. M. Pánom dlá tego donoſzę, *ne arguar Officij*, upraſzaiąc, ážebyście zawczaſu, *ſano conſilio* ráczyli *veſtris ſuccurrere rebus*, y iáko zátrzymane Arreraze, ták *infuturum debita ſtipendia* Woyſku obmyślili; á niewiem ieżeli nie trzebá będźie *externos ſollicitare deos*, ſąmſieckich páńſtw, *pro auxilijs*, bo wiádomo W. M. M. Pánom, *qua nos mole premit* orientalná poteneya, ilekolwiek rázy nás zaczepi. Trzymąm że, W. M. M. Pánowie niezechcećie *conſilijs deeſſe mihi, deeſſe patriæ*, ktorym ia *congerie quam maximâ* uſługi moie ſpoſobiąc, piſzę ſię, żem ieſt.

8va.

Comitiolorum Proceres, Duci Exercituum.

KOmuſz to nie ieſt wiádomo, iak z nieoſzacowaną prâcą, iák z ochotnym zdrowia włáſnego hazardem, *quali actura* dobr, y fortun domowych W. M.

M. M. Pán *Cælum Patrium*, wſzyſtkę obſzernych Páńſtw *machinam* doſtoyną władzą ſwoią *Atlantis potiore lacerto*, dźwigaſz, y utrzymuieſz? Iák biegłym rozumem *vigilantior Argus* przyſzłe niebeſpieczeńſtwa, *prævides, præſentia tollis?* Iákim dozorem *defectibus militaris OEconomiæ* zábiegaſz? *qua pacem qua bella fide, rariſſimus urbi, aſſiduus caſtris* obchodźiſz. My ſámi, ktorym ſię doſtaie tego ſzczęśćia *decurrere Martiale ſtadium, ſub imperio* Koronney buławy, *teſtes oculati* być możemy cáłemu świátu obozowych Iego trudow, zá ktore, iáką obligácyą náſzą, *quo pretio affectuum*, iáką rekompensą wypłácáć ſię mąmy, *judicet ille*, komu świadomo *tot Procerum ſortes Ductoris ſtare trophæis*. A zá y to nie ieſt oſobliwá *boni publici curatela*, ktorą *ultra augem omnis gloriæ* W. M. M. Páná pokłádać máſz, kiedy nás o wywartey Porćie Orientalney *in excidium noſtri* wiádomiaſz, ani *detrectas ſigni opponere ſigna*, ále tylko radą náſzą, & *ſuffragio liberæ vocis fulciri* upráſzaſz, co ſámo czyni wielki kompuls do podźiękowániá W. M. M. Pánu, zá ták waleczne

leczne Iego fátygi, *belli diſcrimina*, przezornośći, *ſtimulat* nás przytym do obmyśleniá iák náyprędſzey zápłáty Woyſku, abyśmy mogli, *portis excludere bellum* wprzod; niżeli ſię u nás rozgośći, do czego wſzytkie náſze ſworcowáć będźiemy applikacye, upráſzáiąc w záiemnie ábyś W. M. M, Pán *ſolita ſibi vigilantiâ*, nieprzyiáćielſkie uprzątáł fortele, *emergentibus obſtet*. A ták my *ſub Ajacis clypeo* beſpieczniey ſi, *quidquid tanti moles expoſtulat æſtûs* obmyślić y prowidowáć Woyſku nieuchybiemy *cum charactere obligationis* wieczney rekompenſy, piſząc ſię.

9na.

Dux Exercituum recommendat, Principi emeritum Militem.

PRzeyrzaną dobrze maiąc *evidentiâ antegeſtorum* Páńſką W. K. M. ná záſłużone Rycerſtwo *Clementiam*, kiedy codźiennemi práwie largicyami, práce, y fátigi obozowe *merentibus ad gloriam*, *merituris ad ſtimulum* płáćić, y rekompenſowáć zwykłeś ták, iż, iáko pámię-

ćią

ćią záśiągnąć mogę, nikt od łáſkáwego W. K. M. tronu bez oſobliwey nádźiei, nikt bez przywileiu klemencyi Iego, *Nemo non donatus abivit*, y niby zá ſtrácone dni y momentá ſobie poczytuiąc, *vacat munificentiæ*, z Rzymſkim koronátem W. K. M. utyſkowáć ráczyſz, *amici perdidimus diem*; do tegoż nieprzebráney dobroczynnośći reſpetku, á bárdźiey *ad Aram Clementiæ* W. K. M. P. N. M. *pro tenore fidei* Urzędu mego, ſpoſobię, *in ſacrificium imperandorum*, I. M. Páná N. N. doświadczoney iego w wielu znácznych okázyach dźielnośći, *oculatus teſtis*; widźiałem ſąm, nie ráz, *quo pectore Martem, quâ tot ſuſtinuit glaciales fronte procellas*, w uſłudze W. K. M. y cáłey Rzeczypoſpol: Iákoż, ieżeli kiedy Rycerſka odwága *præmiorum ſolatijs* ćieſzyć ſię powinna, y pewne w ręku Majeſtatow ſwoich zákłádáć ſobie *depoſita gratiarum*, tedy náybárdźiey teraz, kiedy przy tak wielkiey *ab oriente* trwodze, *ferro res eget, & manu*; á zaś trudno ſię w żołnierzu iąkiey ſpodźiewáć ochoty, gdźie nádźiei rekompenſy niemáſz, gdźie *ab aſtris* łáſkáwych

wych Májestatów nie spływá żáden *gemmeus in pretium meritis sudoribus imber*; co zá szczęśliwego W. K. M. pánowánia, *in Regijs æquè ac Curijs* mieyscá niemá, bo nietylko by W. K. M. *laborantibus in hostico*, zápracowane trudnić miáł *stipendia* y żołdy, ále ieszcze uprzedzasz *lucro* Páńskich donatyw woyskowe práce, y złotem wáżyć ráczysz *ferri militaris pondus*, złotą ręką otwarte wpierśiach wiążesz, y leczysz rány; ktorá to Páńska łáskawość, y klemencya W. K. M. y teraz do Tronu Iego *manuducit* instancyą, y náyuniżeńszą proźbę moię, zá I. M. Pánem N. N. áby mogł osobliwy pozyskać respekt, á przez to był inszym *exemplo, quam larga mercede veneunt* u W. K. M. *exantlati labores* zásłużonego Rycerstwá, iák godnie szacuiesz *veteranam virtutem*, Iá *quod oneris fuit*, wypełniwszy, sámego siebie *vitam, & sangvinem* do orderu W. K. M. *cum vectigali obsequiorum* sposobiąc, łásk, y klemencyi Iego *ultra meritorum libram* pełen, żyć y umieráć będę.

10ma.

Diſcipulus ſacris initiandus recomendatur á Profeſſore.

NIe ſprácowáná nigdy *Offi ijs, & miniſterijs Eccleſiæ*, á náybardźiey *intuitu ſelectûs, & auxeſis*, zgodnych do uſługi Boſkiey ſubjektow, J. W. Dobrodźieiá *Paſtoralis vigilantia*, czyni mi łátwy ingres, *& ſpem niſu meliore levat* do otrzymaniá *in poſtulandis* łáſki, y dobroczynnośći Iego Páńſkiey że niezechceſz garnącego ſię, *ad Aſylum Aræ*, á oraz pod Swiętą władzą, *creatricis dexteræ* J. W. Dobrodźieiá, od ták pobożnych intencyi *arcere*, y owſzem podaſz rękę *ſalutari propoſito* ſupplikanta, ktory doſyć długo y pilnie *ſub Palæſtrico ceromate*, przy inſtitucyi, y dozorze moim *ſudavit, & alſit*, áby był zgodnieyſzy *unctioni electorum DEI*, czego náleżyty dać może experiment, *ſeu Moyſis certare velit, ſeu lege Minervæ*; Trzymąm, że przy ſwey biegłośći, *& activitatem*, nie oſzpeći, iezeli nie przyozdobi *Congeriem Sacram* Duchowieńſtwa, bo, nie iako *rudem victimam ad Aras*, ále

iáko

iáko *fertis coronatū Musarum Mysten* szczegulney J. W. Dobrodźieia łáſce prezentuię; Przyda bez powątpienia *dotibus Ecclesiæ* ceny y waloru, iego *dos inclyta mentis*; Y toć pierwſze *motivum inter unctos DEI*, popiſać ſię, iego było, że iáko dobrze w ſzkolnych progreſſach *ſtudijs curavit animum*, ták *curæ animarum*, *immori*, nie omieſzká. O to tylko *primum beneficium* upráſza J. W. Dobrodźieia, ábyś raczył *unctam manum imponere petenti*, co iáko rád zawſze *Paſtorali munere* czyniſz, aby nie zbywáło *in operarijs Vineæ Domini*, ták y iemu przy náyniżſzey prożbie moiey *ſuffragari* raczyſz, ktory wſzyſtkę ſpoſobność ſwoię *ad aras victimat*, iákoż *& viribus iſtis* tákowe *munera conveniunt*. Więc ieżeli zá lichą inſtancyą moią pozyſka Páńſką J. W. Dobrodźieiá *clementiam*, zábierze zaraz *cum charactere Ordinis* z ręki Páſterſkiey *characterem indelebilem* obligacyi wiecznych, á ten oraz y moię *ſigillat* uniżoność, że ſię *in omne imperium*, *& juſſa* piſzę.

II.

IIma.

Gratulatio Dignitatis in communi.

NOwey wprzod, á zácney *inter Procerum ſubſellia* z łáſki J. K. M. & *privilegio harmoniæ* zgodnych Bráterſkich głoſow doſtąpioney godnośći, czyli *merendi efficaciam* powinſzowáć mąm W. M. M. Pánu, przy wſpaniałych attributow Iego doſtoynośći, *mens fluctuat anceps*; bo káżda prawie *diſtinctionis majoris* prærogatywá, urząd káżdy, *meritorum calculo* powinien ſtymę ſwoię, ná ktorym *ut Principum gratiæ*, ták Braterſki fawor funduie ſię; y nie ieſt to los fortunny *magnis fulgere honoribus*, ále ráczey *benegeſtorum fructus*, doyrzeiące po długim *in aprico publicæ lucis* wyſmáżeniu, *in purpuram*. A iáko złota minerá wprzod niżeli będźie *examine flammæ* ſprobowaná, iuż w ſobie wáżná y cęnná, ieden tylko ſplendor winná ogniu, ták *omne virtutis pretium*, nie od godnych titułow, & *à faſtu faſcium* pochodźi, ále ſama to má z śiebie, że *clarius in trabeis*, & *honorum culmi-*

culmine ſplendet. Zá tym idźie, iż iá pierwey *orbi adorandas dotes*, prac około dobrá poſpolitego *facilitatem*, *&* *felicitatem*, ták wielu *in miniſterio* Rzeczypoſpolitey podiętych fatyg, *tot ſerta*, *ſacesq́*, *Gradivi* W. M. M. Pánu winſzuię, á przytym, *in hac baſi* ugruntowánego *recentis faſtigij gradum*, ktory *præmiſſa merita* iuż ſobie dawno obowiązały, dáwno zácność *qualitatum purpuram ſpirabat*, z wielką Oyczyzny ozdobą, iáko to záwſze W. M. M. Pán rád *diffundis partas probitatis*, *&* *proſperitatis opes*. Lubo, y z inſzey ſtrony iáko domowy honor W. M. M. Pána, gdźie *per fáſces numerantur*, *Avi*, nic nie mogł przydać *novi ſplendoris*, boś to iuż W. M. *M*. Pán *in proſapia* dziedźiczył, co z reſpektu Páńſkiego *acceſſit*; áni też *gratuitus honor*, bo dobrze wprzod *in Palæſtra civili* przez applikácyą W. M. Pána zápracowany, *debuerat meritis gratia tanta dari*, czego ia *longa congerie votorum* winſzuiąc W. M. M. Pánu, *auro* ták zacney godnośći, *aurum* życzliwośći *adijcio*, z tym manifeſtem, żem ieſt.

12ma.

Gratulatio collati armorum imperij.

GOdniey ośieść *bellatrices Regni Aquilæ* nie mogły, iáko *in ſinu* dźielney cnoty W. M. M. Pána, ná ktorym delikatnie dosyć fortuny ſzlácheckie, *ſecuritatem publicam*, doſtoyność Máieſtatow, *quà bello, quâ pace* piaſtowałeś, *aſſiduus caſtris, rariſſimus Urbi*. A ieżeli godność każdá, bierze cenę y ozdobę ſwoię *è ſubjectorum qualitate*, y tym celnieyſzy honor, *quo majus pretium qui decoratur, habet*. Iáki z tąd záſzczyt, iáki plezyr mieć będźie Páńſka largicya? że w ręku tych, ktore nie ráz *maduerunt Sanguine Thracum* włádzą woyſk Koronnych ſkłáda, ná tych barkach, ktore zwykły niezłomnymi ſiłámi *armorum togæq́, eximiam tolerare molem*, oſzadza wſpaniałą Rycerſtwa *ſarcinam*, temu do diſpozycyi *jus Dominatricis clavæ* oddaie, ktorego *merita dominium orbis* uſurpowáć by mogły, czego iá uprzeymym affektem *cum votorum myriade* winſzuię W. M. M. Panu, á ztąd zaráz nieomylne

mylne czynię Oyczyznie *omina*, iák zacnie krzewić śię w Marſowym polu będźie *in laurus, & oleas* wielowłádná Koronná buławá, *quàm dulces fructus* woiennych expedycyi, y Wiktoryi zbieráć *ex hoc aureo ramo*, kiedy śię W. M. M. Pánu doſtaie, ktorego walecznym ſercem záchęcony y utwierdzony żołnierz *tranabit Araxem, & Tanaim, Pontumq; bibet, ruiturus in Hæmum*; ſáme grániczne komuś *Gades*, zwyćięſkiey Iego kláwie *plus ultra* pozwolą. Nie ieſtem iá wieſzczy *in futura Calchas*, ále zwáżywſzy *nulla bilance ponderanda facinora*, W. M. M. Pána, ledwie śię nie odwáżę *augurari*, że ta *imperatrix* koronney milicyi *virga* záktwitnąć może *in ſceptra.* ktorą hoynym Rycerſkiego czołá potem, & *toto Rubicone* Nieprzyiáćielſkiey poſoki W. M. M. Pan *humectare* nieomieſzkaſz, co iá *deſideriorum coronide* zákłádaiąc, wſzelką moią do uſług, y roſkázow gotowośćią *ſub ſignis benevolentiæ* Iego *militare* zechcę, piſząc śię.

13tia.

Invitatio hospitis ad nuptias.

Z Woli Boskiey, & *vigore decretorum* Iego wźiąłem pewny kompromis nieodmienney łáski w domu Ich Mśćiow N. N. M. M. Páństwá, do otrzymánia dożywotniego przyiáćiela, *quem amor sociavit*, & *ætas*, y iuż *ex indictione* onychże dźień *dulcis feriæ Hymenæi*, mąm sobie *pro 20. præsentis* determinowany, ná ktory to czas Aktu weselnego, *omni exceptione adempta* w progi Oycowskie uprasząm W. M. M. Páná, *ut votis cumules gaudia nostra tuis*. Wszakże dla przyiáćiele, choćiasz przy náywiekszych trudnośćiach, ználeść się powinno *breve momentū*, ktore wzaięmną życzliwośćią *redimitur*; y nie záwadźi czasem *flagrantes æstus curarū fragrantibus sertis* ochłodźić, zwłászcza kiedy, y w boiu *Achilles sustinet alternâ tela, chelymq; manu*; złota Apollina kitará nie rozrywa *harmoniam Græcorum Numinum*, przy ich obradźie; *quondam cytharâ tacentem suscitat Musam; neq; semper arcum tendit Apollo*. Co dlatego piszę, nie żebym miał powątpi-

 wać

wáć o łáſce W. M. M. Páná, ale że więm *magnis Patriæ negotijs litantem*, ktoreby mogły iáką czynić *remoram* do przybyćia *in ſtadium* przyiáćielſkiey ochoty. Częmu zábiegaiąc *exemplis doceo, quid concedatur amico;* doświadczoną W. M. M. Páná *aſſiducior* łáſką, że nie zechceſz proźbie moiey *reſ agari*, y odłozywſzy ná czas *impedimenta*, przyozdobić ráczyſz *coronam* zacnych przyiáćioł *unione* prezencyi ſwoiey, *& nubili myrto, civica ſerta dabis*, ktorą iá łáſkę záwdźieczáiąc, *in arrham* wieczney rekompenſy, zoſtaię *ad aras amicus*.

14ta.

In eadem materia.

J*N comperto* maiąc, iáką zkrewnione domy *ex nexu tenerrimo* dożywotniey przyiáźni *gloriæ, & fortunæ auxeſim, & augem* biorą, á przytym z miarkowawſzy *qualitates* IM. Páná N. M. M. Páná, *omni exceptione majores*, daliśmy wolą náſzę *flexilem deſiderijs* Iego, á żeby *quod precibus longis, & avitâ ſtirpe merebat*, wziął w dożywotni kleynot

pupi-

pupillam Domku náſzego, ktoremu iuż *diem ſolennitatis* Aktu weſelnego náznaczyliśmy 20. *præſentis*, y ná ten ſąm upráſzamy W. M. M. Paná, żebyś raczył *communi lætitiæ commune ſolatium* prezencyi ſwoiey darowáć, bez ktorego *nil fieri gratum, nil placuiſſe volem.* Chćieliśmy wpráwdźie dłużey trzymać *in areolis* domowey opieki *florem, & ſertum* poćiech náſzych, y lat podeſzłych, y dla tego expektatywą bawiliśmy *fervorem expoſtulantis* I. M. Pana, za ktorym przy nieuſtanney Iego prożbie, *ipſe probi multùm ſangvinis inſtat honor.* Więc podawſzy wolą naſzę *placito ſuperûm*, ſtateczne ſtarania, y żądze *ſenſu firmavimus uno*, upraſzaiąc ſamego W. M. M. Pana, żebyś chćiał znami ná czas náznaczony dać *aurem modulo Cytharæ* weſelney ochoty, y prezencyą ſwoią, *ut ſvadæ ambroſiâ* Hymeneuſza *feſtum condire*, ktorego ia *ut dimidium animæ* oczekiwąm, wyświatczoną łáſkę *omni Officiorum genere* wypłácaiąc, teraz ieſtem.

15ta.

Invitatio ad funus Parentis.

ZAbieraiąc się do żáłobnego piorá, ledwiem ták wiele wigoru, y śił w omdláłey ręce, á daleko, bardźiey w obumarłym ſercu władzy dobrał, ábym, *atrâ ſepiâ luctum præferente*, kilką ſter mogł *compellare* W. M. M. Paná, boiąc się *infandum renovare dolorem*, ktory Przez całe życie moie *obliterari* niema; A zaſz to nie ćięſzki żal do exorbitancyi? *fatis charum ceſſiſſe Parentem*. Wiem ia że bez braku *in viridi*, czyli *in arido* Wſzyſcy *in Olympijs* gońiących czáſow y momentow, *metam properamus ad unam*; y ledwie się komu urodźić godźiło, zaraz iakoby przyrodzonym práwem *e ſinu Lucinæ*, zabiera się *in ferale Libithynæ* ſtadium, ale niepodobná rozrzewionych ukoić affektow, kiedy *vis ſumma dolorum* gorę wźięłá; niepodobná oka oſuſzyć, *ſerenum* iakikolwiek konſolacyi *lachrymæ excludente procellâ*, mnie oſobliwie, przy tey reflexyi, że ow *vitâ functus eſt*, *cuj vitam debeo*. Sąm tylko W. M. M. Pan pre-

zencyą

zencyą swoią *mederi* możesz, albo przynáymniey folgę dać iaką *magnis luctibus* kiedy nie będziesz żałował uymy czásu *in triste ministerium* ostátniey usługi Oycá mego, á oráz známi *in subcinericio* żałobney uczty przestáć ráczysz, ktorą iá łáskę, day Boże, *in stadio melioris fortunæ*, retaliowac gotow iestem; á teraz ubespieczony *veteranis affectibus* W. M. M. Paná, że zechcesz *amica aure*, życzliwego sobie przyiaciela *levare querelas*, y poważną assystencią *addere pondus lacrymis*, oczekiwąm *pro die* 10. *præsentis*, *immoriturus* w zaiemnym Iego roskázom; piszę się przytym *solito cultu*, żem iest.

16ta.

In eadem Materia.

JUż nie atramentem, bo ten nie do samey żałoby należy, *tristia cum lætis sepia ferre solet*, ale bardziey krwawemi łzami, *luctu perpetuo oculi* pisać bymi należało, oznáymuiąc *ferale momentum* straconego przyiaciela, *quo charius usquam nil mihi contigerit*, chyba że

żałobę piora wſpierać oraz będźie *permiſtus lacrymis dolor*. Cieſzki to termin, lubo żadna excepcya, albo *favor in judice* nikogo uwolnić od niego nie może, zrądzone Niebem affekta, poprzyśiężone *ad aras* życżliwośći, *communem animum divelli*, y lepieyby nigdy nieznać *felicis munera*, *myrti*, kiedy ſię za czaſem maią nachylić *feralis ſub umbram cupreſſi*. Mnie ták zmieſzáłá, y niewymownym ſerce zwątliłá żalem, *grandis* kochanego przyiáćiela, *jactura*, że ani ſobie ſąm rady dáć mogę, ani *imaginari*, áby kto był *par immane vulnus animi curare*, procz tylko iedney W. M. M. Paná miłey zawſze w progach moich prezencyi, ktorego zacná konwerſacya *Phylliridæ ſucco herbisq; Machaonis* zdolnieyſza, cokolwiek ulżyć ſercu, *ſi non ex toto mederi* może. Trzymąm o łáſce W. M. Paná że niebędźieſz chćiał ták ćięſzko rannemu przyiáćielowi *differe medelam*, y iáko *ad ſacra exequialia* przyiaćielſkiey *in ultima periodo* uſługi, ták *ad menſam luctuum*, udaruieſz nás ſolatio oſoby ſwoiey; *Decimam præſentis*, záłożyliśmy tęmu tragicznemu

gicznemu Aktowi *in theatro fatalis ſarcophagi*, ná ktory to ſąm czas upraſząm W. M. M. Paná, z tą ufnośćią, że *tot lachrymis unus grande levamen eris*; zá co iá winien będę zawſze *reciproco Officio* ſłużyć W. M. M. Panu, ale *obſtent ſuperi*, żeby nie w tákowey okazyi, *nec in pari paſſu dolorum*, ktoremu teraz *cum Hecatombe votorum* życzliwość moię *immolo*, zoſtáiąc.

17ma.

Uſus etiam Pôëtarum fert in quo Ovidius eſt princeps, literas verſu ſcribendi, ideoq́; earum exempla affero.

Salutatio reducis amici è Gallia.

Quos mihi non licuit præſenti reddere cultu
Amplexus dulces, littera noſtra dabit.
Hæc tamen ut domini communia gaudia ſpirat
Sic redeat noſtrâ ſpe cumulata precor.
Nec vacuam, ſpero, teneri remeare favoris
Poſſe, prior niveum quæ tibi portat Ave.
Abſentes etiam, ſvavi ſpiramine mentes

Is modò ſit conſtans, exſatiabit amor.
Neſcio, quæ Phæbi placido vis manat ab axe,
Agreſtes florum dum plicat igne comas.
Ille licet cælo, flores per paſcua vernent,
Nil nocet amoti pars quotacunq; loci.
Magnetum patrius quot diſtat finibus ortus?
Huc tamen ex Auſtro nautica tendit acus.
Cur eadem magnos non ſtipet gloria nexus?
Quodlibet in diſtans ut patiantur agi.
Hoc ſcio, quod quamvis te Gallica regna tenerent,
In nulla poteras parte deeſſe mihi.
Nam, quaſi, præſentis fruerer dulcedine vultûs
Sic mea lætitiæ carbaſa plena dedi.
Dum Sequanæ ripas, Rhodani dum flumina luſtras
Ire per Iſtuleas, es mihi viſus aquas.
Quo magis, ad patrios ubi te veniſſe Penates
Sentio, vicini creſcit amoris amor.
Hæc, utinam, celeri, quæ præſens pagina narrat,
Ipſe tibi ſtudio, vota referre queam.
Vtq; dabit primum tempus, rerumq; facultas,
In tua fuſurus pectora, pectus eo.

18va.

In simili materia.

JAm mihi Tarpejos, in carmina currere, colles,
Iam Tyberim fundi, te redeunte reor.
Hinc cumulata vago Tyberis mea sepia fluctu,
Vberius votis manat amica tuis.
Et quasi Romanum sertis vinctura Tonantem
Frondis Apollineæ laurus honora viret.
Sed potior Latijs resonat tua fama triumphis,
Hesperias laurus sufficis ipse mihi.
Te vix sarmatico reperi sub sole stetisse,
Attigit innubes mens mea tota Polos.
Nec jam lenta, querer, quæ te tenuere sub Austro
Tempora, dum tandem jam mihi sanus ades
Et voluit celeres calamo præcurrere ventos,
Vt reditûs venit nuntia fama tui;
Sed quid Saxo ferox, quid non, gravis agmine Moschus,
Obstruerent? illos horruit ægra manus.
Vt verò licuit modicæ per munera pacis,
Nil moror affectus insinuare meos.
At simul, ut referas doctæ certamina Musæ,
Quæ prior effundo, gaudia nostra, precor.

Hoc

Hoc mihi pro spoliis Pæni, iauruq; Gabina,
Hoc mihi pro viridi Tybure munus erit.
Interea charis prius, ac amplexibus uti,
Contigerit, subeat littera missa vicem.
Cujus ego maneo, nullâ variabilis aurâ,
Æterno prorsus vinctus amore Comes.

19na.
Valedictio Professori Rhetorices.

JUż práwie z konia, kwapiąc się do znaku.
Wále, twey swadźie zbyt cudnego smaku;
Wále, Delfickiey zdroiom Hippokreny
Co twe, mnie nimi poiły kameny.
Ty czyś Latony, czyli synem Maje,
Dość, żeć się Phæbus, wraz z Merkurym zdaie,
A swe dowćipy pod twoy śćielą obá,
Zyi zdrow; uczoney Palestry ozdoba!
Iá, wdźięcznym twoiey znáiąc się być práce,
Ieżli nie z fortun, z Niebać życze płáce.
Y lubo Orły wpole iść mi każą,

Lecz

Lecz nigdy mego affektu nieżrażą.
Gdźie kolwiek náſze Mars obroći śiły,
Wſzędźie mi z twoią Muzą czas ieſt miły.
Wſzak, wiem, z Belloną minerwa śię zgodźi,
Ten laur Grádywá,co y Febá chłodźi
Szyſzak broń głowy,czy głowá ſzyſzaka,
Niech powie z mądrym Vlyſſem Itáka.
Iám pewięn, ſkłádny iż puklerz Pallady,
Pod biie mocne Trakow ſymplegady.
Więc przy woyſkowych trudach, iedná ta mi,
Ochłodá ma być, Muzy, gadać z wami.
Te zaś iák winne, baczyć co godźiná,
Ná ćiebie każą ſwego Apolliná.

20ma.

In ſimili materia.

WIęm że iuż twoie myśli za Pelorem,
Ledwie przy Tybrze dośćignę ćię piorem;
Przećieſz náſz śćiſły affekt w pogoń dąży,
Z tobą nád Renęm, y Sekwaną krąży;
Aby,

Aby, gdy uſtnie nie przyſzło nąm cále
Pioro ſerdeczne oddáło ći wale.
Nigdy ſię doſyć wyżalić nie mogę,
Ze z tobą oraz wtę nie idę drogę.
Zázdroſczę Niemcom twoiey ſłodkiey Muzy
Nie miłe Włochy, nie miłe Fráncuzy,
I co, gdźie twoiá deptać może noga,
Ze od Korony ćiągnieſz Perłá droga.
To tylko wodzem uymuie me żale,
Ze y tám ſwiećiſz Oyczyzny ku chwale;
Wzor z ćiebie wezmą, nie ty znich, Národy,
Jákiego ſtátku być może kwiat młody?
Jákiego ſercá rodźi Polſka Syny?
Wſzak to obaczą w tobie Awentyny.
Mnie zazdrość ćięſzką że z tobą nie ieſtem,
Ze Pirytouſz nie idźie z Oreſtem.
Przećieſz y támte nie zerwą Obiektá,
Co weźięm ściſłym złączyły affekta.
Bo lubo dźielą nás odległe kraie,
Ale ſię ſerce rozdźielać niedaie*
Tak ćię przytomnym mąm, iák wdáney chwili,
Iedná odległość tylko ſerce kwili.

SI-

S I D U S 2dum.

Amplificationis Atomæ Ex circumstantijs Substantivi, Adjectivi, & Verbi, juxta methodum præceptorum primam.

LUCUBRATIO Ima.

Magna Ecclesiæ dos est Eucharistia.

QUanta dos sit Ecclesiæ in Eu stico Nummo? è latente omine æstima. Ita omnis fer urus latere desiderat. Imò to es aurifodinas, quot vulnerum ic repereris. Opulenta Crœsi æ egiam Alcibiadis supellectilem, M urum, Pygmalionis opes, Polycra nnulos, Regno pares Cleopatræ gem as, ut si quid Roma in Vitellijs pretiosius, in Galba sumptiosius, in Augu o magnificentius adorare potuit, in nione hypostaticæ Unionis incolæ sub

ſub ſpecibus panis, DEI, habebis.
Grande id pignus, quo terra cælo, cæ
lum terræ, mortales immortalitati, im
mortalitas mortalibus, DEUS humanæ
naturæ, humana natura DEO edota
tur; Grande ferculum, in quo non u
num Regnum, quale Antonius in Æ
gyptiaca inaure bibit, ſed integer or
bis, cum orbis fabricatore ſumitur
Maxima regalis menſæ portio, quæ Re
gno Cæleſti hæredes alit. Quamvis, &
a magnitudine, aliquid parvitati
it, dum quos educat, parvos e
Hoc tamen eo major, quo mi
& humiliores Electos Empy
t coronæ. Vis dicam eju
valoris ſine æſtimatione, pon
lo libræ judicio examinandi
s ſine paritate, nulli creatu
honore ſecunda, unicæ mund
, bonum integrum etiam parti
finitæ virtutis, etſi triticeis finibu
uvæ coarctata, immenſi ex ſuo arti
ce imperij, licet ſpecierum anguſtij
clauſa, minutior, hæc at ſummæ digni
tatis, Euchariſticæ Cereris drachma
quæ pulchritudine ſua omne pulchrum
can-

candore, innocentia vellera, ſpecie omnes rerum idæas, ſplendore ſidera, fulgore metalla, concentu ſphærarum hármoniam, Verbi Divini præſentiâ, ſuperat univerſa. O quam boni odoris hoc Divinæ Eleuſis ſertum? quo homini æternitas deſponſatur. Quid enim Flos Campi non probíoris fragrantiæ exhaleret? Quàm dives hoc cornucopiæ! unde præter electorum frugem opimam caſti pudoris emanant roſæ. Quid enim Agnus qui paſcitur inter lilia, non innocens offerret? ſola odora vis Tænarij canis, aliquid ſibi gravius ſubolfacit, Ipſis candicans hæc Roſa Eucharistica, venenum paritſæcularis licentiæ ſcarabæis; ſcilicet, cujus ſit ſvavitatis, cujus ſaporis, quâ condita ambroſiâ, quo ſuffuſa nectare, quo medicata amuletho ſanctior hæc Flora, ille tantum novit qui intactum, quia latens in Euchariſtia numen, operoſis fidei manibus, profundo affectu, æſtu pectoris ferventiſſimo, tenaci ſæpius attingit, & delibat mente. Quis longioris dexteræ Artaterxes ignitum hunc ſeraphicum Carbonem palpare, non adorare

rare voluerit? nisi pænas daret adustus. Auditu hic Deus attrectatur, non digitis; profundo id est in abyssum humilitatis abjecto colitur intellectu, non curiosa lustratur pupillâ. Omnis Eucharistici Principis gloria in latebris, pro publicæ lucis amphitheatro, omnis honor in, depressiori ara, pro solio, omnis felicitas, in suffragio infelicium, pro corona Procerum. Tunc maximè spectabilis, cum minimè spectatur. Idem Rex siderum, & cibus egentium, Pharmacum infirmis, scipio debilibus, auctoramentum vitæ sanis, omnibus omnia. Sanè pingvioris glebæ Betlehemitica tellus, esse debuit, quæ tam pingve frumentum Electorum protulit, quo altius specierum nivibus occultatur; ut semper rarior agrorum fertilitas, nivi se debet. An tenax inter Deum, & hominem glutinum, dixero, sanctiorem hanc panis Eucheristici Massam? sub papilione niventis hostiæ hibernans Pacis Dominus, odium nullum, ne dum bellum cogitat, præter odisse, & debellare scelera. Plurimum timet saluti nostræ, cum
mini-

minimò timetur; In hoc certè Cælesti obulo, bolidem suam, imò & anchoram spes tuta reliquit. Digniùs æterna sapientia mensam suam instruere, & si posset, noluit; Ignara illius corruptionis, vitæ immarcescibilis certa, amentes illecebris mundi, Cæli amantes reddit, ubi crebrius frequentatur. Rotunda hæc mensa, simul & lauta, in qua Deus in cibum apponitur. Circulum hunc Eucharisticum ne dixeris vitiosum, in Palæstra Æternæ Sapientiæ, &, si vitia ad se trahit, sed ut extirpet, non foveat, dum scelera virtutibus commutat. An Dos Ecclesiæ opulentior dari potest Eucharisticâ? aurum expetis? hic ille conditur, cujus caput aurum optimum est. Gemmas exigis? hic unionem æstimationis, & pretij infiniti habes. Bona fundi postulas? hic ager est, in quo thesaurus latet absconditus. Mundum & regiam supellectilem prætendis? quid mundius Eucharisticâ bysso; ? moraris? & nonquam primū tantæ Doti in recōpensationem, cor tuum vectigale, jure re-

 for-

formatorio, quia reformatis ante actæ vitæ moribus, inſcribis?

2da.

Eucharistia maximum bonum;

PLus nobis Cælum dare non potuit, quàm ubi tam parum dedit, quia ſe totum in exiguo Panis Eucharistici orbe compendiavit. Certè parvum hoc empyreum, non eſt parvum, quod Deum circumdare potuit. O quàm felix creatura panis! quæ ſe Numini æterno in ſubſtratum, ſubſtantiam in corpus, & ſangvinem Divinum, atomos, in immenſam Majeſtatem porrexit. Nempe Verbi Æterni filia, & Parens Eucharistica Ceres, Patrem à quo oraculo vocis genita eſt, in utero ſpecierum portans, eundem nobis in ſalutares donat epulas; an non grande hoc, in exili obulo, miraculum eſt? vera filiorum Abrahæ mater, ſvavi niventis hoſtiæ lacte, Alumnos cæli enutrit; an id non pignus maximum putas? Ancillæ ſpecies Eucharisticæ, molli triticeæ compedis ſpira Deum attinent, donec uſu hominis reſolvantur, ſervile quia gleba

ba ad scriptum frumenti genus commiscetur. Domino, An parvum hoc excessivi amoris symbolum? vera salus credentium Divinior hæc Esca, quia æternæ veritatis bajula, mendacem Apollinis tripodem respuit, quo vana Atticæ incoquebantur oracula; furnus illi pectus æstuans affectibus, unda lacrimæ, far pingvius cor contritum; qvibus conditur, & excoquitur. Figmentū dexteræ Domini Ceres hæc sancta, Fingere nescia, luteum cor hominis effingit in aurum; amat sincerè etiam fictè amata, odiosa his, à quibus amari non potest. Nemo civilis, qui ab hac civilitatis præceptrice non exercetur; In phaselo panis, felicem animarū naumachiā Divina Institrix agit. Verè oneraria quæ frugem optimam Deum ipsum vehit. Quot, sāctiores Triptolemos agraria hæc præceptrix cælestium gratiarum OEconomiâ imbuit? ægra mortaliū virtus nunquam melius, quam è medico ejusmodi Pharmaco cōvaluit. Sed noveris benè, pallere Divinam, suis plus nivibus, hostiā, quoties sine rubore ab improbis sumitur. Nil illâ lætius, ad tristes pænitentis oculi
 lachry-

lacrymas, nil triſtius, ad inſolentem peccatoris inter volupias lætitiam. Præcipitatos in abyſſum humilitatis, in Cæli exportat convexum. Sublime enim petit, quæ humilitato ſub velo panis Deo, unitur, adeoq́; optimum inter Deum, & hominem medium eſt, medens hominum malis hæc mediatrix. Anteactis ſæculis longam ſui famem, præſentibus ſæcularem, futuris æternam parit. Immortale bonum, mortem illis tantum adſtruit, qui vitam oderunt. Cur Romana Aſyla miſeri Cives queritis? Aræ incubans Eucharisticus Princeps, ara perditorum eſt. In menſa marmorea expoſitus, nemini tamen durus, præter illos, quibus cor ſaxeum eſt. Offunditur toties vivo in hoſtia ſangvine, quoties ſicci hominum arent oculi. Candicanti panis amictus byſſo, candorem nobis ſuum propinat, cui nos atram non niſi bilem ferimus. Id unum mirere! Purpuratus Cæli Princeps, candidum in terris quærit calculum, quem occupat. Tot igitur aucta beneficijs Euchariſtiæ beatitudo, tot ſtipata ſuffragijs, tot

condita favoribus, tantâ instructa dote, ad huc Maximæ felicitatis, summiq; Boni nomen non jure sibi vindicabit? at ego omne culmen pusillum, omne pretium vile, omne decus ignobile, in una eademq; cum hoc cæli Clenodio, positum librâ, æstimo, & æstimabo.

3tia.
Coronarum fulgura multorum perstringunt oculos.

AUgusta Coronarum majestas, ut paribus grandem invidiam, ita depressiori fortunæ æternos ingenerat metus. Parvi colles gratâ mortalium oculos sui detinent amænitate, excelsæ rupes formidabili terrent fastigio, ne obruant, & semper umbram in ima proijciunt. Nil eminet maximi, quod pedisseqvus non comitetur timor. Quasi omne pretium coronarij auri sit in precaria formidine, & quævis æstimatio, pondus suum à dejectis subditorum animis derivet. Tergemini Dictatorum, aut Consulum honores, fer-

mè ſemper millena popularibus ſtudijs incutiunt terriculamenta. Centimanus Gyges, quia ſupra omnem parium excrevit molem, ipſi metuitur Iovi. Unicum, ideoq; ſolitarium, in regno vult ſuo radiare diadema, unicum populi malum, unica regnorum ſolitudo. Pulchra quidem hæc primis obtutibus videntur Phænomena, ſed plerumq; uſtulant màgis qvã lucent. Rara pulchritodo eſt, cui ſe aliqva, deformitatis non admiſcuit labes. Specioſa mala magnæ ſpecies. Præcipuè verò celſa coronarum decora, raro ſine macula civilis ſangvinis effulsêre. Fulgores regalium tæniarũ, in fulgura popularium mæniorum, culmina, in fulmina degenerant. Auguſtus capitum ſplendor cor, & animam Civium enecat, vix emicat. Proſperum ſanè imperium, aurearum ejusmodi ſphærarum concentus, ſvavem inter proceres conciliat, non obruit harmoniam, ſed pænè ſemper ſymphonia diſcors; & ſæpè triſtis ſubditorum gemitus, dulce melos eſt regnantium. Aureus ſtephanomatum orbis, auribus Principum ideo impendet, ut illas ad preces miſerorum eſ-

piat, blanditijs aperiat; lapidat plerumq; innocentes, lapidari in innocente Stephano paſſus. Dicamnè plus boni odoris Civium fortunæ gravè obolent coronis, donec adimantur, ut manibus Principum contrectentur, quaſi meliorem fragrantiam ſub ejusmodi preſſura acquirant. Odor illis optimus, ſudoris alieni lucrum. Offendit nares regias flos Reipublicæ eximius. Sordere malunt Civico cruore, famæ optimæ auram captare. Dulcis imperandi libido in acorem ſeveritatis, ne dicam Tyrannidis declinat, & ſvavia regnorum poma, rarò abſq; edaci verme, quem ſibi innutriunt, non ut rodantur, ſed magis ut rodant. Nemo, aut rarus regij hujus mali dulcedinem guſtat, qui non amaras ſimul guſtavit lachrymas; ita guſtus Principum ex ærumnis populorũ proficit. Quid miraris? durum ſub malleis aurum, nec in Regum mollescit aut emendatur inſignijs, adeoq; durum eſt ſemper miſeris; Quod in Lemnia toties caluit incude, facilè in iram, & furorem accenditur. Aut ſi frigidè nimium Civilibus intendit curis, cauſa

eſt, quòd pridem extra focum Mulciberis oberrans refrigeſcat. Pro! pudor, omnis fermè coronarum gloria, inglorios reddere Cives. Aliter adorari neſciunt, niſi depoſitis è cervice capitibus populi., Tarquinij papavera docent. Felicitatis ſuæ faſtigium, ad ruinas, & infortunia regnorum metiuntur. Toties infirmæ ſunt hæ regnorum baſes, quoties proſtratis non fulciuntur provincijs. In pulverem, & minores atomos conteras regium hoc aurum, ut libet, auxiſti morbum hoc amuletho, non ſanitati Civum proſpexiſti; quo plus comminuuntur, plus populares aggravant cenſus. Amoribus hìc emuntur odia, odijs exitium. Quidni verò ibi ſpes bona regnorum exulet, ubi coronæ timeri tantùm, & non amari ſimul volunt? Hæc illarum prima ſapientia, quæ regijs imprimitur frontibus, ignorare aut, ut clarius dicam, nolle intelligere, hominum ærumnas; Hæc virtus, vitijs patere, quæ caſtigant in ſubditis, accinente Pòéta: *peccarunt Reges, plectuntur Achibi.* Credetis jam, quod coronarum fulgu

ra-

ra, nunquam absq; populorum emicent terrore? Adijciam ego, non perstringunt tantùm Civium oculos, sed cives strangulant, metu exanimant regna, multant omni imperia felicitate.

4ta.

Coronæ Principum, quæ imperant regnis, serviunt ambitui.

MIsera sanè quantumvis felicium sceptrorum conditio, quæ dum adscititiam Urbium, & populorum aucupantur servirutem, immani animorum Tyrranno serviunt ambitui. Quot enim insomnes exigere noctes? quot itinerum experiri pericula? quot præ vestibulis procerum agere vigilas? quot æstibus æmulæ torreri virtutis? quot impendi coguntur officijs, ut supremum dominij alicujus involent fastigium? Quasi nemo regium muricem ferre, nisi suo rubore tinctus, nemo Coronarium aurum gestare, nisi suâ macie pallens, nemo imperiali gaudere malo, nisi tot malis, & solicitudinibus pressus, nemo regimen auspicari, nisi à ser-

ſervili ambitionis miniſterio poſſit, quæ metu aulas, quæſtu æraria, curis, & lictore animi invidiâ Curias, mentem, natâ è diſturbijs amentiâ, ut nundinetur, imperia, infaſcinat. At verò nunquàm è tam peſſimâ genitrice, bonam prolem expectaveris; eodem illa ubere, infortunia regnorum, quo regnandi libidinem ablactat, ijſdem infantiam gubernij, & infandam Tyrannidem involvit faſcijs. In blanditijs, odia, in ſvavitate aculeos, in amuletho venenum, in baſijs morſus, in amplexibus neces, in molli attactu vulnera, in laude ſatyras, in dulci ſvada abſynthia, occupatæ gravi imperio propinat Reipublicæ. Nec minus in pediſſequam ſui faſtûs indolem exerit virus. Urbanitatis ignara, poſtquàm urbes civibus exuerit, omnem Principes dedocet civilitatem. Iam murorum, & foſſarum ergaſtulis clauſos horrore ſolitudinis ſepit, ut hominum conſortio eximat, jam caſtrorum mancipatos anguſtijs, militaribus cingit Draconibus, & Aquilis, ut ſitire cruorem Civium erudiat, jam venatica abreptos

indagine, nemorum occultat latebris, ut feras, feris associet, quo fit ut veriùs coronatas regni belluas, quàm coronata Numina appellaveris. Utinam verò aureas saltem oves, quo Principes insignivit titulo Diogenes, & non efferos Leones præseferant! Bruta opes efficiunt, feras animantes ambitio. Pallet fulgor regalis metalli, febricitat ad hyemem extinctæ in pectoribus Principum charitatis erga cives, refrigescens majestas, omnem amænitatem, & lætius jubar, triste deponit aurum, ipsa tantùm & sola hilarescit Tyrannis, quoties petito ab hac pessimâ electrice calculo, ambitione, crudeles ad solia evehuntur Nerones. Sed o! quàm sæpè ejusmodi Galbæ, tolluntur in altum, ut casu graviore ruant. Qui in summos eluctari nititur apices, quid aliud, quàm præceps expectet? Quidquid excessit modum, instabili pendet loco. Tutiùs semper in humili cespite, quàm in prærupto excelsæ rupis quiescimus; prosperius iter per Marathoniam planitiem, quàm per verticosum Athon.

ipſum involet cælum, quem memo-
randa necdum ſatis Icari ruina, la-
pſum edocuit; at quem longæva gloria
incendit orexis, cuj æternitas nomini
cordi eſt, quem ſera expectant imperia
qui centum emetiri Olympiades, mil-
le exoptat ſuperare Neſtores, lent
auguſti teſtudine feſtinet, neceſſe, i
eſt, repente per ardua labore, non
cereâ ambitionis alâ enitatur in faſti-
gium. Ideo Celerinos amat effrænata
regnandi libido, ut breviùs imperent;
cum Lentulis ſeneſcit purpurarum Ma-
jeſtas. Imprægnata faſtuoſis ſpiritibus
regij muricis vela, facilè in minaces ad-
verſitatum ſcopulos laceram regnorum
allidunt onerariam; proſperè & pe-
renniter regnare deſideras? auſpicare
dominium à ſervitio tuæ cupiditatis,
ne ſervias ambitui coronatum man-
cipium.

5ta.

*Eodem amplificationis modo etiam Po-
lona civilis ſvada gaudere poteſt, ſi poſiti in
conſtructione Subſtantivi principalis, natu-*

rá

ra excellentia, magnitudo, ſympathia locus, tempus, ornamenta conſiderentur.

Do EXEMPLUM

Kwiat wolnośći Polſkiey ſtarożytną prácą rozkrzewiony, z więdnieie in Æolia *niezgodnych umyſłow.*

NIe bez ćięſzkiego żalu we łzach pławić ſię muśi oko, wſpomniawſzy ná doſtoynosć *anteactis ſæculis* Wolnośći náſzey Polſkiey, niegdyś *Paradiſum voluptatis*, zwyćięſkim ſtarożytney Iunákieryi záſzczepiony bułatem, teraz *vineam deſolatam, absq; maceria*, ſamemi tylko prywatnych intereſow, y diffidencyi zaprzątnioną *taibulis*, *& ſpinis*, o ktorey mowić ſię może: *vinea noſtra: non floret, expectata eſt ut faceret uvas, fecit autem labruſcas*; á zatym płáczliwie *cum Tragedo*, weſtchnąć muſzę, O! *nulla longi temporis felicitas*! ſzerzeł ſię pięknie rozpieszczony *pacis Etheſijs* kwiát tęn Ryćerſki za czaſow Bolesławow, Jágielo-

now

now, *per littora Ponti* Euxynſkiego, y Bałtyckiego morza, ſzerzeł *noviſſimè* po zagranicznych Páńſtwách *ſub ſidere Parmæ* wiekopomney łaniny utwierdzony záſłoną domowey odwági, *& ſepibus pectorum*, że mu żadná zaſzkodźić niemogłá *inhoſpitalis Caucaſi hyems*, żáden náprzykrzać śię nieważył *ex Aquilone rigor*; zaśięgał przy dźielnośći wálecznych Koronátow ſwoich *probo famæ odore*, nietylko *ad Albim, & Tibiſcum*, ale też y do ſamych granic *naſcentis & occumbentis diei*, Wſchodu, y Záchodu, kiedy go ztąd obfite czoła heroicznego poty, z tąd połoki nieprzyiáćielſkiey *effuſus Rubicon creſcentibus alluit undis*; a to dla tego, że mu gorące *in zelo fidei* ſtáropolſkie affekty *ver perenne proſperitatum* ſpoſobiły, że ſerca, y ſtany Senatorſkie, Rycerſkie, przychylność *ad Aras Domini* wſpierałá, że *hortum concluſum* wolnośći náſzych *grato ſpiramine* ſtolicy Apoſtolſkiey *perſlabat Auſter*, y nietak *Phryxæo arieti*, ktory wioſnę Swiátu otwierá, powinniśmy byli *ver perpetuæ felicitatis*, iáko *Agno, qui inter lilia paſcitur*,

kto-

Ktoremu ná ten czas prawie *Sine exemplo* ſtarozytność Polſka *Cultum quàm maximum* czyniłá. Jákoz zawſze *imperij Florem lactat amica fides* Teraz zaś że dla rozerwanych *ſciſſionibus* affektow, *ſævit hyems atrox* oźiębłey w nás wiary, zwarzony tęn ták zacny kwiat, y pierwſzy w Europie wolność- nałzey, co miał wieczną pamięćią krzewić ſię, *poſterati in ſerta perennia*, y zá ſlubney Rycerſtwu fortunie *in coronam lætitiæ*, obarczony z liśćia ſwego, & *omni terrarum amænitate*, ledwie ſię *in herba arida* prezentuie; co przedtym *fæcunditatis optimæ* okrywał *aras Martiales*, wątleiące ſiły Rycerſkie *ſucco ſalutari* trzezwił, *vigor & medela populi*, teráz ſąm bez nádźiei *refloreſcendi*, *deficit orbati funus inane ſoli*. Czyniliśmy ſobie otuchę, iákoby *nullo fato caſſabilem*, że przy ták miłym wolnośći kwiećiu miały nąm zawſze *vernare ſæcula*, zwłaſzcza *in pingui gleba* obſzernych Pańſtw, y źiem Polſkich, ktora nąm *Antæos Hercule fortiores* rodźić powinná, y iuż *in nervis* kwiatu milicyi náſzey iákieś *ſagenas Timothei* zákładali-

smy

śmy sobie, ktoremi on *Vrbes piscari* zámyślał, áż my sámi wpadliśmy w mátnią zápuszczoney *specie tutelæ in viscera regni* pográniczney potenzyi, á ktorey ieżeli nas *dextera Domini* niewywiąże, *extrēo volvimur axe*, bo niewiem ieżeli by się ználazł kto, *qui solveret hunc Gordium*, procz Boskiey ręki, z właszcza, że to iuż mąmy *ex praxi*, że *extremis nulla medela malis*. Zásmakowała dobrze hoynie ná kwiat wolności nászych spływáiąca Niebieskiey largicyi ambrozya *prædantibus vespis*, do ktorey zewsząd *pleno exami e* ciągną, á żeby *nectar optimum* fortun, y dobr nászych, *operosis civium apibus debitum* wysały; Ten to kochany *flos Libertatis* miał *æternitatem* szczęścia, y odwagi Polskiey *coronare*, aż on teraz, żal się Boże, *non ab externis victoribus* ale od nas samych, od nás, ktorych *fragrantia unionis, fragrantiam* iego *augere* powinna, od nas ktoremu *amænitatem* nászych winniśmy, *Officium regnorum cordolio, hostium Lucro*, przez inwiscerowane niezgody *carpitur & conculcatur*. Coż w takowym nieszczęściu za ráda? *impegit nos fortuna in la-*

in laqueum, quem nec ſolvere, nec abrumpere poſſumus; ſiły nie wyſtarczą *in repræſſalia* ták wielu *injuriantom*; *quid conſilij? poſcunt ſecunda fidem adverſa exigunt*, mowi ſtatiſta; poprzyſięzmy ſobie *unum ſentire*, á upewniąm że domowá zgodá náſza, z godne *fata* ná zgubę wolnośći przełámie, ták że przykurzony tumanem Woyſk *peregrini Martis Flos Patriæ*, do wigoru ſwego przyidźie, *fucorumq; gravem coget diſcedere nubem.*

6ta.

Niebeſpieczna Rzeczy poſpolitey nawa inter fluctus domowych dyſſensyi.

NIewiem ná ktorym Swiata mieyſcu, *ultra Gades, & ultra Thulen*, y ktoby táki znáłaſł ſię, ták rozrutnego *in vitæ perńiciem* ſercá, choćby też y ow, *cui robur, & æs triplex circum pectus erat*, żeby truchleć nie miáł, widząc ſię w puł ſpienionego náwałnośćią morzá, *ſine remo ſine remige, ſine malo, ſine clavo*, álbo roſpędzony wiatrami iuż iuż

ná oftre wpadał ſkopuły, *nec timuit præcipitem Africum decertantem Aquilonibus*; ieżeliby zaś kto táki był *in abuſum naturæ* dany, á zaſz *judicio* ſamych W. MM. Panow niemá być poczytany zá człowieká *projectæ ſortis, & vitæ?* A my z iákim beſpieczeńſtwem? z iáką ufnośćią? *quo inimaginabili, & inimitabili auſu?* po zmieſzanych gwałtowną Eolią domowey niezgody wirach, *irati per cærula Nerei*, z náſzą, iuż dobrze nádwątloną *immani verbere fluctuum*, uwodźimy ſię y unośimy Rzeczypoſpolitey Nawą? ktora po dźiśdźień *terrâ jactatur & undis*; przećież, iákobyśmy to byli *extra omne periculum*, iákobyśmy ſię we złey toni, nie widźieli, iáko *in portu ſecuritatis*, bez żadney reflexyi ná oſtatnią *in naufragio* ruinę, bez trwogi, *ſine metu ſcopulorum*, záſypiamy, iákoby *in ſinu maximæ felicitatis*, wpuł morza wielkich niebeſpieczeńſtw, *nec ſidera Lædes, nec quæ blanda juvant perituras numina merces poſcimus*, áni u Bogá, áni u Pańſtw *extra ſyrtes & brevia* zoſtáiących ſzukámy ratunku, ále załóżywſzy ręce, *patimur non avertimus*

pogrą-

pogrążenie *naufragantis Reipublicæ*; przy grozney zbuntowanego *in clades & funera gentium Euxynu* náwałnośći, między ták wielą Woyfk Pułnocnych, y cáłego Akwilonu fzárugami, *inter fcyllas, & charybdes, noftri interitûs & fpectatores, & profcenia*, iákieś fobie rośćimy wefołe fomnia, y ginąc bez nádźieie pomocy, *dormitamus Homeri*. Czyinię teraz *præmiffarum confequentiam*; co o nás Swiát cáły trzyma? co mowi? iák fądźi tę náfzę *exlegem audaciam*? wiem, że *ex definitorio* W. M. M. Panow tęn *Refultat* otrzymąm, *noftris hi fluctus urgentur ab aftris*, znás famych to wfzyftko złe, my ktorych *in rabie tumidi jactantur vela profundi*, ná tym fię znáyduiemy háku, y nie widźiemy, álbo widźieć niechcemy tego niebefpieczeńftwá. Owá ták głofney fłáwy, ták fczęśliwie uiezdzáiąca *imperiofius æquor populi oneraria*, owá złotym wolnośći náfzey runem ładowana *Argo, quæ bella tot undis intulit, ac Boream, metuendaq; fidera fregit*, owá mowię ták wielą zwyćięftw ozdobna, *tot coronis ornata*, ták wiele fortun fzlachec-

kich, y Senátorſkich piaſtuiącá Rzeczypoſpolitey Nawá, *nudum remige latus* bez rady bez Woyſká, bez wſzelkiey nádźiei poſtronnych auxiliarzow, *ſine Typi ſine Iaſone*, z nieomylną Páńſtw ſwoich ruiną podaie *in rabiem freti*. Day my to żeby ſtálowe *non ex ſpolio nemorum tabulatury*, ſpáwne miały okręty, pádać by ſię muśiáły gwałtownemi wiátrami, *& aſſultu fluctuum* ſkołátane, á coż dopiero náłżá *fragilis, quæ truci commiſit pelago ratis*, Kleynot Rycerſki *libertatem* iák má ćięſzkie wytrzymáć, z tąd *popularis licentiæ motus*, z tamtąd nieprzyiáćielſkie impreſſie; á náybardźiey *timeo Danaos, & dona ferentes*, ktorzy przy opiece ſwoiey, nąm o kroiu nie dobrym myślą, oſobliwie ći *quos fines non Græca fides*, od Grekow dźieli, á zátym idźie, *qui metus Ilio, hic & Phrygibus*, pewnie by ſąm *ex tripode Apollo* nie wieſzczkował, zwłaſzcza że powinna być *prona timori ſemper in pejus fides*. Czas by nąm przecknąć *e lethargo* długiey diſſimulacyi, czas rádźić o ſobie, y rzućić ſię *ad Clavum gubernij*, tey naſzey iuż prawie

tocz-

tonącey Nawy, bo choćiaſz *in fluctu*, ále ieſcze *non in ſcopulo* zoſtáie, *in tempeſtate non naufragio* paſſuie ſię, z kąd niewiem *quæ tabula* wynieść by nás miáła. Raczey nieczekaiąc oſtatniey zguby, ani *exoticos argonautas* do pomocy, trzebaby nąm ſię czym prędzey rzućić ſamym *in unionem virium & animorum* przećiwko tey złey fali *conjuratæ malignitatis*, ſamym *vela dare, & totis in opus contendere remis*, á więm że ták dobrze *ſub alis bellatricibus* Koronnych Orłow, iáko *ſub carbaſis*, lawirowáć będźie *in æquore proſperitatum* Nawá Rzeczypoſpolitey, y uwieźie ſczęśliwie *è tot naufragijs* fortuny náſze, byle tylko byłá *mens omnibus, una.*

7ma.

Juxta Atomum etiam amplificationis atomæ in præceptis deductæ, per definitiones; habes ſuffiçientia in tomo imo exempla, hic aliquot illis adjicio, verſu, & Polono idiomate, cum ibi

ſint ſolutè, & Latini ſtyli lucubrati-ones.

B. MARIÆ V. encomium per deſinitiones.

QUid mihi vel tellus, vel ſplendida ſidera præſtent?
Unica *ſpes mundi*, quod Pia Virgo neget?
Ceditæ Tarpejæ memorandi Nominis arces;
Noſtra dat *Vrbs* totam *Præſidialis* opem.
Nil ego ſic clari, nil luminis æſtimo tanti,
Ut Jeſſæa mihi Regia *ſtella* parit.
Nil ita terribilis caſtrēlia fulmīa jactant,
Ac *Acies* caſtris undiq; cincta ſuis.
Odryſij premimur gelidiſſalgoribꝰHæmi
Diſcutit Hæmonias *Aurea Parma* nives
Balthica ſævit hyems glaciali frigore? quid tunc?
Abſorbet Balthin mite Maria, *Mare*
Sive draco Lechicis eat implacabilis aſtris,
Serpentis *Domitrix* toxica nulla pavet.
Sive jubâ bellax ſcythicæ plebs atra Meotis,
Graſ-

Grassetur, pacem *fœderis Arca* docet.
Quid vel inocciduo fulget præstātiꝰorbe
Hôc, nec ab omne suū *Lumine*, lumen
habet?
Qvid roscus pelago sic clari protulit
Ortus?
Clara suo prout est ex Oriente. *Parens*
Magna venit gravibus vis ex adamante
coronis,
Sed meliore nitet Taria *Gemma* face.
Ampla decus Tyrio sumunt de murice
regna;
Quas *Aurora* Jacob muricis implet
opes?
Illa salus terræ pariter, pariterq́; polo-
rum
Eximium mundo præstat utriq́; decus.
Illa soli *flos* est, cui prospera sæcula
vernant,
Unde fluit miseræ certa medela rei.
Si volucris Phœbi, quia rarior, aptior
astris?
Phœnix rara ferè Virgo simulq́; Parens.
Si Iovis aligerum primos in vulgus ho-
nores,
Possedit volucris, quod rubra tela
ferat.

Quas *Aquilæ*, grandis quàm cælis admovet ala,
Ex æquo laudes, juſtaq; vota damus?
Scilicet, illa Dei metuendos dirigit ignes,
Ne feriant, quoties promeruêre rei.
O! utinam, quando me Tænaris unda laceſſet,
Lædæi niteat ſideris ipſa loco.
Imò truci Lethes ubi jam mea gurgite pinus,
Rapta cadet, *Portûs* ſit *Tabulæq;* vice.
Vis? brevibus tantæ perſtringam ſidera Matris,
Quidquid amas, hic eſt, omnibus una ſatis.

8va.

Nie ieſt Polſkiey przegrana, pokiey Koronney wolności ſtáie.

JEſcze to znáć nie oſtatnie *in agonia Libertatis* ſiły na nás biią, *necdum extrema periculi*, kiedy nąm wolno mowić *quo valet robore* całość práw, y fortun náſzych, wolno ſpytać iako ſię mąmy, *& confiteri infirmitates noſtras ad-* *invi-*

invicem; mąm to *ex ſenſu* pewnego Polityká, *vis magna vocem emittit, at major tenet.* Ná miałkim grążąc nurćie prośimy o rękę, w głębokiey toni nie przyidźie, záwołáć, rata. Przyznáię, że doſyć niebeſpieczná okryłá nás ze wſzytkich ſtron, *quâ domi, quà foris*, náwalność, *ſat grandi mole malorum premimur*, ale nás ieſcze wſpiera w upadaiącey nádźiei *Anchora Libertatis*, że ſię rozmowić, *& in medium conſulere* możemy, dopiero by to *exequialia* obumarłym ſtanom *ſtupore maximo* gotowáć trzeba, gdy by nąm mowić ſię nie godźiło, co nas boli; *linguas primum excidere Tyranni, ne vel iuſta queri, vel dicere recta liceret.* Pokiey wolnośći, potey náſza nieprzegraná. Coż nás w málignie, *tot æſtuantium curarum* ieſcze trzezwi, ták iż ſobie iákim kolwiek ſpoſobem dáć radę możemy? ieżeli nie ten *gratus odor Floris*, wolnośći naſzey, lubo poniekąd *ſeptemtrione* z warzony, wdźięczną *oculo mundi* odmienił nieco barwę; ale pokiey go utrzymywać ſzczerze *in areolis pectorum* będźiemy, potey iákazkolwiek otucha

być

być może *post sævas hyemes ponti, Boreæq; rigorem*, wnową *reflorescendi* ozdobę. Iákoż tęn zacny Kleynot, nieináczey sobie ważyć, y szacowáć mąmy, tylko *eò pondere libræ*, iako Rzymski Senat zá czásow Pompiliuszá *Cæleste Ancile*, ktore gdy z Niebá do obozu Rzymskiego *levi versatum leniter aurâ decidit, à populo clamor in astra venit*, z wesołym okrzykiem Woysk przyięte było, á to dla tego, że záraz przy tym słyszano, *omnium potentissimam fore Rempublicam, quoadusq; in ea mansisset*. Co tym słuszniey *de clypeo Libertatis* mowić się może, im pewnieysza, że potey fortun, potey ozdoby nászey, pokiey wolnośći *ingenia melius recta se in laudes ferunt, ubi nobilem animum veceta libertas alit*, *Statista* mowi; tę strágwszy *spes cecidere bonæ, & manet ineluctabile fatum*. Niemaią szacunku swego *coronæ imperiorum*, choćiaż w dostatki, honory, Páństwá, y garnizony obfite, ktorym *Gemma libertatis*, nie dodaie ozdoby, y waloru; bo tá iáko *rarior Phænix* przy szerzącey się tych czasow Tyránnij, ták przyiemnieysza o-

wym

wym, ktorym *libertas pretiosior auro*. Nie záżdrośćięm Lakonom Isthmu, gdźie Perská szwánkowáła *ad obicem Laconicæ fortitudinis* potencya; niech się Rzym grodźi *Alpibus*, *& pelago* od Afryki, my w Wolnośći nászey mąmy *Alpes*, *& Isthmum*, osobliwie kiedy *in harmonia sensuum*, *& animorum* zostáiemy, luboto iákos u nás *longo viluit usu*. Tá to kiedyś *Domina gentium* Polskie gránice pod ściánę *Ortus & Occidentis* pomknełá Tá *Mater populorum*, ták wiele národow *in unum corpus* klijła Ta *Principum altrix* obszerny Panom swoim ufundowałá Májestat; wniey mąmy, co chcęmy. Oná iest nąm *in murum igneum & Civitatem munitam*, Oná Rycerstwu *pro sago*, Senátowi *pro toga*, niezwyćiężonym Regnantom *pro corona gloriæ*; Tę wolnośći *pupillam* iák náypilniey konserwowáć, tę nawę w ostátniey toni *fluctuantem* do portu *optatæ tranquillitatis* sprowádźić, *plus est quam vertere Thebas*, *aut Rhodopen regnis exspoliare jussis*. Stráćiliśmy wpráwdźie *nervum belli* fortuny y Substancye, ktore *sensim manus potentium* wyłowiłá, milicya obar-

czoná

czoná, zubożáie prowincye, Miasta z ruynowáne, *agricultura* ustáłá z kąd náywieksze bywáło *subsidium*, nąm serca nikt oprocz Bogá odebrać niemoże, z łáski Majestátu mąmy ieszcze wolne głosy, ktore *depromunt*, *quo sensu doloris laboratur*. *Zaczym exemplo* owego Greczyná, kiedy nąm rąk y barkow nie stáie, zębámi chwytáymy się, y utrzymuymy *posteris* ták zácne *navigium fortunarum regni*, choćby też y samym żyćięm.

9na.

Ab enumeratione partium, juxta data præcepta,

TOMO Imo.

Fortuna nemini se integram mancipat.

NUlla fides variæ, cui subditur alea, sorti,
Ludit & illudit, recta, nec æqva satis.
Integra sed nunqvam Dominæ se mancipat aulæ,
Quâ

Quâq; minus speres, parte nocere, nocet
Indolis ãbiguæ, qvo proficit, officit ore;
Admiicet placidis, tecta venena labris.
Dum læto nimiùm frontem vestire sereno,
Creditur, immiti conserit arma manu.
Tristie supercilium cui porrigit, oscula speret;
In pretio est magnos fallere posse viros.
In facie veneres, aciem formare vi; dentur;
Vultus amans, expost, credito, vultur erit.
Cum risu lachrymas, cum nectare bella propinat,
Ut fuit ĩnumeris hæc Dea nata dolis.
Mel dat Aristæum mollis dulcedine lingvæ,
Impendere scias prælia cruda tibi.
Innubes oculos pulchro sublimat honore?
Pupillæq; gravi mobilitate favet?
Non ut amet, facit hoc, sed ut his infascinet aulas,
Artibus, ex ipso mox abitura jugo.

Falsa

Falſa cano; cæcam Cous depinxit Apelles;
Nempe, videre Deam tot malefacta pudet.
Involvit tenui fallacia lumina byſſo,
Tutius, ut tectâ fronte nocere queat.
Qvas Ithace ceras ſinuoſæ congerit auri?
Audiat ut nullas ſæpe vocata preces.
Qvô malas ſtibio fingit? ne barbara cum ſit,
Sidereæ frontis proſtituatur honos.
Nil deteſtandas quibus omnia prodigit, & mox,
Omnia furatur, commemorabo manus.
Nil volucrem plantam, qva tot ſubſelliá calcat,
Inſequitur profugos, arripienda fugit
Vis, dicam Samio quid deſponſata Tyranno
Egerit? Arſacio fune peremptus obit.
Iuverat haud guttur, qui luſerat annulus æquor,
E digitis dominæ pignus inane ſuæ.
O! cor atrox nimium, Lybicis æquale Leænis,
Cûi

Cûi per idem furor eſt, ac ſpecioſus amor.
Sqvamma rriplex ſævum ſuffocat ahenea pectus,
Ne facilem preſſis improba præſtet opem.
Qvis vitreos unqvam fortunæ finxerit artus?
Qvæ nullâ frangi vi, pretioq; poteſt.
Dumq; favet riſu, mox ruſtica tergora vertit,
Et fugit, hinc, lacrymis irrevocanda tuis.
Ergone quis fragili fortunæ ſtare cothurno,
Ambiet? ignarus funeris ipſe ſui?

10ma.

V. Glycerius Abbas Landriánus, poſt, Piarum Scholarum Religioſus, candentibus prunis veſcitur nec læditur.

Per Adjuncta.

PAtritiæ, grandis ſpes, & fiducia, ſtirpis;

Qvâ mihi Pieridum lege canendus eris?
Vix chelys admitti Tyberinos inter honores
Purpureos meruit, vix mea Muſa Patres.
Melpomene, qvamvis Tarpeijs inclyta ſertis,
Jmpar Landriniæ creditur, ipſa, mitræ.
Te ſiquidem Princeps commendat purpura regni,
Scriberis Augusti, Pontificumq; Nepos.
Scipiadas claros, bellatoresq; Metellos
Sangvinis attingit, jus geniale tui.
Quidquid enim Daunus, veteris quid Roma ſecundi,
Poſſidet, Officijs accidit ultrò tuis.
Unde fit, è cunis, ut tanti ſideris Ortum,
Adjuvet hinc ſuperûm Cæſaris inde favor.
Jnfantile ſtatim petit alto Landria, cultu.
Ac aliæ centum, maxima qvæq; capute
Purpura nulla tuis, nullus caruiſſ
Galerus, Laudi

Laudibus, & summâ prosperitate, volet.
Sed te Pieriæ magis urit gloria laurûs,
Præ solio potiùs Tullia rostra placent
In calasantinæ trabeatus tyro Palæstræ
Post habitis, celeras, limina parva, mitris.
An sibi te rapuit virtus, probitasq; Magistrum ?
Tantâ ritè Piæ laude stetêre scholæ!
Quis melius potuit te profecisse ? quis audet,
Ardentes prunas mandere more cibi?
Fecisti, quod nemo priùs; miratur, & alget,
Illæsis carptus Mulciber ipse labris.
Non plus ignivomi stadium dum vastius antri,
Armiger irrupit Curtius, ausus erat.
Coclitis haud potior, prærupto, laurea, ponte,
Dum tenet accensos Marte calente Duces.
Roma fuit tantæ non vilior area palmæ
Et doluit palmas succubuisse suas.
Grandis erat Pauli, grandis victoria Drusi,

Te penes Officio deteriore cadunt.
Sic natura loci celsis quid mētibus addit;
Nec nisi fert magnos urbs Tyberina viros.
Non tibi flammarum patiens in talia forceps,
Armavit teneram, munia dura, manum.
Arripis ignitas, nullâ formidine, prunas,
An Lemnon, nudo pollice victor agis?
Non foret hic major, Vulcani tollere furnum,
Qvàm vivos ignes posse levare, labor.
Hoc pietas svasit; cæco propè duceris æstu,
Rectoris redimens ardua jussa tui.
Sic tibi pro grato vernantis munere Floræ,
Extiterat flagrans ignibus ille focus.
Sic tua, parendi, nobis incendia, virtus,
Maxima prolicuit, prunaq; fomes erat.
Qvô solvi Latijs ea possit gloria sceptris
Tanta, quod, & tanti luminis astra ferant.
Molles, invalidæ sunt hæc ad præmia Musæ,
Tam

Tam graue, nî resonent classica Martis, opus.
Quis memoret ? qvàm fronte hilari, qvàm pectore læto,
Intuleras Lemnon faucibus ipse tuis?
In roseas, ignis roseus se verterat escas
Quiq; solet cineres, svavia liba dedit
Cæna fuit; reliquos frugalis fercula mensæ,
Te nisi delectat fervida pruna foci.
Quis peto, sic cænat ? Seraphim te sæcula dicent,
Qui totus, reor, est ignis, & igne satur.

IIma.

Per congeriem similium.

Pro gemmis ratio Coronas Principum ornat.

ONerant excerebrati vertices, augusta Regũ diademata, & onerantur, prout erudita ornant capita, non ornantur ab illis. Vix aliquando speciosiores sunt purpuræ, quàm ubi doctis impallescunt paginis; vix sereniùs impe-

imperialia collucent Nomina, quam ad luminoſam Cleanthis lucernam vis? ut tibi dignitatem ſcientiæ depingam in murice? Quot adamas, coronis, gemma annulo, ebur ſolijs; quot inter planetas ſol, inter ignes luna minores, inter metalla aurum; quot in hortis roſa; in pratis flos, in dumetis laurus; quot lumen tenebris, imber agris, tabula naufragis; quot inter elementa ignis, inter nautica ſuffragia Pharos, inter ſaburram coralia, tot ratio terſior in Regia dignitate adſtruit emolumenta. Sane fulgidi literarum carbunculi, pulchrius, an utilius? quovis adamante in coronis emicant. Gemmæ cultioris ſvadæ omne ſibi pretium orbis ſubarrhant, paginarum ebur, candidos & felices imperijs deſignat dies. Ad radioſam Apollinis frontem, quis non ſereniſſimus, quem ideo Græca ſagacitas ſolem vocat quod literis omne purpurata ſidera debent lumen? Ad noctium Atticarum illuſtres lychnos, quæ tam umbratilis gloria, ut non illuſtretur? Ad aureum Minervæ imbrem, quæ in meſſem felicitatum

licitatum non exuberent regna? Certè ſvadæ vernantis roſæ, caput coronati merentur Perſei, non calcaneum; eloquentiæ flores in ſerta regijs mentibus adoleſcunt, Parnaſſia laurus victrices condecorat laureas. Brevibus dicam, felix omnino imperium, ubi ratio pro gemmis Principes adornat tænias.

12ma.

Gratulatio Duci Exercitus, facta per hyperbolen continuatam.

ASſertæ baſilica inter Poloni orbis decora, victrici Tuæ ex domitorum hoſtium jugulis palmæ, integros ſecum noſter lytheron laurearum lucos in adorationem proſternit. Sed, quæ tot Hæmonidum ſariſſarum opreſſit nemora, tot manipulares comminuit acerra, tot vos, centum implevit acies, absq; gravi onere Parnaſſijs etiam collibus ſuvi onere Parnaſſijs etiam collibus ſubcollari non poterit. Jngëuit oriens ſub inſupportabili imperatricis tuæ clavæ, & ferri pondere, quem ne deleres toties, uno prælio fermè deleviſti, extinxiſti in primo fomite, ne toties in

 ſar-

Sarmatico exardesceret septemtrione. Imò priusquam è vagina bellatorem traxisses ensem, jam audaces hostium superbiæ detraxisti cristas; priusquàm intentares ictum, tot imperiorum præcidisti cervicem. Te ad Borysthenem commorante, cædebatur Rhodope; glaciabatur Thrax Bosphorus metu, cum Tyram Aquilis victricibus lustrares. Te vix castra movente, emovebatur Asia ultra fines orbis. Docuisti pigra uliginosæ Mæotidis stagna, agiliori decurrere lympha, dum barbariem toties in fugam egisti. Attrivisset hic Antæus labor Herculem, tuæ fortitudini ludus est. Quo igitur Patriam? quo nos obruis solatiorum archipelago? qui bellicosæ frontis tuæ sudore, tam facilè metuenda ortûs suffocas incendia, quàm difficilè foret alijs eadem inspicere. Nos certè palmares Asiæ manubias, obæratæ Tuis victorijs Eloquentiæ munere compensaturi, breve hoc animorum deponimus homagium, ut laurus, & æternos honores perpetuo tibi vere comat, obstrictus æther.

13tia.

Gratulatio ſtatûs Spiritualis cuidam per Ironiam:

HAbent, quod ſibi Divinæ gratulentur Aræ, qui novam in te poſt veterum holocauſtomata, præſentas victimam. Meliori hoſtiâ, nec ipſa Agenoris armenta excelluerunt; Aurea Diogenis pecus Jovi non magis ſapuit. Certabiis, inter ſacra Cleri miniſteria usq; ad ſangvinem, quem tibi credo, ſæpius in vultum conſcius mentis evocabit rubor. Eâ ſemper dignus laureâ, qua nobiles coronantur victimæ; Indolis fermè excitatiſſimæ, ſi inter cauſes, & caulas ſemper comparendum eſſet. Melius curæ animarum conſuli non poterat, qvàm ſi à te non curarentur. Optimum in Eccleſia merereris beneficium, ſi omni beneficio careres. Quid? oleum & operam perdidit, qui tam egregium Athletam ſacris unxit; niſi forſan ideo unctum te aſtra voluêre, ut citiùs vitæ curriculo eveheremis, ne diu amarum pudor ſuperſis, ut igitur

tur optimè vivas, vive breviſſimè, hoc unicum exoptamus.

14ta.
Per Definitiones,
Inter privatos Scholaſticæ diſciplinæ parietes, publicæ luci educantur ingenia.

DOſtoyna cnota, rowná ſię ze ſłońcem
Ktory zá Wſchodnim pierwey ſię Edońcem.
Kryie, y pławi gdźieś w głębokich nurtách,
Niż ſię żeglarſkich pokaże ná burtach
Albo wſpaniałe przy obleką Sfery,
Iáſnych promieni złoćiſte ſzpalery.
Tym oná trybęm pod Attyckie ćienie
Ná potym zgodne Pańſtwom ſwiatłá żenie.
Jákoż ukryte ná czas krotki chwały,
Łátwo ponoſzą, náywiekſze upały.
Y beſpieczniey ſię w Cnot łáduią paki,
Gdy wytrzymáią, prác ćięſzkich attaki
Ma ten dank Umbrá Minerwy, że Męże,
Wnet

Wnet z świateł zácnych doſtoyno-
ścią, zprzęże.
Nie długo płonne błyſkáwice świecą,
Ze ſię rwą ná Swiát, wprzod, niżli zániecą
Siew liter drobny, niż ſię w wieniec
koli,
W Attyckiey długoma ſię chowáć roli,
Y lubo w ſzczypior, albo kwiát co
wźnidźie.
Ná blaſku ſłońca w deſpekt Swiáta idźie
Bo wnet zápali niedoyrzałe żniwo.
Ktore z pod ſkiby pnie ſię nie leniwo,
Skoroyrzá Ceres prędko ſię okruſzy.
A kwiat zbyt ranny láda upał ſuſzy.

Pieſzczone ſzczepy, ſą młodych lat ſtány
Ktore gdy w Kwiećie, y frukt nieprze-
rwány.
Silić ſię maią, w przod ſię geſtem liśćiem
Zewſząd umáią, áby gdzie przed zi-
śćiem.
Doyrzałey pory, trzezwiąc ſię ſtrumiẽmi
Kwiat niezáſuſzył ſpalony promien-
mi.
Tęn ſię z pleczyſtym paſſuie Centau-
ręm
Kto czas niemały ſkronie chłodźi,
Cza-
laurem.

Całymi złota minera Alpami,
Nákryta, w głębi ſkał twardych ſię iámi;
Y nie w przod świéci w Krolewſkiey Koronie,
Aż potem zmoczy Mulcibera ſkronie.
Gdy iey łákome ſzukaią ozkardy,
Albo płázuie ná kuźni młod hardy.
A coż dopiero iść nąm grá má o to,
W ſkale Parnáſkiey ktore rośnie złoto.
Kryie ſię z ſtadęm po chwáſtach przepiorká,
Niż ſwe do lotu wyceluią piorká,
Ná dnie gdźieś perła leży Oceanu,
Wprzod niż ſię w ſoldze ſwemu uda Panu.
Y pierwey więźniem, w grubey ięczy konſze,
Niżeli náydźie coś nád morze ſłońſze.
Płeć delikatną wnet ſłonce opali,
Ná tey, y młodźież bywá częſto ſzali

SI-

SIDUS 3tium.

De diverſitate Styli Oratorij.

QVoniam ad lucubrationes amplioris ſvadæ progredimur ex re fore æſtimo, ſcire, quali in minoribus, quali in Majoribus ſtylo uti oporteat otationibus; unde moneo.

1mò.

QVatruplicem eſſè Stylum Oratorium, Tullianum, Laconicum, Senecianum, & Lipſianum, ſeu floridum, conciſum, Sententioſum, & eruditum. Tullianus ſeu floridus, figuris amplioribus, ornatu verborum ſolutiori, periodis longioribus abundat; Laconicus, membra & periodos breves, & ſæpe commaticas adhibet, Lipſianus variarum ex Authoribus ſententiarum, & fragmentorum ſerie concatenata gaudet. Senecianus in ſenſus genericos, cum aliqua morali inſtructione excurrit.

2do.

STylo florido seu Tulliano locus est in Orationibus Majoribus Progymnasmatis narrationibus. Laconicus, orationibus salutatorijs, gratulatorijs & alijs Civilis suadæ lucubrationibus, Elogijs, inscriptionibus, Epitaphijs idoneus. Seneciano in discursibus moralibus, monitorijs, in consultationibus Epistolis patet area. Lipsiano in narrationibus, comicis lucubrationibus, sed per bellè in Epistolis Styli polonici utimur quod hæ fragmenta Poëtarum, sensus authorum varios, ænigmata, multum ament.

3tio.

NOn incomptè sparsim, in orationibus panegyricis præcipuè, misceri quatruplicem hunc stylum, ita, ut ubi occurrererit sensus genericus moralis, adhibeatur stylus Senecæ, ubi narratorius laconicus, & Lipsiās, ubi affect bus, invectione, descriptionibus insistit Orator Tullij togata eloquentia, campum sibi vendicet

4to.

VT facilè quis ejusmodi stylum diversum com-

combibat, operæ pretium erit, authores, unde ſtyli diverſitas derivatur, frequenter relegere, Ciceronem, ſcilicet, Senecam, Lypſium, Atticas lucubrationes.

5to.

IN Tulliana facundia, plus amplis dictionibus, figuris, periodis indulgendum, in Laconica & Seneciana exercitatione, ſenſibus magis quam verbis utimur; unde ſuperflua adjectiva, Phraſes prolixiores hinc arceantur, ipſis plerumq; ſubſtantivis & verbis res abſolvitur. Ad exemplum offero certamen dictorum Authorum, pro ſua cujusq; eloquentia.

LUCUBRATIO Ima.

Tulliuss pro Styli amplitudine perorat.

NOn mea equidem Conſularis purpuræ Majeſtas hæc eſt, aut Senatoriæ dignitatis amplitudo, quo minùs primiceria palmaris noſtræ facundiæ authoritas, ut è Domo, & Curiâ Conſulari, pro domo propria & facultate

dicen-

dicendi, è rostris, pro rostris è Latio, tralεatus Orator laureatorum fascium, & imperij arbiter perorē, qvia tamen debito quodam parentis naturæ jussu, ad originis, famæ, nominis, ut ad ipsius vitæ defensionem, vinculo irresolubili adstringimur, aliquid mihi in ampla Procerum concione, ad judicium tot intentarum mentium & aurium, pro gloria floridioris eloquentiæ differendum est. Qvousq; ego inimitabili fermè patientia, audacibus Laconum calamis, ut telis in agro meo Tulliano defossus, configar? nec concessa iniquis etiam manibus fruar quiete? Quousq; inter religiosa busta, acribus mordacium ejusmodi vesparum perpungar aculeis? in cineribus brevi Attico confodiar ense? verberer Stylo? nil purpuratos Manes, sua dignitas, nil Capitolini Jovis è propinquo reverentia, nil Romæ, orbis Dominæ Asylum, nil legitima sepulchrorum sanctitas, nil tot Cæsarum, imò & nostra, quæ protexêre Hesperiam, nos juvabunt trophæa? Qvousq; calamos calamis, aculeos aculeis, enses ensibus, aciem aciei

aciei, signa signis in vindictam Majestatis Tullianæ opponere differam? sed sileam ego; vasta ingeniorum amplitudo pro me non decertabit? instructas periodorum phalanges in arenam paginarum non deducet facundia? si gygantæam membrorum proceritatem, in pumilas Atticæ brevitatis sectiones non armabit Latium? lunata commatum, non acuet cornua? At verò quis vertiginosa ejusmodi capita è Delphico tripode afflavit furor? ut è fastigijs in fastigia, ex apicibus in apices, è terris in sydera, è syderibus in Elisios campos, uno quasi saltu, prætermissâ planioris eloquentiæ via, involent? Apertiùs rem indigitabo; quæ amentia Isthmo brevi, vastam Marathon, Tyberi Adriam, Ithacæ Græciam, agro Attico orbis universi magnitudinem includere velle? id est, sensus Augustorum imperio vix capiendos, arctiori periodorum mancipare compede, amplam studiosarum mentium vastitatem, brevioribus compingere ergastulis, nucleum eloquentiæ, qui in fertilem exuberare debuerat sylvam, stricto tenere putamine

mine, capacioris ripæ Oratorum flumina, in tenuem cogere rivum, latepatentes facundiæ campos, intra minores agere ſepes, me Tullium, in glebâ Attica fodere, ſpecies quædam inſaniæ eſt, cui ille tantum manus dederit, qui conſulari togæ breve ſagum, enſi acum, leoni muſcam, æthnæ focum, Olympo talparum ageres comparabit. Libani ejusmodi infaſcinatæ apes in floribus eloquentiæ nectar, non bibunt; mento poma natantia trudunt, non edunt Tantali; ſcaphis minoribus aſſiliunt, non frangunt navigio fluctus Palinuri. Neſcis perdite Lacon, quam ſit tibi curta ſupellex, penes tot Romanæ Curiæ opulentias, quam anguſto ſtringeris limite, ad Latinæ Palladis latifundia, quam paupere dehoneſtaris manticâ, ad auguſta phaleratæ dictionis laticlavia. Quid truncata tua periodus magni agere? quâ aures gratiâ? quâ mentem amænitate, quâ animum ſtyli fæcunditate recreare poteſt? quid in aulis Principum, quid in Curijs, quid in Senatu, quid in equeſtri circo, quid è roſtris, quid è pulpitis ad oble-

ctamen

ctamentum cujusq; moliri, & profer-
re conabitur? Num tua illa, acu Palladis ſubtiliora, acumina, procerum non aſpernabitur majeſtas? num perpetua extaſi ad ſublimes defixa ſenſus, tecum per ideas ſagaciſſimo vix comprehendendas igenio, rapietur? è colle in collem, ex imo ad ſumma, levitate trabeis incognitâ, cum volucri tuo oberrabit argutiarũ cui aucupio? num publicis diſtenta negotijs, prima qvævis Reipublicæ capita, in tuam ibunt inexplicatorum ſenſuum vertiginem? Quæ limites regnorum armis prorogant, tuis coercebuntur repagulis, perplexo captivabuntur eloquio imperia? abſit ſanè. Natalem Palladi agrum Atticum aſſeres? at noſti benè quo Æneæ fatigio illata eſt Romæ, qua pietate incendio Trojæ erepta, quo ſcelere à Græcis impugnata, ut jam vel inde Atticæ ſvadæ inimicam ſcias, quæ ideo Capitolium occupavit, ut Tullianæ eloquentiæ imperium toti impoſuiſſet orbi.

2da.

Lacon pro Attica brevitate Styli.

ARma priùs, an calamum ſtringam? neſcio, lædi ſētio. Itane Latio necdū Græcia formidabilis? Æneam, caput Latij, conſule; per tot æquora, terrâ actatus & alto Doridem fugit. Septicolli ſuperbiæ, minor Athos eſt impar? Ignoras forſan Cicero, campos Atticæ ferreâ armorum meſſe Cadmo eviruiſſe? ſunt nobis manus in dicacem Conſulis lingvam. Verborum parci ſumus, non verberum. An farragines periodorum, phalanges laconicas exæquabunt, ſed è pari nobis ferri, ac facundiæ vectigalis gloria eſt. Qvamvis ut ſangvinis noſtri, ita ſepiæ tenaces, prodigi ſumus in alienas clades Victores, ſubtili Myrmecidis quadrigâ, pro grādibus Pori elephantis Capitolium gloriæ aſcendimus; brevi compendio res maximas auditori offerimus, ne lōga expectatione, avidæ finis & nuclei excrucientur aures, Certè ſchi-

ſchinotenicis funibus ſtrangulatur omnis in concione attentio utinam & ipſi Ciceronis aſſeclæ. Inflatum Pneuma latera oratorum, velut navigiorum Carbasa diſtendens, ad ſcopulos indignationis & tædiorum impingit. Qvid? effuſa ingenia, ut flumina, citò areſcunt ubi latiùs extra alveum vagantur; anguſtius fretum ideoq; profundius ſemper undis abundat. Vis verum fatear? fertilis ſenſuum, & acuminum copia, cariſtiam verborum generat. Profunda ingenia, ut Oceanus, nũquam exundant, parvi torrentes, quibus omnis gloria eſt obſtrepere lapidibus, ſæpè ultra ripas exſpatiantur. Non eſt optimus ille orator, qui effuſus; ſenſuũ & rei inopiam picturatâ laxioris eloquentiæ chlamyde inveſtit. Nervus amplâ corporis cõpage, ut fortior ita felicior; Quidni & nervoſa oratio? altiùs exiguâ plumbi glande, qvàm longiori ſariſsâ, in corpora armatorum hoſtium deferimur; proſperiùs exili ſed acutâ periodo, qvàm infarcitâ ideoq; langvidâ ſchinotene animos ferimus. Quanta eſt?

- - Pu ppim retinens, Euro
t endente rudentes.
In medijs Echeneis aquis? - - -

OBluctanti a vela, brevibus pinnis, remos, te naci squammâ, captivat; quod grandi r cetus, nisi evertat, non præstaret. Q uantæ molis Tyrius mu-rex? & augu stas Principum offundit; ac appretiat p urpuras? Quid si illa re-dirent sæcula, , ubi tenues, accentus, modicæ plane arũ effigies, integras sup-pleverunt pe riodos? & ve ò, cur laborantes suâ magnitudine in pagi-nam deducam us mon es, ut exilem aurei alicuj us sensûs enodemus venam? si i sam auri venam, absq; ejus modi one rosâ montium strue pro-palare possumu is? Molem augent, non pretiũ excresce ntes in immẽsum pneu-maticæ; cur tu nidos septem ostijs pro-pinemus Gang is vortices, ut gemmas eloquentiæ pi cemur, si extra vadum & fluctus, ge mmas proferre liceat? Offundimur c opiâ phaleratæ dictionis, & vix mino es eruditionis auratas

inde

inde exportamus. Fateor quod raptam Ilio Latio intulit Palladē Æneas, sed hinc infero, invitam Latio detineri, quia raptam; in Atticam ultrò statim ex Jovis cerebro fluxit, und aurea natalis sui pluvia fertilem aureorum sensuum reddidit Laconum glebam. Imò meminerit Trojus hic galeatæ Virginis raptor, qvas Styli Attici expectat pœnas! Quamvis & ipsa Pallas suâ se vindicat hasta. An veró Latiale imperium Attica hæc occupavit Dea, ut jugum Tullio imposuisset? Imo sit Pallas Iovi Capitolino contubernalis Patri filia, at illa ipsa acu pingere novit, qvæ fortis cuspide armatur. Telam igitur laxæ orationis Tarpeio in sindonem concinnat Iovi, pro Græcia ut brevi ægide ista hastato acumine decertat. Gaudeant pendentibus langvido in terras fluxu laticlavijs Tullianæ exedræ, Lacones breve sagum decuit semper Emenda errorem lingva! Latiùs nostra Attica Tullio dixit, quia latiùs orbi imperavit.

3tia.

Seneca pro suo Stylo.

Exitialem mihi Romam, crudelis Nero, suspectam de fide Atticam varius Themistocles fecit, ut nec Tullianæ amplitudini, nec Laconicæ brevitati subscribam; me sequor, ne ducibus lauream debere videar. Imbecillioris est genij, aliena tantum premere vestigia, & non sua alijs offerre premenda; trivio quæsitæ heroibus gloriæ insistere, & non sectis hinc inde difficultatum salicibus, novum perennaturæ laudis aperire iter. Annibalem, Romanus licet, amo, qui neglectâ appiâ, per Alpes in Capitolium viam quæsivit. Brutæ indoles, & rustica pecora, id commune habent, ut noti, sibi, & detritis in stabulum semitis, duce insigni tauro, decurrant, nec quâ eundum est sed qua itur, accelerent, nos pecudum consortio Civilis Respublica exemit, ut hunc, qui rectus est, non quem sæcularis consvetudo explanavit, sequamur trami-

rem

tem. Nec laxæ tamen Consularis Tullij togæ, nec succincti Laconis amiculo obtrectaverim, quorum egregij nisus æmulos, nõ osores merentur; manuductores tamen in palmare eloquentiæ stadium habere noluerim quo meipsa deducit ratio. Placet longo aditu, placet compendioso saltu fanum Palladis intrasse; ut flores fusioris, ita nervos brevioris Styli, non absq; palma judicaverim, sed mihi præter Oratorios fontes, alia est scaturigo moralis eloquentiæ. Ita campos Rhetoricos, colo, ut curriculo vitæ humanæ pulverem Olympicum mortalitatis collegisse velim. Acumini Laconico aculeos, floribus Tullij, absynthia, sensibus profundis sententias admisceo; id est, morum rationi, non orationi deservio. Ideoq; cedo suas Consulari Oratori cathedras, cedo Atticæ lusus, & argutias, quem matura procerum dignitas, quem rrabeatæ curules, quem sigilla Principum expectant, ut senatus consulta, voces optimatum publicas, ut literas, & instrumenta Regiæ liberalitatis, vel conficiam, vel

maturem. Si verò pro laurea cum Cicerone agam dignius, quia è subsellijs, non e rostris, si cum Lacone, nervosius, quia in animis, & moribus non in auribus tantum, & mentibus nostra dicendi, aut scribendi exercetur facultas.

4ta.

Mercurius componit litem Stylo Lipsij.

Res voto cessêre meo. Nil mihi potuit contigisse gratius,
Quam movet doctis, ubi, bella stou amula Virtus,
In præceps dejectis mentibus, finibus est jacuisse; Consul ait, sublimi fultos generosæ laudis honore,
Quæ propè stat superos, hæc nisi mei juvat.
Quisquamne summæ culmine gloriæ,
Possit librari dignius? involans.
Palmis Atlantæos recessus,
Vt studium Latialis Aulæ?
Hinc Venusinus:
Quod si me Lyricis vatibus inseris
Sub-

Sublimi feriam sidera vertice.

Quare, ut, *Musis primus honor, sic prima est in sidera virtus*

Quam fervida æmulationum studiosis mentibus obtulerit arena. Gaudeo, quod Senecam, Tullium, - - - Laconem, *docili commisimus iræ.* Ita maturas etiam indoles, & purpurata Nomina,

Curriculo pulverem olympicum
Collegisse juvat - - - -

Quæ debitæ æstimationis accendit fervor,

- - - Palmaq́, nobilis,
Terrarum Dominos evehit ad Deos.

LAudo Tullium, quia Capitolino Iovi teneor, de Jove satus, quamvis Enodio, Tulliano, ferrũ a dictis nũcupetur. Laconi semper.

- - - Cylenius adstitit ales,
Somniferam quatiens virgam, tectusq́; Galero.
Cui Cyllenen Patriam, Majam genitricem debeo,

Senecæ majestate moveor, qui gravior Neroni sensibus Quàm ipsi Nero decretis, fuerat.

Æ-

Æquali mihi jure venit, seu Roma triumphet,
Seu niteat sertis Attica Parma suis.
Diversus est in omne fastigium trames, sed unum omnibus petitur fastigium
cum Seneca decido.

SIDUS 4tum.

De Amplificatione Minori, seu per argumentationes.

LUCUBRATIO Ima.

Per Continuatam propositionem seu per Allegoriam continuatam.

A Substantivo, dices Ducem Exercituum, esse Animam. Reipublicæ, unde sic per continuatam allegoriam salutabitur.

AD augustum præsentiæ tuæ, & victricis Clavæ serenum, novam, & hanc

ipsam

ram palmarem ordimur vitam, *Dux lme.* Reddidisti vitales, exanimatæ d tot castrorum pericula Palladi Spiitus, cum te, Animam Reipublicæ, mò & nostràm, pectoribus, non ocuis tantum svavi benevolentiæ spiraculo ingessisti. Adeoq; extra Assiriam, feliciorem aperis Orbi Polono voluptatis paradysum, ubi trabeatum numen vigoroso adventus tui nos afflas splendore, cui tot populorum & armorum insigne corpus omnem publicæ spei debet vitalitatem. Ferax heroicorum Spirituum imperatrix tua Clava, quascunq; præsenti lumine recreaverit mentes, novo in solatiorum gloriam animat vigore, quæ ipsis tantum hostibus, animam in exitia projectam, metu expressisse gaudet. Aureus hic ramus, fabulosâ Mercurij virgâ potior, centoculum Orientis Argum æterna nocte funerum, vigiles Barbarorum excubias, gravi mortis sopore, at exanimes etiã Civiũ animos pacatioris vitæ beatitudine nos salutaris lætitiæ cumulat congerie. Scilicet Dominatrici Clavæ tuæ idem in Manes, & vitam, jus est: adimis fastuosos hostibus

Spiritus, formidine malorum expresso restituis militiæ. Quoties Geticus to suarum Urbium & castrorum detex ortus funera? quot exangves acervo direpta signa, prostrata mænia! qu trophæa, quot victorias, quot triun phos tua animatos fortitudine, non s ne cruento aspexit rubore? Quidni a tot hostium mortes, novam nobis tuo adventu inspiraveris vitam? dim dium animæ Horatius debeat Mecænati, nos quia indivisibilem cum Aristotele profitemur, integram à te, in te recipimus; ideoq; te, tibi in æter na obsequia vivemus, quem Unicam Reipublicæ, & castrorum veneramu Animam.

Ab Adjectivo quantæ rei, dices, Ducem esse decus maximum Regni, per continuatam propositionem.

Salutatio ejusdem

AD mensuram magnitudinis gloriæ tuæ, nostra, pumilæ alias accepti onis

onis in tui adventus venerationem ex-
creſcunt ſolatia. *Dux Illme.* Habent hoc commune, illuſtres maximorum ſiderum ortus, ut ingentes minoribus etiam clivis adſtruant umbras. Pygmæa Atticæ Palladis tenuitas, in Gigantea Geryonis aſſurgit molem, vix illam clementi ſuo, Purpurati ſoles, afflaverint radio, qui omne dignitatum deſpexere faſtigium. At quanto conatu noſtra in altum eniti deberet lætities? ut porrectum inter auguſta Reipublicæ Phænomena Tuæ dignitatis culmen attingere valeat? qui ultra lacertoſi Atlantis proceram cervicem, eminentiori Virtutum attolleris ſuggeſtu, ut dignius ſiculo Atlante, Cælum Patrium ſuccolles. vidit te centimano Gyge fortiorem, armatus ferro Turcicus Orion, tricorpore Briareo valentiorem, bellax Aquilo, Encelado ſuperiorem Trax Hæmus, cũ Martialẽ ceſpitem victricibus laureis, hoſtilem glebam innumeris funeribus, Patrium orbem mille trophæis repleres. Adeoq; nil de Te tam eminens, nil tam grande, nil triumphale adeo dicere poſſumus,

quod

quod hyperbolen aliquam, & non v
rius justæ laudis tuæ gloriam sapere
Magni Alexandri victorias imples M
ximus, maximũ Fabiorũ nomẽ, reddis
ptimum Herculeũ robur præstas forti
simus, cujus magnitudinem, & clav
imperium, nulli limites, nedum M
cedonia capere auderet. Tantus n
bis advenisti, *Dux Illme*, & necdu
summa gestientis lætitiæ argumen
nostris ingereres pectoribus? Cresce
videtur omnis terrarum amplitud
non hoc tantùm exile Palladis stad
um, quod triuphali tuo calcas vest
gio. Unde etsi diminutus capite a
calcaneum tuum provolvitur Merc
rius, quia necdum Civili satis idone
activitati, grande tamen tibi depone
nititur eloquentiæ vectigal, ut max
mæ dignitatis Duci, non inferiori a
plaudat conamine.

3tia.

Ab Adjectivo qualis rei dices
Florentissimum Ducem amæn
tate

tate præsentiæ suæ oblectare oculos Universi per continuatam propositionem.

NOvam præsenti honoris, & vultûs tui amænitate, errabundis inter conspicuos adventûs tui splendores pupillis induxisti Florentiam. *Dux Illme.* Nulla certè Pæstana fæcunditas eo rosarum triumphat purpurisso, ut florentissimæ dignitatis tuæ purpura, nostros in contemplationem tui abripit oculos. Præstantius objectum intellectui humano, non potentiæ tantum visivæ, Aristotelis præscribere non poterant Cathegoriæ. Exhauris adæquatâ gloriæ vastitate, omnem sensuum aviditatem, ubi te in luminosæ virtutis tuæ splendore scopum universo objicis. Quidni verò illa exporrectæ in clementiam frontis voluptas, ut nostros, ita orbis oblectet animos? quæ svavi quoties Charitum vernavit honore, visa sibi quævis aula nitere magis. Decolorata barbarico cruore flumina, te bellatore investiti virentibus laureis

Daciæ campi, te auſpice, exuberan
in ſerta victricia Martialis ceſpes, t
Duce, effrondeſcens in denſos palma
rum lucos omnis acies, te victore
nondum admiratori oculo gratum ex
hibebunt ſpectaculum? Habent in t
perennem, rectègeſtorum virorem re
gnatrices pupillæ quo recreentur, ha
bent caſtrenſium aquilarum obtutu
ſudum, gloriæ meridiem, ad quen
exerceantur; habent purpurata lumin
ſuam non coloratæ virtutis amænita
tem, qua detineantur. Colorem enin
alium non pateris, niſi quem ab hoſti
ſangvine traxiſti. Quo igitur te no
bis præſentas oblectamento, *Dux Il
lme*, qui tot mundi oculos in tua
magnitudinis objectum avertiſti? E
licet Atticam Palladem colimus, At
ticas tamen hinc arcemus noctuas;
Tantum ſidus Aquilas meretur, non
atrioris notæ volucres; ut ſcias ſarma
ticæ Aquilæ pullos, bellatricibus tui
Aquilis devoveri.

4.

4ta.

Per Sympathicam connotationē dices: Ducem esse Patrem Patriæ

WYraźić ſercu, nie tylko ięzykowi trudno, iák weſołym luſtrem, *quo nectare ſolatiorum* wymuie nas, y ſteſknione, pod ten czas affekty náſze ſcześliwy *in propria reditus* W. M. M. Paná, *Patris Patriæ* J. W. Dobrodźieu Tak zawſze *adventus Domini* bez o obliwey poćiechy być nie może, bo nieomylną prowadźi w komitywie *ſalutem populorum*. A coż dopiero, kiedy przytym ieſzcze *dulce decus Patris teneros irritat amores?* kiedy Oycowſkie około nas, *in tutela Reipublicæ*, widźiemy pielegnowanie? iakie tu ſpływaią *torrentes voluptatis* ná oſchłe długim prágnięnięm ſercá náſze? Wiadomo dobrze nietylko Sarmackim leżom, ale też *ad ultimam Thulen, & Bactra* położonym národom, iák pieſzczono przy Hetmańſkiey bułáwie fortuny Oyczyſte, *bellum & pacem*, doſtoyność Rycerſtwá, y Máieſtatu *ſinu eodem* piaſtu-

ieſz, iáko obozowe niewczáſy, publiczne adreſſy, nieprzełomane *in rem* dobra poſpolitego práce *Paterná ſolicitudine* rad ponośiſz, *qvo belli ſtudio Rhodopeja prælia tentas*, ábyś tylko domowego ſzczęśćia, cáłośći práw, y złotych wolnośći *pignus optimum* iák nayzacniey *in uſum Patriæ* wychowáł, przez co wieczne Jmię *Patris Patriæ* u Swiatá Polſkiego, *meritorum non favoris ſuffragio* powinne W.M.M. Pan odbieraſz, my w ſamym ſkutku Oycowſką Iego łáſkawość ponośimy, wiecey to zdami ſię czyni, ták wielu Rycerſtwá liczney Koronie, *tot Provinciarum civibus*, ták wſpaniałey Rzeczypoſpolitey ſynom *commune Patris nomen*, niezłománą dźielnośćią, bezſennym ſtaraniem, nieuſtanną prácą *partiri*, ániżeli *Priamo Hectoris, Pellæo Achillis*, piſac ſię Oycem, wczym W. M. M. Pan *univerſali gloriâ* támtych celuieſz, bo *quæ diviſa beatos efficiunt* ſąm *collecta tenes*. Więc że *commune bonum* przy ſzczęśliwym Iego przybyćiu iáko *Patris Patriæ*, odbieramy, *communi ſolatio offundimur*,

pod

pod ftopy W. M. M. Paná náſze ściełąc obligácye.

5ta.

A verbo activo dices, Ducem qui toties domuit hoſtes, domitorem eſſe animorum, per continuatam propoſitionem.

GŁoſnemu *ad Tanaim, & Iſtrum* Zwycięſcy, hołdowniczey wenerácyi *ſerta*, pod zwyćięſkie ſtopy, *in eminentiſſimo acceſſu* prezencyi Iego ścielęmy, J. W. D. Animuie nás do tego, *tot laudum titulis, nullâ formidine victos*, wrodzona W. M. M. Paná przećiwko záwoiowanym nieprzyiaćiołom klemencya; y lubo nas ſobie, *Majeſtas* wálecznego Imienia podbiia, ale taż ſama *parcere ſubjectis* umie Iakoż tá ieſt *vis inaperta ſagi*, y wielowładney buławy że nátarczywe Nieprzyiaćielſkie gromy, polerownego bułátu *fulgure* przeráża, życzliwe zaś affekty *fulgore perenni* Pańſkiey łaſkawośći uweſela. Y nie ták to ieſt wſpaniáły tryumf, deptać *cap-*

tivas Regum cervices zwyćięską nogą, albo *viâ Appiâ*, nie bez żądłych żądel piąc się *in Capitolium*, iáko widźieć dobrowolnie nagięte *in arcum triumphalem* życzliwe karki, albo *viâ Aureliâ* złotych przyiáźni *pectoris arcem* obeymać. *Quàm Tanais, potior chari victoria Civis, quem solus debellat amor.* Prym bierze W. M. M. Pana sławy nieśmiertelney klawa *in hac arena* zwoiowanych affektow, ktoremu do ták wielu zaszczepionych nád Dniestrem Prutęm, y Dunaiem laurow, *ad palmas & adoreas*, łączymy *Civicas coronas*, à tym rozrądná Iego Belloná owo *Caesarianum* przypisuie, *ex utroq; Caesar*. Przećież taż sáma *dominatrix virga*, ktora często płazuie *Erythraeum* płynącey *ex jugulis hostium* posoki, nąm *mel de petra propinat*, osobliwey klemencyi, kiedy za szczęśliwym W. M. M. Paná *ex theatro Martis* powrotem *nectare laetitiae* nás kontentuie, że tego, *quem metuunt Parthi trepidat glacialis Araxes*, ktory zuchwałą nieraz płaszał *ad Maeotidem* Tauryką iuż łáskawego *animorum victorem* powitać, y do nog Iego

go *in hecatomben votorum* upaść możemy.

6ta.

A verbo Passivo, dices, salutandus est Dux hospes, quia infractus armis, vincitur amoribus.

PRzy niezłomney *armorum fulminibus*, szeroko panuiącey W. M. M. Paná buławie, za wygraną mieć sobie *in arerena solatiorum* będźięmy, kiedy nąm placu *inter Regni nogotia*, do wyświatczenia nászych życzliwośći ustąpić raczysz, J. W. D. Nie iest to byná ymniey Pańskiey łaskáwośći *inglorium*, po wielu zwyćiestw, y tryumfach, z niewolonym być uprzeymym affektem, *post tot orbis trophæa, Herculem vinci amoribus*, y owszem coś ozdobnieyszego z tąd biorą *victrices adoreæ*, kiedy bez żadnego wstrętu *adorari* mogą wszakże bardźiey iedno Rzymskie *salve* pamiętnego *ut oleâ pacis ita lauru Actiacâ* Augusta do pozwoleńia wolności *ex desiderio populi* nákłóniło, áńiżeli *tributariũ* y bogate donáty wyżno iako pierwsze Luminarze Nie-

ba, tym lepiey niſkie ogrzewaią *planities*, im wiecey ich *radius refringitur* od zięmi, ták *purpurata ſidera*, w poddanych ſercách *tutius regnant, cum pronius ſerviunt*, ich affektom, y oſobliwą wznieca ſię *ex hoc fomite* do kochania Panow ſwoich ochotą, kiedy *ſpolio Clementiæ* ćieſzyć ſię mogą; Iákoż, *amant & Regum pectora vinci*. Známy y my dobrze co zá zdolne *imperatricis clavæ* W. M. M. Paná śiły, żadnym nie ſą nákłonione *bellorum machinæ* ciężarem, *ſi fractus illabatur orbis impavidum ferient ruinæ*, ale otuchę nam czyni Iego łaſkawość że pozwoliſz, *vinci amoribus*, y ktoremu *vincula fert oriens & ſub juga barbarus Iſer*, ſąm *ſtringi compede amplexuum* zechceſz, y leżące *ad Palmare calcaneum* koło náſze, *in obſidionalem coronam* przyimieſz.

7ma.

Salutatio Illuſtriſſimi Epiſcopi Chelmenſis.

Sol in auge perfectionis, Iupi-

ter

ter Stator Antiſtes ad Aras, ex circumſtantia loci per Dilemma.

STatorem Jovem in vigilantiſſimo Antiſtite, an purpuratum in auge perfectionis in luminoſiſſimo Magnate venerari debeamus, præſentiæ Tuæ percellens animos ortus mentem indubium evocat. *Jlluſtriſſime Antiſtes.* Sed novimus ut Numinum, ita luminum gloriæ, capaciorem Tuam eſſe indolem; æquè vindicem in ſcelera obarmas ſevero fulmine manum, ac gravis ſupercilij nube, placidum frontis obducis meridiem, tenebrionibus; æquè Divinum non obviæ manſvetudinis nectar probis mentibus propinas, ac non impari ſideribus gratiarum æſtu, ſpes populi in viridi maturas. Qvoties aureo imbre Sanctior Jupiter in mapalia miſerorum, ut aras Cælitum depluis? ut innocentes Perſeos in ſtigiam Gorgonen producas? Qvoties eminentem virtutum augem occupas trabeatus Titan? ut atram erebi noctem, aut limites,

aut prorſus elimines? Nec minor Tibi à maximis Aboriginibus ſplendor accedis. Etſi Saturno, ipſe clementiæ Pater, nihil debeas, extra tamen aurea Saturni tempora, aureã gloriæ meſſem & legis in proſapia, & reddis. Hyperiõis invidiâ è gremio trabeatorũ ſiderũ Inſulatũ ſid9, è matre luminũ publicæ lucis filius deſcendis. Qvid ni te Jovem ſtatorem ad aras extra Capitolium, Coronatum ſolem in auge Tyaræ profiteamur? qui tot terreſtres ſubſellijs Deos, tot radioſa probitatis ſidera exemplari Tua virtute Eccleſiæ diſtribuis? Certè noſtra Palladia Rhodus vocales Tibi ſemper in venerationem adſtruet colloſſos, sed ore, non ære aureus canêris Titan. Apollinea Delus, pro Dicte, Coribanticis gratiorem claſſicis, ſuo Jovi pulſabit chelym, cujus optato recreata adventu, grannde tibi exſolvit holocauſtum.

8va.

Ex circumſtantia loci, dices, ſub

aſtro

astro Chelmensis Helices, optimè laudibus Mystæ velificatur. Nam Chelmæ stemma, cujus loci, Episcopus, est Ursa; ursa vero dicitur Helice, & est Stella maris. Per Continuationem propositionis

FElicibus Adventûs Tui impulsi Ethesijs; Jonium venerationis & gloriæ Tuæ sub propitio sidere Chelmensis Helices tentamus. Jllustrissime Antistes Num aliquando meliùs immortali tuo velificare potuimus Honori? qvàm ubi fluctivagas animat Pharrasis ursa rates. Nil sub hac Arcto sævæ pelagi hyemes, proficiunt, cum svavi clementiæ & vultûs tui malaciâ, qvisq; componitur imperiosior Nereus, ut ad incendiarium ardorem virtutum gelidi qvantumvis exardescunt Tritones. Certè nec Lædeja sidera, molli Jovis sui tepentia plumâ, nec diva potens Cypri motos decertante Africo fluctus, natali

ſua conchâ turbidam leniùs compo-
neret Amphitriten, ut noſtræ Roſſ-
dis jubar, maximè ubi tuorum lumi-
num innubi adjuvatur ſereno. In
noſtra etiam Caliſto Te Jovem meru-
amatorem. Credidimus hactenus mi-
norem eſſe Urſam, utpote breviter
ræ Chelmenſis arctatam ſpatio, ſed a
Tuæ Magnitudinis menſuram jam
Major, pumilam quoq; Oratoriæ fa-
cultatis phaſellum, velut capaciorem
Argo, in æquor tuarum laudum ad-
juvat. At quæ ſat ampla erit pro-
bitatis tuæ mercibus oneraria? qua
in exercendum venerationis profun-
dum ſufficient remigia? cui indocili
noſtræ ratis, guberniũ cedemus Typhi
Ipſa vix hic juvaret Helice, niſi Pon-
tificalis Tuus Scipio in tonſas, aurea
Crux in clavum, purpura in velum ſe
offerrent. Aliam Infulatus Jupiter
movere tempeſtatem ignoras, præ-
ter auream, quoties ad Palladios
conceptus noſtros, tua te demitti
benevolentia. Ideo extra naufragij
periculum in æquore Tuarum lau-
dum navigamus, cuius veſtigijs acci-
diſſe

diſſe, eſt, omnium proſperitatum occupaſſe portum.

9 na.

Ex circumſtantia Temporis, dices: Adventu Domini, Procerum adventus illuſtrari, per propoſit: continuatam.

UT Dominici Adventûs, ita Tui, nunqvam ſolitaria, absq; comitio proſperitatum, & lætitiæ acceſſio NN. Fæcundum in verbo æterno Cæli deſtillant rorem, Tecum grandis luminum promanans pluvia tenues noſtros offundit conatus, utrinq; opima gaudiorum adoleſcit ſeges. Qvidni etiam rorent eruditæ ſudoribus frontes, qvando cæli rorant, ut in debitum venerationis cultum, vobis, terreſtria Numina, eliqventur? Tali fluidarum grandine gemmarum, ſtipari debuit Unio hypoſtatica, tali tu coleris pretio, gemma coronarum. Fertili ſanè gleba Attica in tuas laudes exuberat meſſe, cujus tenuem litera-

terarum ſementem liberale irrigat cælum. At verò in carne humana apparente DEO, nunqvam nobis dignius comparuiſti, purpuratum ſidus. Ortum ſolis Juſtitiæ, hæc præire debuerat muricis aurora. Præcurſorem Domini te credimus, qui Adventum ejus Tuo præoccupaſti; ideoq; comite gratiâ affulges, quam in nos largiori transfundas congiario. Qvantis Palladiæ noctes hodie exardeſcunt luminibus, ubi non jam ſeptem cereos ad aram tuæ benevolentiæ accendi cernimus, ſed tot flammoſas faces, quot illuſtria tua & Majorum facinora veneramur. Trabeati Proceres, magnorum ſplendorum Patriam ſecum ubiq; circumferunt, ut eo meliùs populares recreent obtutus, imò, ne extra aciem oculorum, pro ſalute populi dimicent. Ita Adventus tuus ut Domini, nunqvam absq; novo ſiderum ſatellitio fuit. Qvare obſcurior licet ſit noſtra eloquentia à te omne lumen accipit, quod, ne ad ſolitas Academi umbras declinet, tuis cum vectigali homagio affigimus veſtigijs.

10.

roma.

Ex circumſtantia veſtitûs, dices: Purpuræ Procerum ſunt ornamento Palladi galeatæ. Per Expoſitionem prædicati & ſubjecti.

AD purpuratum Adventûs tui ortum, novo galeata Pallas erubeſcentiæ amicitur murice. *NN.* Obtegere quidem eam vultûs pupuram capaci vellet caſſide, ſed vel per caſſidem ſuâ proditur tenuitate, niſi habitus hic trabeatis Deam inſerat numinibus, cùm perinde ſit, ſuo quis, an alieno ſuffragio in faſtigiũ gloriæ enitatur. Certè ad Tuæ dignitatis erubuiſſe Majeſtatem, qvoddam geſtientis lætitiâ animi, ornamentum eſt. Nec pulchrius, nutans ſub bellatricibus criſtis Minervæ nitet galea, qvàm ſub palmaribus victi, & devincti ingenij ſertis. Atro literariæ fuliginis obſcurata ſago, amat lumi-

uminoſo trabearum inveſtiri fulgore. Maximè verò ad eximia virtutum tuarum Phænomena, ut & ad inſignes titulis Proſapiæ faſces, nobilior luminū illi excreſcit apparatus. Qvodſi adverſo formoſior Iris, omnem debet colorem ſoli, & artificioſa ſpeculi cryſtallus alienos, perinde ac ſuos repræſentat vultus, cur & noſtra rudior licet Minerva, ad illuſtrem tuā præſentiam, ſpecioſo non induatur honore? ut eo digniùs tuis inſudet laudibus. Parces. *NN*. quod in tantam tenuis eloqventia excreſcat audaciam, ut tuis inſeri non vereatur obtutibus, quæ ſuam à Tuo murice derivat gloriam. Sertis coronantur immortalibus anguſta Lycæorum limina, quæ ſub Tuo gemuerunt an exultarunt veſtigio. Gemitum ponderoſus honor, lætitiā præſentiæ tuæ beatitudo illis exprimit; ideoq; ut ſemper Te hoſpite recreentur, ſemper Te hoſpite gravari exoptant.

Gra-

IIma.

Gratulâtio Natalis Domini per Allegoricam continuation.

INnube, ut dierum, ita felicitatum hodie tibi deferimus Serenum, ubi incolam terræ pro Cælo, adoramus Justitiæ solem. *NN.* Nihil hic infausta adversitatum nubila, nihil nox atra majorum intentare præsumet, postqvàm ex Astris serenior hic Planeta, suam ad nos transtulit Coloniã. Domesticâ luce, nec inquilinæ tolerantur tenebræ, sponso luminum copulata tellus, divortium omni mærorum umbræ indicit. Ademq; vel ipse Ortus Infantis nostri solis, æstivum orbi, & Tibi accendit prosperitatum meridiem. Zodiacum Bethlehemi inter Taurum & Virginem ingressus, floridâ spes mundi vernare jubet amænitate. Quis pulchro Phænicensium ambitu, ad sidereas ejusmodi Oriens is non optet præcurrisse cunas? non est, cur amplius ignem è Phæbeo curru terris furetur Prometheus, ubi ipse Divinior

Ti-

Titan, civem mortalitatis agit. Venit tandem, venit, poſt multas una ſerena dies, quæ noſtrorum affectuum tibi detegat candorē, Tuos felici ſudo exornet annos, quando horoſcopantem in gleba humanæ carnis accipimus ſolem. Hic certè ut abſq; triſti fatorum veſperâ, longam incolumis vitæ tibi adaptabit lucem, ita ex voto noſtro in augem ſæcularium evehet dignitatum.

12ma.

In eadem materia, & per eundem Modum.

NIl hodie non magnum oratoria concipit tenuitas, ubi breves cunarum anguſtias, grandior implevit Divinus Gigas. *NN.* Laxantur in immenſum acumina ingeniorum, Capite nullâ comprehenſibili æternitate inter faſcias arctato; diſtenduntur minores eloqventiæ campi, parvâ Betlehem, meliori Gigantonomachiæ Phlægræam reſerante aciem. Etiam hic Enceladus pro ſua tellure dimicat

ſi va-

si Vati sacro credimus, *Veritas* æterna *de terra orta est.* Bethleemiticâ rupe, pro Pelio, & Ossa, armatus extrema cælo minatur, ni mortalibus pateat desiderijs. Vel hîc ejus metire magnitudinem, quòd Infans adhuc cælum alterâ, alterâ nostrũ orbẽ sustentet manu. Tenellis, ideoq; oneri ejusmodi immaturis jam Astra & salutem generis humani succollat Atlas lacertis. Quid à puero Gigante non maximi expectemus? non exuit suam molem minori artuum indutus compage. In cunis *Exultavit ut Gigas ad currendam viam.* Undè, quod à sua Jride soli opposita Comes quidam sperabat, id feliciori eventu nobis accidit, ut à *magno maxima* excrescat humana felicitas. Sanè nil non optimi ter optimus, nil non secundi, secundæ Personæ bajulus pusio, nil non maximi, ter maximus Tibi offeret, ad cujus magnitudinem nostra quoq; auctior eloquentia, grandem Tuæ incolumitati & Avito Honori deponit, & victimat Hecatomben votorum.

13tia.

In eadem materia, eodem mod

INurbanitatis crimen id foret, agen-
te, è cathedra Betlheemitici præ-
sepis, Professorem Deo Homine in ci-
viles non effundi applausus. Non
Supremæ classis hoc studium, non in-
fimos exigit conatus, ut debitum ve-
nerationis & votorum exsolvat pen-
sum. Humaniús tamen dicere nec vo-
lumus, nec possumus, quàm ubi abbre-
viato intra humanos artus Verbo, in-
solitam gratiarum praxim Tibi ad-
struimus. Ligatam scias eloquentiam,
quia infantilibus fascijs involutam, ut
nos in vinculo propensionis Tuæ de-
mõstret. Aliter humaniora tractans
Magister Pusio, docere nescit, ni ligato
stylo, ut obliget. Sanctiorem Parnas-
sum, rupes Bethleemitica exhibet
agricolaris lyra, lyræ Apollinis prælu-
dit, Musæum stabularia sufficit cella, ut
veram Humanitatis scholam hic esse
noveris. Quis etiam amusæ indolis
sub tanto non proficeret præceptore,
sub quo auditores, brutæ animantes

civi-

civiliús agere brutis didicêre. Certè noſtra rudior aliàs Minerva, hic jam terſior, quia Deum ſapit; quæ dum promotionem in Palæſtra affectuum Tuo calculo quærit, obſidem, an vadem? Deum Tibi ſiſtit. Ita proficit in Humanitatis ſchola, qui Humanatum Verbum, Profeſſorem meruit. Unica ex hoc æternæ veritatis Gymnaſio Pòética arcetur fictio, ut nihil ficti à noſtro expectes candore, quos veritatis Alumnos recepiſti.

14ta,

In eadem materia eodem modo.

NUnquàm aliàs rectiús dixiſſe potuimus, quàm ubi ad inviolabilem Verbi Incarnati rectitudinem, nova eloquentiæ patuit amuſſis. NN. Exlex plerumq; orationum fabrica, hic jam ſuas patitur leges, poſtquam partus Divini Intellectûs, brevioribus còércetur cunis. Non invidemus purpureum Ariadnæ filum, imò nec auream Dædalo regulam, quâ iſte difficilis Labirynthi contorqvet anfractus,

ctus, illa emetitur, cùm prosperiùs æterna Sapientia in filo institutarum argumentans, quosvis difficultatum resolvit nodos; & nascens in curam Fabri Verbum, cultiori facundiæ structuræ normam præscribit. Adeoq; dedolatus quantumvis fuerit Mercurij alicujus stipes, adhuc recti non meretur gloriàm, nisi ad sanctiorem hanc Verbi æterni formetur amussim. Funes schynotenici, absq; funiculo immensæ Charitatis, non sunt ad regulam. Faber, non tam suæ, quam nostræ fortunæ Infans Deus, ut Palladio, ita omni dicendi artificio normam præbet. Quantâ igitur benevolentiâ nostros hodie suscipies applausus? qui nihil non recti, nihil non melioris notæ tibi afferimus, ut pote ad legē opificis astrorum Dei examinati. Nihil obliqvæ sortis, ad probam ejusmodi amussim expectaveris, qvâ longam annorum seriem tibi dimetimur.

15ta.

In eadem materia eodem modo.

NIe bez ceny, náſze dniá dźiśieyſzego

ſzego vota & applauſus, ktore nieoſzacowáną, *in gemmis lachrymarum*, Nowo Narodzonego Infanta biorą ſtymę. N.N. Iákoż, niewiękſzy, rozſądny Jubiler intellekt ludzki, owey przyznáwa perle ſzacunek, ktora ſię *in ſinu Oceani* chowa, iáko tey, co ſię, in concha oculi rodźi, ieżeli to prawda, że *& Lachrymæ pretio non caruere ſuo.* Pewna tu otuchá domowey W.MM. Páná Fortunie rośnie, że progi Iego *freto cæli gratiarum* ſpłyną, gdźie ſię ták zácny połow gemmarum znaydźie, bo te zwyczaynie iáko *æquoreæ fulgent nobile pignus aquæ*, tak zá ſobą ćiągną nieomylną pelagi malaciam. Lubo ten záſzczyt mieć może W. MM. Páná *magni Sanguinis Erythræum*, gdźie ſam iáko Gemma Procerum WMM Pan przy doſtoynośćiFortuny,y Honorow iáśnieieſz, y ták wiele Antenátow ſerie Conſulari liczyſz, gdźie *per faſces numerantur Avi*, ták wiele nieporownanego wáloru Clerodia Patriæ prezentuieſz. Tá tylko gemmeæ lachrymarum procellæ w Bethle-

hemſkich brzegach znayduiące ſię, & *inter tot uniones* wſpániałey Parenteli ma być diſtinctio, że te *per bellorum fulmina. tonante cœlo* Patriglánc y ozdobę ſwoię biorą, támte zaś *pacis tranquillitas, cum Principe pacis* rodźi. A co większa, że choćiaſz poſpolite łzy piſzą ſię *filiæ mœroris*, te iednak *ubere letitiæ ablactantur*, y dlatego nowym przykłádem w ſzacunek pereł idą, ażeby iáko całemu świátu ták y ſamemu WMM. Pánu *gemmea ſæcula* ſpoſobiły; iákoż ieżeli *lachrymæ pondera vocis habent*, toć y dźiśieyſzego Národzonego Páná, przy náſzey ápprekácyi z tym ſię odzywáią, że zá kleynot długoletniego zdrowiá, godnośći y ſczęśćiá W. MM. Pánu będą.

16ta.

In eadem materia eodem modo.

OTwárte in domo Panis ná Betlehemſkiey nowinie złote, bo niebieſkie, żniwo, frugi optimæ życzliwe áffekty náſze do weſołośći y po-

winſzowánia pobudza. NN. Figment to Pòëtycki, że ſię złotym kłoſem buyne popiſywáły obſzáry, kiedy aureæ ſator ætatis Saturnus kolebkę náległ, tu prawdźiwiey in ortu æternæ Veritatis złotą źiemia zbierá kreſcencyą, ktorą in acervo gloriæ WMM. Pánu depozytuie. Aztąd nam záraz *fertilior laudum creſcere viſa ſeges*, przy oświadczeniu życzliwośći náſzych, ktorą uberiori ſementi łaſk WMM. Páná powinniśmy. Y lubo doſyć godne in militaribus manipulis WMM. Pan z polá Márſowego zbieraſz żniwo; ſpráwiona Rycerſkim bułátem, nie Diktatorſkiem Fabrićyuſza lemieſzem, *enſe, non Appolo ligone, bellorum* arena, doſyć zácnie w ſtogi tryumfalne wience układa, kiedy zárzućiwſzy ſzeroko ad Iſtrum & Tanaim ſławy nieśmiertelney ſemina, falcato trepidos Biſthonas enſe metis, iednak niemnieyſzą y dźiś WMM. Pan zbieraſz meſſem adorearum, kiedy ná grunćie Betlehemſkim Frumentum electorum wćielonego Bogá wſchodźi, y iuż in herba, wielkich nádźiei

 hono-

honorow, zdrowiá y fortun maturitate WMM. Pánu fruktyfikuie, do czego ia ex voto przydaię, *ut feras tua Regna videns, mireris aristas.*

17ma.

In eadem materia modo eodem.

TRrudno dźiś ſubtelne in expreſſionem affectûs nie máią gorowáć koncepty, kiedy Aquila magnarum alarum Bog wćielony, in nido Betlehemſkiey ſkáły ośiáda. NN. Ták wyſoko záwſze zmierza, kto ſię rad widźi in auge doſtoynych godnośći, y nie ták alienum ſolem, iáko domowe świátłá luminoſiſſimi ſangvinis ná celoku świátá kłádźie. Iákoż y ten przybrány w złote piorá, herbowny korony Niebieſkiey Orzeł, *ſibi ſidera ſufficit ipſe*, ktore mi nie ták ſwoie, iáko náſze zrzenice páśie. Ieżeli kiedy, to dźiśieyſzego dnia *Illuſtratur Aquilis victricibus ortus* gdy do woiennych WMM. Páná Orłow, ktore *ſanguineas acies gyro meliore coronant*, łączy ſię *Regiam Ales*, Niebieſkiey Monarchij

chij, ſzczęśliwym ludzkiey nátury o-błowiony łupem, ażeby zwyćięſtwá ſwoie, zwyćięſtw W.M.M. Páná, ſpoliá, ſpolijs, ſertis victricia ſerta wiecznym záſzczytem angażował. Luboć on bárdźiey pacis oleas, ániżeli bellorum fulmina rad piaſtuie, y te ſáme ad tranquillitatem zdrowiá y honorow W.M.M. Pánu ſpoſobi, ut longos numeres, & ſine nube dies.

18va.

Applauſus Márianæ ſodalitatis Præfecto per Syllogiſmum.

ETiam Marianæ Reipublicæ dignitas acephalum imperium ejurat. S. M. Lacertoſa ſit quantumvis cujuſpiam Atlantis vaſtitas, imparem ſe minori quoq; oneri, non tantum ferendo regnorum agnoſcit cælo; ſi caput, quod incumbentia coronent aſtra, non ferat. Biceps Numen armorum, paciſq; gubernio præpoſuit antiquitas non, quod plura ad regimen exigeret capita ſed quaſi omnis ſupremus honor capitolus eſſe meruerit. Et certè po-

tiorem dominio siderum judicaverim Jovem, quem sua Pallade ingravescens commendat caput, quàm centum manuum Gygem. Nec gladius absq; capulo fortis est, nec numerosa manus absq; coronata fronte triumphat. Adeoq; nulla Jmperiorum Majestas spectabilis, quæ suo est diminuta capite. Onustam Phryxæo vellere Argo eminentior ad clavum appretiat Typhis; metuenda ferarum spelæa, animosior Libicorum nemorum rex tuetur Leo; Alitum Rempublicam, armata Jovis fulmine propugnat Aquila; mellificam apum plebem, regina defendit apis, ut scias; nil qualisqualis imperij mereri nomẽ, quod summi capitis non exornavit fastigium. Quam verò mihi Marianis fascibus digniorem, memores Regum fasti Majestatem dabunt? ubi ipsa servitia non sunt absq; diademate, cum servire Mariæ, regnare sit. Civium alibi, hic regum Respublica; sub pileis Romana libertas quæritur, & propagatur, hic sub coronis, Consulares togæ alios, Mariana nomina purpuræ

puræ decent. Quantæ igitur molis eſt regem imponere regibus? quantæ felicitatis, non trabeis tantum & purpuris, non curulibus & ſolijs, non regali ſolum oſtro, ſed quod plus eſt aſtris imperare? nempe ſi Auroram nuncupamus Mariam, nunquam illa abſq; ſuo comparuit murice; ſi tranquillum Gratiarum mare dixerimus, nunquam abſq; gemmis coronarum æſtuat. Si pulchra ut Luna eſt, regiæ plenilunium dignitatis exhibet; ſi electa ut Sol, in luminoſam honorum elibrat augem, ſi virgam Ieſſe veneramur, effrondeſcit in ſceptra; ſi Iericho ntinam ſcribimus Roſam, in floventiſſimas evolvitur purpuras. Adeoq; ut Mariæ, ita Marianæ Sodalitatis auguſtum nomen, nunquam non pediſſeqvum circumfert imperium. In hoc eximiæ dignitatis culmen communi Sodalium evocaris ſtudio Jlluſtr: M. D. Præfecte.

Quē virtus, quē rara probæ fiducia mētis
Aſſerit, in meriti præmia juſta tui.

19na.

Gratulatio Marianæ ſodalitatis Præfecto per Allegoricam continuationem.

IN ſanctiori Tuis faſcibus velificatur Archipelago, non imparem Te Marianæ Argo, veneramur Typhim. NN. Optimè Jonium curarum Sarmatici orbis aut Ægeum periculorum caſtrenſis gloriæ, proſpero evinces remigio, qui in æſtuoſo Gratiarum mari, Mariæ de Gratijs primos, illoſq; teneros feliciter adeô conatus aſveſcis, ſcilicet non caret ſuo metu, clementiſſimæ licet hujus Thetydis malacia, quæ ut audaces & temerarios naufragio mulctat Palinuros, ita tibi Pio Æneæ navalem accumulabit coronam. Adeoq; intiales tui honores, altum ſtatim meritorum occupant, & dum alij minoribus lembis ad ripas parvi Rubiconis, expertem Acrocerauniorum exercent audaciam, ut integra poſthac claſſe grandius tentare poſſint Erythræum, tu ab Oceano incipis. ut minus

nus quidem, ſed tempeſtate ſollicitudinum fervens Reipublicæ ineas Myrtoum.

Herculis invictas potuit quod frãgere vires,
Inferius tibi robur erit.

Qui immaturum ætatis florem, jam imperiali Marianæ Claſſis clavo idoneum reddidiſti, id eſt in herba, fructu optimo gloriæ commendaris. Nos utpote ejuſdem ſanctioris naumachiæ comites, totis felici tuo gubernio incumbemus pectoribus, ut in fortunatas Tecum, proſpere enitamur Inſulas.

20ma

Gratulatio novi Anni, Per allegoriam continuatam.

O Minoſa ſerenioris tuæ ut benevolẽtiæ, ita felicitatum accipimus portenta, ubi occaſus elapſi, & ortus naſcentis anni, in Sangvine Chriſti erubeſcit. NN. Nunquàm hæc cæli purpura, ſine amæniori ſudo comparuit, nunquam non Sereniſſima. Jmo animorum quoddam imperium hic tibi augura-

auguratur murex. Certe & Romanis annorum exordia Consulari semper laticlavio ornatâ fulgebant, ut eodem cultu regni & anni caput adoraretur. Nunquàm tamen formosior exijt annus, quàm ubi Divini Sangvinis purpurâ indutus. Adeoq; & tui dies momentaq; speciosiùs, & domestici fasces ornatiús ab hoc Erythræo enatant. Festi sanè fasti, qui ejusmodi præscribuntur sangvinis rubro. Solennitas honorum & fortunæ tuæ ritu primæ classis celebrari meruit, agni immaculati minio tincta. Unde ut interruptâ serie Tibi feriari liceat. *Nulla eat, ut non sit murice tincta dies* exoptamus.

21ma

In eadem materia modo eodem.

BOnum, imó auspicatissimum mane non hodiernæ tantum diei, sed anni, sangvinis divi super aras solymorum effusi aurora tibi portendit. NN. Innocens hic rubor candoris nostri auctuarium est, qui illos tantum erubescere facit, quos suspectæ sinceritatis

tatis reperit. Cruentam aciem triamphata ftyge emerfiffe credas, quæ tibi in occafu aliorum, heroicum incendat annum. Cur enim Thefeo, aut ferarum fanie polluto Herculi Annum heroicum Hefiodus adfcripferit? quafi ætas noftra impar effet proferendis Heroibus, cum Te, non inferiores Alcidâ palmæ fuum profitentur. Nifi aurea fæcula divinior tibi defignet Aurora, cum Veroni ab auro Auroræ nomen defumatur. Regium hoc fcias aureum fidus, quod fua femper comitatur purpura, ut felicibus tuis in regno træbeis, fuo murice, luminofæ dignitati aftris, meridiei honorum, rubenti crepufculo præludat. Ita femper ut folis, ita luminum Patriæ prænuntia eft hæc rofea fiderum princeps. Extra fabulas vatum fanctior hæc Tithonia, fidereis in te, fertur amoribus, in idq; maxime collimat, ut æterna fibi, Te coronet canicie, & toties novo palmarem fenectam recreet flore, quoties longâ ætatum ferie in vitam procefferis.

23tia.

In eadem materia modo eodem.

SZczęśćia y fortun rariorem Phenicem przy nowym roku ex cineribus occumbentium tot ſæculorum ſpráwiedliwośći Boſkiey ſłońce WMM. Pánu iáko Phænici Heroum procreat NN. Ták oźiębłe popioły *exardeſcunt incendio proſperitatum*, kiedy Te Niebo zágrzewa! biorą *vitalitatem novam*, e *mortua buſta*, od świáteł złączonych *cum Principe ſiderum!* á zátym y ſamemu WMM. Panu *Dilecto ſuperis gaudia magna fiunt*. I lubo lotne czaſy, lotnym nieiáko ulátuią ptakiem, przećież WMM. Pána *Phænix ætas*, te wyzuwa płochość *& in nido* domowych Iego fortun y zwyćięſkich laurow *inter ſpolia orientis quieſcit*, áby tu *nova ſæ[illegible] gloriæ* WMM. Pánu ſłużyłá. Nie chcę Lidyiſkich Panow *aureas aquilas* ktore na złotey monećie przy powinſzowániu nowego roku Adriánowi *orbis Domino*, w prezenćie oddawali kiedy dźiś wzłotych piorach *Sol Juſtitiæ* powodow, ſczęśćia y lat długich

rario-

rariorem Phænicem, W. M. M. Pánu ożywia, ktory niebu, *non Pactolo* swoię powinien cenę. A dotego dosyć są szacowane sobie zacnych Parentelij y honorow WMM. Páná clenodia, dosyć bogáte *in exuvias* woienne orsy, ktorym *nec Ganges, pretium par. nec Hydaspes habet*, niechcą się szczyćić *fluviorum prædâ*. My iuż iáko *minores atomi* przy wspaniáłych WMM. Páná splendorach, z przeszłym rokiem chcemy *incinerari*, áby tak wiele *ex concursu solis Justitiæ* mogliśmy WMM. Pánu przysposobić *raræ felicitis Phænices*, iák wiele popiołow nászych być może, u ktorych záwsze w życzliwych pierśiách, *tectæ vigent scintillæ* łásk, y dobroczynnośći Iego.

24ta.

Gratulatio Paschatis

LIbera hodie, & inoffensa, orbis & gloriæ tuæ in apricum erumpunt gaudia, ubi amoto sepulchri lapide omnem luctûs angelic manus removit obicem. NN. Ad metalla, aut ferale Tryphonij antrum, quæcunq;

mæroris damnamus nomina, patente nobis pro Dionæa aut Parnaſſia rupe ſanctiori Mauſolæo, unde qvaſi tracto cardine fauſtiſſima mundum inundant ſolatia. Sanè neq; brevior Iſthmus Jonium æſtuantis lætitiæ, neq; quod ullus agger, effuſos in voti eloqventiæ amnes frænare præſumpſerit, poſtqvam aperto tumuli oſtio, qvaſi ruptâ cæli cataractâ communi Univerſum offundit beatitudo. Majus hic militantibus publicæ lætitiei, & tuo honori votis offerri videmus ſtadium, qvàm ſi Lybicis perfractæ ligonibus Alpes, ſuo Annibali, aut effoſſus Athos Xerxi aciem inſtruerēt. Oppreſſa hactenus fatali, cippo mortalitatis ſolatia, eo vaſtiori exſpatiantur latifundio, quo ſtrictiori arctabantur latebrâ. Niſi in metam & ſcopum decertaturis pro palma affectibus noſtris, erectum hoc dixerim ſepulchrale ſaxum, ut haberent ſua Palladij Athletæ Olympia, qvæ decurrerent. Præmium omne, & laureas, Tua benevolentia implebit. Pulverem tamē Olimpicum hic non colligimus, qvia

neq;

neq; cineribus in tumulo locus eſt, niſi nos ipſi in minores atomos conteramur, ut tot tibi vota, tot ſolatia, tot beatitudines cum apprecatione deferamus, quot ſol trahit atomos.

25ta.

In eadem materia.

Lydium in ſepulchrali lapide probior nobis hodie ſuggerit religio, ad quē aureos affectus noſtros, imò & aurea tibi tempora exploremus. NN. Certe enatans mortalitatis fretum Sol Juſtitiæ, in tenera pectorum gleba, pro montium viſceribus, auream ſalutari ſuo radio nobis producit venam, unde nobilius affectuum dimanat pretium; & ferrea ad Lyparen, & Cyclopum incudem condemnans tempora, auro fuſos Tibi fabricat annos, qvos in ſeram ætatem vivas. Imò ſi auratos imbres naſcente Minervâ indulſiſſe Jovem perhibent, & infantis cunas Platonis pretioſior auri offudit grando, qvo magis ad noſtri ex occaſu renaſcentis Juſtitiæ ſolis ortum, aurea ut mentes, ita menſes & annos

inundet pluviæ? ut majori pretio nostra tibi constet apprecatio. Sed docebit Lydius sepulchri, valorem nostrorum affectuum, cum nos tuo honori & votis immori paratos ostendet. Habeat suum dives Pactoli, aut Hydaspis limus, exploratorem calculum, nos in marmore Christi fidem nostram probamus, æternum duraturam. Nempè quæ mortis fuerat, jam vitæ est, marmorea hæc tabula, in qua, ut nostrorum officiorum, ita Tuarum prosperitatum connotatur syllabum. Legit quidem & leget antiqvitas tuos in silice Rhodopes aut Caucasi, heroicæ fortitudinis, characteres, qvos Sarmaticus victore gladio celavit Mavors, sed in sanctiorem hunc transcripti cippum constantius hærebunt, quia in obelisco Triumphatoris Dei. Duri tamen nihil ab hoc saxo timueris, quod viscera sua Salvatori aperuit, ideoq; & Tibi, hæc nisi quæ molli prædita laude, feret.

SIDVS 5tum.

De amplificatione minori per reliquos modos argumentationis.

VSui hujus sæculi oratoriæ svadæ deserviēs praxes per cōtinuatā propositionem, seu continuatā allegoriā primo loco posui, cum hic modus ut facilis, ita officiosis lucubrationibus idoneus, & quod maximum, suo plausu commendabilis fit. Nunc veterum insistendo vestigijs, ad Syllogismos, Enthymemata, Expolitiones *&c.* *&c.* venio. Moneo, ut inter præcepta libro primo tradita monui, quòd Dialecticum ordinem non servat Orator, sed aliquando à Conclusione ipsa, aliqvando à minori incipit, nonnunqvam præmittitur Major, pro beneplacito, & exigentia materiæ Oratoris, idem dicendum de alijs argumentationibus.

Lucubratio 1ma.

Gratulatio Regij honoris adepti.

Per Syllogismum.

PAlmare homagium eloqventiæ, tri-

butarius extra Latium Tullius Tibi suo deponit Principi. *Rex Serenissime.* Eó Polona Majestas ascendit, ut orbis dominos ad calcaneum Tuum prosterni videat. Anceps tamen in ipso Regij Augustalis limine hæret purpuratus hic Orator, Te ne potius imperio Sarmatiæ, an Tibi imperium gratulari debeat? maximè cum hæc sit congenita rectè gestis meritorum indoles ut debita sibi regnorum præmia exigat, non emendicet. Scilicet ferrei labores, quos longior chalybi induravit usus, auro coronarum ponderari volunt. Accensi Sirio, aut Martialium flammarum æstu, sudores, frigent facile nî imperatrice tæniá foveantur. Gemmæ eliqvatarum frontium, ubi melius, quàm in diademate considеant? Magno empti sangvine conatus, qvo dignius pretio, quàm purpurâ redonētur? lassati in prælijs & victorijs, nunqum tamen fracti artus, non nisi in solijs ritè qviescunt. Quæ vero regna Tuis in præmium laboribus sufficerent? *Rex Sereniss.* qvi antequam regnares, regijs dotibus eminebas. Meruisti prius solium, quàm insedisti.

ſti. Certè Princeps Lucina purpurato te ſinu excepit. In comitio auguſtæ Majorum lucis lucem auſpicatus es. A tanto ſangvine qvid aliud, quàm Regium muricem expectares? Ad hæc, Erythræum Barbarici cruoris, qvo hoſtilem toties offudiſti aciem, Gemmam coronarum te orbi Sarmatico educabat. Nempe ut Julio Cæſari, ita Tibi, caſtris infuſus ejusmodi Rubicon mundi portendit imperium. Aurora hæc campeſtris, anteambulo eſt ſolis Nec melius opulenta Tyrus, quàm Tyras depopulatus educat conchylium. Rubens è cædibus hoſtium enſis ſceptri vices, & purpuræ Tibi ſupplevit, priuſquam purpuram & ſceptrum acciperes; & ubi capacem triumphales laureæ ambirent frontem, coronarum ambitum evocabant. Jmò ſi tot bellatricis dexteræ deeſſent ſpecimina, ſolo regnum poteras ex ore mereri. Ea victoris animi Tui ſemper magnitudo fuit, ut non niſi imperio capi poſſet, ea mentis dignitas, ut diademata implere meruerit. Tot igi-
tur

tur laureis, imò & Coronæ Regni vectigalia Musarum cumulamus serta, quæ popularibus obrutæ votis id unicum nisu quám maximo inclamant, Rex in æternum vive.

2da.

Gratulatio Pontificiæ dignitatis Per Enthymema.

SEcundissima, quia ad aras primi Antistitis tuæ gloriæ dignitas, primæ classis devotione, coli, & felicibus in arena votorum coronari serti meretur. *Antistes Illme.* An enim beatior quis dici potuit? qvàm Deo proximus? Certe non sic aureo Polycratis annulo, ut Pontificali gemma maxima quævis subarrhatur fortuna, quâ cælum etiam sigillatur. Pastorali scipioni, quasi Gaditanis basibus ut ædes Superûm, ita omnis innititur felicitatum machina. Bicollis Infulæ prosperiùs Siculo Atlante, aut lacertoso Hercule, æqvè primæ magnitudinis astra, ac cælum Ecclesiæ, e-

minenti

minenti sucollat vertice. Volubilis fortunæ rota Præsulari uncta ceromate, facile qvodvis involabit fastigium, in axe polorum fixa. Adeoq; & Te gloriosissimum Mystam, non nisi grandis honorum concernit victima. Augetur Pontificiæ Tuæ purpuræ precium ad aureum Agni immaculati vellus. Illustrior Senatoria Curulis, ad Solis Justitiæ serenum. Aureus torqvis, eodem nexu Numina, & summæ fecilitatis lumina Tuo concatenat pectori. Quid? gemmata Crux, non majores Decemviralibus, Tibi designat fasces? Tantis fulges sideribus Antistes Illustrissime, quibus radiosa virtutum Tuarum perenni fœdere sociâsti Phænomena. Et qvamvis ingens è contubernio superûm accipis gloriæ auctoramentum, non minus tamen è Tuis superi locupletantur dotibus. Aurum auro, gemmæ gemmis appretiantur; cumulatis sideribus, cumulatius lumen. Auctus Pactolo Hydaspes opulentiori undâ tumet; quidni ad probitatis tuæ decora accedentes Pontificij plus inclarescant hono-

honores? nos cum hecatombe votorum ad aras ut virtutis ita honoris Tui festinantes, vittata immortali lauro capita, cum vita Tibi immolamus.

3tia.

Gratulatio Palatinæ Curulis. *Per Dilemma.*

JUratos exantlatæ virtuti Tuæ honores, an honoribus Tuam virtutem & Te gratulari debeamus, in Tui bilance arbitrij esto. *Illustrissime Palatine.* Grande hoc ingeniorum fatigium est, ipsoq; Thebano ænigmate perplexior difficultas, heroum ne recte gesta, an honorarij fasces, priùs merentur encomium? sanè, nulla æternant dignitatum fastigia, quibus solidam emerita virtus non jecerit basim. Facilè aureos Hesperidum surculos, iniquior gelabit Aquilo, qvos sanctior hæc Pomona non foverit; facilè onustam mercibus fortunæ ratim, Ægæo periculosior freto, malorum obruet tempestas, cui clementior luminosæ virtutis non fulserit Cynosura; facile

ê Nobilis quæq; regnorum gemma, æstu indignabundæ quatietur Tethyos, quàm heroicæ manus non tutatur concha. Quæ imperatrix virga à qui fasces Consulum, suo gaudebunt flore, aut fructibus, si virtus illis non fuerit in radicem? Quamvis & hæc absq; trabeis sqvallet; langvent excitatissimi incendia animi, quæ liberali præmiorũ fomite nõ nutriũtur. Utrũq; in Te eminet *Illustrissime Palat:* Ut meritorum, ita honorum frueris gloriâ, quia fermè Tithonio vigore, omnem ut virtutis, ita Dignitatis senectâ novo semper recentium laborum, & fascium recreas flore. Nulla Curulis est, quam tu non meruisti, nulla acies, quam palmaribus trophæis non honorâsti, donec utriusq; felicitatis augem, Purpuratum sidus, occupares. Adeoq; & Tibi, per summos ivisse gradus, in culmina regni, virtutumq; simul, æquè laudabile, ac heroicum fuit. Unde meritò ambigua Scinduntur ingenia, rectefactanè Tua Palatinis fascibus, an Palatinos

fasces

fasces rectefactis apprecari debeant decides ipse, ex utroq; Cæsar.

4ta.

Gratulatio Castellani subselly Per Inductionem.

ORatoriæ libertatem svadæ, devincta Honori Tuo nostra Tibi mancipat propensio, cujus Augusto sangvini vectigales ancillantur purpuræ Jllustrissime Castell. Scilicet, auroram hanc Prosapiarum, nativus semper comitatur murex. Maximis quibusq; sideribus, pedissequus est splendor: Ortum Phosphori maturior dies insequitur: Purpuratam Jridem, innubis excipit serenum, eminentiores qvavis tempestate Alcyonum nidos, tranqvillâ pelagus commendat malaciâ, gemmas fidele stipat pretium, patritijs splendoribus, manceps semper dignitas, indefessis famulatur studijs. Certe fulgentissimæ Aboriginum Tuorum Ceræ, trabeatum Tibi accendunt honoris meridiem, roseus vetusti sangvinis Phosphorus, purpurarii comitio gaudet. Conchialitæ Jrides qvas

qvas aut inclinatæ ad jugum cervices hostium, aut arcus tui triumphales repræsentant, ludum honorum tibi portenderunt. Bellatricibus aquilis Tuis in nidum Castellanæ se se aptabant curules, Gemma Procerum non inferioris pretij titulos mercebaris. Unde quidquid seu electore Quirinalis aulæ calculo, seu liberali foliorum clementia Tibi accedit gloriæ, omne id in Tuis prius possedisti majoribus, & congenita Tibi fortitudine animi fuliginosæ atavorum imagines, prototypus fastigiorum fuêre, ad quem formabaris, in typum posteritati. Sed ne inter tot murices nostra multum præsumat facundia, ad vestigia tua illam cũ votorum myriade deponimus.

5ta.

Gratulatio Cancellarij honoris. Per Expolitionem.

ATticæ etiam noctuæ, apricam honoris Tui lucem adoriri & adorare non metuunt, postquam Regnatrices à solio Aquilæ in Tuum evolarunt sinum. *Illustr, Cancell:* Regi-

nae

næ volucrum Aquilæ, Palladiæ vol
cres, in obseqvium, qvalecunq; ill
sit, celerant. Qvamvis Minervali
co, aut Martialium sarissarum nem
ri assvetæ, vix cum regio alite
sudum publicæ lucis eniti audebun
Nempè summum gloriæ & merit
rum Tuorum culmen, non qva
par est tentare penna. In augem
minosi honoris, quo Te Patritius
tulit splendor, sola regnatrix aqv
tutò eluctatur. In eum sublimis
indoles, supra vulgare studium, ev
xit virtutis apicem, ad qvem om
decrescit jugum. Purpuratū Atlante
dicerem, cui Patriū incumbit cælu
nisi illum qvoq; supra, toto emin
as capite. Et hoc est, qvod coro
tus Regni ales, in Tuas deflectat m
nus, qvi in fastigijs tantùm nidific
Alti judicij Tui dignitate capta, f
liorum culmen relinquit, ut Te p
tiatur. Ingens sanè purpurarum co
mendatio, Gigantæa mente, qvod
fortunæ excedere fastigium, quod
Tibi proprium, ita regnatricibus
quilis pergratum est. Semper illæ
corona

coronato miniſtrent Jovi, olympum, & aſtra petunt; id eſt, cellæ ſublime mentis. Aquila regnorum Pyrrhus, ab Epirotis nuncupatus, non aliis in Capitolium enititur alis, qvàm armorum & conſilij. Quanto conatu, aliger Mercurius noſter, utatur, neceſſe, ut eam honoris & meritorum Tuorum aſſeqvatur magnitudinem? nos certè inferiori ad calcaneum Tuum repentes eloqventiâ, altum Tuæ dignitatis metuimus, ideoq; quo celſiùs Cancellaria Tua eminet Aquila, eo profundiùs ad plantas deijcimur.

6ta.

Gratulatio Ducalis Clavæ. Per Exemplum.

NEquè Themiſtoclē Græciæ, neq; Antigonum Macedoni invidemus, ubi Te armorum Jmperatorem è flexo licet venerari poplite. *Dux Jlluſtriſſime.* Jllum parta in Marathone Miltiadis trophæa, dum qvieſceret, ad immortales excitabant laurus,

unca

hunc in nova ex hostibus serta r
fodere orbata ducibus ambiebat p
steritas, Tibi Tua sufficit in stimul
virtus, qui tot orbi Sarmatico vict
rarum exempla præbes, non alien
quæris, & ita omne populorum be
latrice Clavâ exsatias desiderium, u
nemo extra Te desideretur. Eno
mis hæc virorum inopia, è bustis p
tere armorum subsidia, & exangv
in prælia ducere Manes, qvasi un
cum ductore, omnis simul heroica t
mularetur fortitudo. Feracior eju
modi gloriæ Sarmatia, quæ boni
Ducibus, Te optimum; fortibus, i
victissimum, in castrenses labores su
fecit Herculem. Certè bellatrices A
qvilæ nunqvam vacua laudis, Tibi f
Jovi ministrabunt fulmina, quib
triumphalibus corymbis, nobiles i
sternes nidos. Dominatrix tua C
va, plures quam septicipis excetr
hostium sibi offerri gaudebit cerv
ces, postqvam tibi cessit Alcidæ. St
rilis alias bellorum arena, fertili ad
rearum tibi succrescet messe, ut h
roica frontis fæcundata sudore, i

victo

victore toties Tuo exculta ferro. Jmò qvod Xerxes in Topyro, Pyrrhus in Lynea, Boleslaus in Zelislao amare poterat, qvod in Themistocle Doris, in Antygono Jllyrium, in Nicia Athenæ, adorarunt, unus Polono Marti præstabis, cui militat æther et conjuratæ venient ad classica laurus. Partes tamen *Dux Jllustrissime* qvòd primam ingeniorum aciem Tibi objicimus, ut Tuarum simus materies victoriarum, quibus maximæ felicitatis munus est, inter victos, & Tibi devinctos numerari.

7ma:

Gratulatio Mareschalcalis Scipionis per Protasim, & Apodosim.

NOn purpuratis tantùm regni Patribus, sed & oratorũ lingvis sci pio Tuus, liberas distribuit voces, cum inter Tuos assertus fa sces, ominosissima nobis adstruit vota. *Jllustrissime* Mareschalce. Habeat suũ Roma Africanũ, Tu certé in Augsto honorũ Capitolio novꝰ florebis Scipio, sed cuis orb non Carthago tant um æmulũ Anniba-

 lem

lem offerat, neceſſe, ut pari tecum d
certet virtute. Gloria major e
ſuccubuiſſe Tibi. Gaditanis Polo
Majeſtas non eget columnis, cu
Tuo innititur lacerto, non ſcipio
tantùm, cui nos illud Edvardi Re
adijcimus: pretium non vile labori
Jaſonis aureo velleri hoc gnoma i
impoſuerat, nos aureo Tuo Ma
ſchalcali ramo. Nempè honorati
hic ſtipes, in aureos Tibi mox effro
deſcet fructus, qvos neq; Hercul
decerpat manus. Sanè, purpuratu
Regni vellus, fabuloſo Iaſonis, feli
us, extra Colchidem periculorum
patria provehetur Argo, qvam p
tonſis, & clavo Tuus propellet Scipi
Unde idem laborum & honorum T
bi pretium, idem inſigne eſt, nec m
gis ornat, qvàm onerat manus, u
tanto conſtabit fatigio. Qvodſi n
ſtris etiam inſertus eloqventiæ camp
in triumphales eviruerit laureas, i
ut victi Tuâ benevolentiâ, victor
affectibus à Te recedamus, certè pr
tium non vile laboris referemus.

8va.

Gratulatio Succamerariæ dignitatis.

Ex circumstantia temporis, per Tesim, & Hypotesim.

NUlla ætas est, qvæ Patritio florere non ambiret murice, nullus mensis, qui Consulares aspernaretur honores, ubi hybernus December Tibi in serta gloriæ eviruit. *Illustrissime Succamerarie* Etiam prætexta Papyrij maturescit in purpuram; & quævis Luna, è crescenti, in plenilunium felicatatis aspirat; quilibet mensis honori augustus est. Amat bipartitas Ianuarius fores, aureâ fortunæ reserari clavi; amat Februarius, purpureo regiæ Junonis februari sidere. Et Martius non absq; aureo Phryxi vellere, & Aprilis non sine vere purpurarum, in coronato sertis Cælestibus tauro. Quid Majales feriæ? nisi virorem fascium. Qvid Junij apricæ dies? nisi solstitium honoris portendunt. Julius, Augustus, purpurata nomina:

Habet Septembralis Libra ſuos ſeptemviratus; habet October coronarum beatitudinem. In Arcitenente adamantinum honoris ſagum, in Piſcibus rariores fortunæ legeris auratas. An non ſatis amæniter & Tibi *Illuſtriſſime Succamerarie* frigidus December, in immarceſcibile ſertum Succamerariæ dignitatis eviruit! Nempe Honorarijs faſcibus, ut ſylvâ majori excreſcant, nihil officit brumalis cæli rigor, ubi pulchro ſerenæ mentis Tuæ jubare exardeſcunt. Florent etiam ſub glaciali Arcto principes purpuræ, qvas vigoroſus heroicarum frontium humectat, & tingit ſudor. Succameraria Clavis ver aperit trabearum, quod inimica obſerat hyems, igneſcentibus Tuis adjuta fervoribus. Qvæcunq; felicior Perſeus calcaveris dignitatum faſtigia, purpurarum coronantur roſâ; in flore curules, qvas occupaveris. Ita omne Tibi tempus conchilijs vernat, omnis dignitas, majori effulget gloriâ, ad quam noſtri etiam facundiæ campi amæniori pubeſcunt vere, ut in floridas honori tuo expolientur coronas.

9.

9na.

Gratulatio Thesaurariæ dignitatis per proposit: Continuatam.

ARcanæ licet oratoriæ mentes, patere in aprico Honoris Tui debent, postqvam non aureum tantùm regni vellus, sed & cor Principis Thesaurariæ Tuæ clavi patet. *Illustrissime Thesaur:* Imò etiam Cæli Patrij potestas, cum regni clavibus, Tibi data est, cujus candor animi, Columbam Petri imitatur. Scilicet in Principibus, terrestres Deos, in Ministris regni, aurea sidera, sphæras in nummis, astra in belli facibus venerari licet, qvæ ubi Tuo cedunt præsidio, Cælum tuæ submittunt clavi. Adamantinis, ut par est, præcludantur seris, opulenta cujuscunq; fortunæ æraria muniantur fasces vectibus obstinatis, latebris munera intumulentur, ad Tuos ultro reserari volunt nutus, qui non tam argenti pondus & auri, quàm aureæ indolis opes conservas; scilicet animi divitiæ, quovis potiores thesauro

ſauro & dignius ſemper aureæ virtutis depoſitum, quàm aurei velleri cuſtoditur. Certè bifores Iani aræ id eſt belli & pacis auguſtalia, aureæ clavis Tuæ arbitrium expectant, cùm æqvè, feciales oleæ, ac triũphales laurus, Theſaurario optimé alantur Pactolo. Sed licet ſpes ærarij deficerent Tu nervum belli Teipſo ſufficeres aureus Heros. Et hoc eſt, quòd impevia alias, & ferro Getico præmunita orientis Porta Tibi & Tuæ clavi facilè pateat, cum Te in militares manus cum aureis muneribus dividis. Extra Pontificale Romæ Sanctuarium quoties auream ærarij Portam reſerabis, toties indulgentias Principum gratiæ conſeqvetur ſtipendiarius miles hoſtis pænitentiâ attereretur, in cinere aduſtarũ Urbium Qvid? ut luctus hoſtium, ita civilũ animorum harmoniã Theſauraria dirigit clavis; adeoq; & chelym Apollinis in Muſicos Tibi evocabit concentus. Sanè non ſtoicas tantùm porticus aut Peripatum, ſed pectorum etiã noſtrorum arces Tibi recludit, ut in quæ honori Tuo efferveſcant vota, apertiùs legas.

Ioma.

Gratulatio Religiosi Honoris, per modum chriæ, dempto exordio.

ETiam Religiosæ illustres Umbræ, suos educant soles, quæ luminoso offusum honoris sidere, te nobis præsentant. NN. Scilicet in modestiori virtutis regno, perenne vasallus quisq; honor mancipium agit; nec puto, faciliores in obsequia alibi tributarios fasces, quam sub diviniori probitatis sceptro. Accipit hic imperia quævis dignitas, non imponit; ideoq; eó Religiosis civibus promptior ad nutus, quo virtuti subjectior. Jacet præ Sacris expectabundus vestibulis, quo illum jussa vocent, ut mancipem religiosæ modestiæ scias. Aulis quidem Tyrannus hic superbè ĩperat, ubi durã oppressa virt9 servitutẽ patitur, quasi aliter fastigia eminere non possint, nisi grandi proborum ruinâ; & tunc maximè trabeatus curiarum eniteat fulgor, cum radiosa eclypsentur virtutum lumina, at imperio-

periosius hoc in aulis regimen, corrigit suo in Claustris ministerio, quod arroganter probitati imposuit jugum majori exsolvit censu. Ita Sanctiores latebræ, in apricum gloriæ eluctantur. Umbrosa eremus æquè in serta honorum, ac laurus virtutum effrondescit. Quid? habent sua caliginosæ noctes sidera, obstipæ nubes aureum depluunt Jovem. Latens Oceani profundum, nobiliores educat gẽmas. Habet Religiosa Ascesis luminosos fasces, quib usadornetur. Certè Aquinaticus sol pulchrius inter nigricantes togas, quàm principum purpuras emicuit; & emuncta Pharos melius per tenebras illucet. Talem Te *NN.* semper spectavimus, qui æmulo meritorum jubare, solem exhibes, ideo summam Religiosæ dignitatis occupas augem, tot siderum arbiter; pridem occupasse debueras, ni Tuæ nubes modestiæ, apricam longius detinuisset lucem. ubi tamen in hoc Religiosi honoris Zodiaco luminosior emines Titan, nobis serenos dies, Tibi duraturam absq; occasu
acceu-

accendis vitam, qvæ ut æternis fulgeat honoribus, apprecamur.

IIma.

Gratiarum actoria pro collata dignitate Per syllogismum.

HOyná W. K. M. donátywá, z miáłkimi, *parcæ æstimationis* zásłu-gami moimi, *consciæ sibi mentis* zwá-żona *bilance*, ćiśnie mię *majori pondere sortis* pod zwyćieskie stopy y łáskáwy Tron Paná Nászego Miłośćiwego, ktory pominąwszy ták wiele innych, *qvâ sago, qvâ togâ* daleko zasłużeńsze *subjecta, electrix qvòs libra poposcit*, mnie żadną *bene meritorum* nádźieią *non suffultum*, raczyłeś Senatorskim uprzywileiowáć krzesłem. Zwłásczá, że zawsze *beneficia Principum, tutè in sinu Civium locari amant*, a ia procz zasług Antenatow moich, nie mąm, *qvo side-re fama qvo laudum pretio* mogłbym *tantos præcustodire favores*. Iákoż Páńskie distributy chcą mieć *selectum* y ludźi, *qvos ornant*, y mieysca, *qvem onerant*; á ledwie nietraći *beneficia*, kto ie *in forum proijcit*, bez braku, y respe-

ktu

ktu *rectegestorum*; co mnie tym bardziey *in profundos cultus* sczodrobliwey W. K. M. ręki, uniża, y do podziekowánia *pondus addit*, że nic w sobie moiey nieuznáiąc czymbym mogł *hæc astra mereri*, nieiáko *prodigo influxu* klemencyi Pańskiey mnie oświecasz, y nád śiły moie *ad augem trabearum* wynośisz, á ták *dispersione gratiarum*, *lucrum amorum* szukasz. Práwda że *Civium pectora sunt quædam Principum æraria*, y nie ták za skarbowym kluczem, iáko *in arcano* serc życzliwych bespieczne bywáią Pańskich łask depozyta; nie ták się *vecte adamantino* przywarty honor widźi byç obronnym, iáko *præsidio* poddaney wierności, *non sic excubiæ non circumstantia pila*, *quam tutatur amor*; Więc że się znąm być wiernym poddanym W. K. M. P. N. M. niegdzie tę tak wspaniałą, *gratuitâ collatione* odebraną skłádam łaskę, tylko *in arce pectoris*, ktorey ná całe życie moie przydaię *præsidium æviternæ gratitudinis*. Nieśmiertelny to oblig, ktory mnie *in tela*, *ferosq́*, *ignes*, *ac acies belli*, *quo jusseris ire*, stimulowáć będźie,

ábym

abym się zdrowiem y życiem moim Pańſkiey Iego klemencyi wypłácił, kiedyś *atomum minorem* oſoby moiey, z prywatnych ſcian *radio* łáſkawośći Pańſkiey pociągnął do Majeſtatu ſwégo, & *in concilium* Senatorſkiey ozdoby, *creaſti ex nihilo purpuratum regni.* Tu ia zapomniawſzy *imbecillitatem* ſił moich, á iednę tylko ſamą maiąc *in objecto Clementiam* W. K. M. chętnie iuż *ſubmitto tam grandi ſarcinæ lacertum*, ztym obowiązkiem, że iako powierzony ſobie honor iák náydelikatniey piaſtować zechcę, ták przy poprzyſiężoney wierności moiey *imperium & juſſa tueri* W. K. M. iák náypilniey powinien będę.

12ma.

In eadem materia, per Enthymema.

PO ták wielu pozyſkánych od łaſkawego Majeſtatu W. K. M. largicyi, y prerogatyw, ktore *pleniori alveo* ná oſobę moię mniey zaſłużonego, iuż to razy kilka *promanarunt*, & *indeſineter promanant*, nowym mnie ſo-

bie W. K. M. honorem *appretiare* / czyſz, ábyś nieważnym pracom m / im *non exæquabile pondus* ſczodrob / wey lego ręki, przy buławie, *& g* / *vi armorum imperio*, przydał. Ta / ieſt nieprzebraná Naiaśnieyſzy / Tronow dobroć, *facere, non eſſe feli* / ſiebie ſamych *exspoliare* z fortun, / *theſauro gratiarum*, aby zacnymi, y ſcz / śliwymi uczyniwſzy kreatury ſwoi / *menſuram* ſczęśćia ſwego *& felicis im-* / *perij, ab amuſſi*, ich doſtoynośći brał. / Iakoż *qvem purpura princeps commiſ* / *ſuperis, par eſt, ut cuncta ſerenet*; Y rzec / to ieſt *ſole clarior*, że Panſkie łaſk / iako w ſtymie nigdy niepomiarko / wáney być powinny *honoratorum*, tá / w wyſoką cenę wynoſzą *honoratos*, ich / akcye mniey zaſłużone *dignificant*, / kogo zaś to ſczęśćie uchybi, y przy / zacney fortunie ſwoiey tanieie, *ne-* / *glecti ſolijs, nobis vileſcimus ipſi*, á ztąd / *ſeqvela* że wſzyſtkę łáſkawym Maje- / ſtatom powinniśmy ozdobę, *deterior* / *regum munere nemo fuit*. Była ta w- / prawdźie y u mnie ſamego reflexya, / *intuitu* nieudolnośći moiey, *Cimme-* / *riam* prywátnych progow *excolere*, / ale

le ſama W. K. M. nieprzeſtanna do-
roczyność, ktora mnie *plus, quam*
ergeminis auxit honoribus, y pominą
yſzy godnieyſzych wiele, *elegit unum*
o roſkázow Pańſkich wykonánia, wie-
ey mi ważyc ſię każe, *poſſunt quàm*
erre lacerti. Dopiero uznáię iáko
eſt *dulce ferrum*, na ktore ambro-
ya łáſk wielkich od Majeſtatu ſpły-
a, *& auro refundit*, ale ſię zaraz przy-
ym deklaruię, że odebrawſzy *armo-*
um Dominium przy buławie, pier-
yſzy zechcę zawſze *militare integri-*
ti doſtoynośći Majeſtatu W. K. M.
ierwſzy *in victimam* praw, y wolnośći
uydę, *ut par quid referam beneficio, vi-*
m & ſanguinem offero, W. K. M.
nutus.

13tia.

n eadem Materia, per Dilemma.

Zcodrobliwey wprzod ręki W. K.
M. P. N. M. *æquè in meritos, ac*
immeritos, bez intereſu zdobroći
rodzoney łáſk Iego diſpartiment,
zyli *beatitudinem* ſzczeſliwego pano-
ánia, *quæ gentes, terrasq; probis mode-*

ratur

ratur habenis, winną mąm *adorare* su missią, iákoby *bivio Herculis* roze wány pasowáć się z sobą muszę. T możne szerzy Páństwa, tam ta utwie dza, y konserwuie; ta rozprzestrzen *Civiū fortunas*, tam ta bogáci, y wsty wzbiia, ta *florem imperiorum in ho voluptatis* zásadzá, tam ta hoyną infl encyą *humectat*, obszerność Pań *ferreo ablactatur ubere Bellonæ*, szczodr bliwość ręki Pańskiey na łonie podd nych *inter aureos amores* chowá s obiedwie náyuniżeńszą Máiestat swoim gruntuią w sercach weneráci ieżeli *non minor est virtus, quàm qu rere, parta tueri*. Nigdźie iednák *luminaria* munificencyi Pańskiey, szczęśliwego panowánia, ściśleyszą záiaśniały koniunkcyą, iako *in stemmate Clementiæ* W. K. M. P. N. ktory, *ut limite regni ingentes popu ita largæ munere dextræ fortunas*, *mosc̄ tenes*. Ták zwyćieskimi orła wbrew oryentalnęmu Tyranowi *Pontum, & Tanaim* zawiiasz, iáko y Dobrodźieystw *Phœnicem munific tiam, in nido* serc poprzyśiężonych *fidelitatem* osadzasz; ták łaskawych prz

wileiow

wileiow, iáko zbawiennych Oyczyznie rządow *innubi sereno* Rycerskie áweselaſz oko, że iuż *nec Augusti clementiam, nec latius Pompeij imperium* pragniemy, maiąc to wszystko w iednym Maiestaćie náſzym ktory *æternent superi* życzęmy. Osobliwie zaś iá wniwczym nie záſłużony, álbo ieżeli się iákie we mnie ználeść mogą *qualitates, te nonniſi imparis gloriæ*, do ták wſpäiałey hoynośći. Azatym śmięm mowić żem ieſt *primum exemplar Clementiæ* Maieſtatu, W. K. M. bo choćiaſz znąm przed sobą ták wiele *Creaturas* Pańskiey ręki, ale *non in eo ſtatu* nieudolnośći, iáko iá; á tym bardźiey ná expreſſyą wdźięcznośći, y podźiekowania *expectorari* pragnę. Nie moiey to wprawdźie doli, wolnych głosow *authoritatem* zábierać *lub virgam directionis*, bo ledwie zdolny Achilles ważyłby się *Cytharam hanc* poważnych sentymentow náſtroić, áby zgodną brzmieć mogła harmonią; y iużbymi cale przyszło z Tyberyuſzem ztey wymowić się funkcyi, *me ut non toti Reipublicæ parem, ita quæcunq; mihi pars minima mandaretur, cujus tutelam*
suſcep-

ſuſcepturum, gdyby mie nie wſpierał Pańſka W. K. M. łáſkawość, *quo Principe tutum Ægæos tentare ſinus*. Tą ia utwierdzony, odbierąm z laſką Marſzałkowſką *clavum* wolnych głoſow *& animorum navigij*, chcąc zawſze *cum homagio* poddaney wierności moiey wſzelkim W. K. M. *velificare* rozkazom.

14ta.

In eadem materia. Per Inductionem

CO słońce *in aſtrorum Republica* ná Niebie, to nąm W. K. M. P. N. M. *inter aſtra regnorum ſol*, ná źiemi wyświadczac raczyſz Słońce, iáko *Princeps ſiderum*, poddanych świata utrzymuiąc doſtoyność, według zbliżeniá, albo odległośći, znákomitym zárowno, iáko y innym *de plebe ſtellarum, planetom*, do każdego z oſobna indigencyi, albo zupełnośći ſpoſobiąc ſię, *dividi effuſum lumen utriq; polo*, te bliſkim zanieca promieniem inſze dalekim, *& mitiori ſereno*, tym na wyżſzych sferach, innym ná poniżſzych

hora-

horoſcopantibus, nieuſtanną *lucem apricã* udźielá donátywą, *ſatis omnibus unus*. Ták ſwoię rozrządźiwſzy y świátłem zbogáćiwſzy *ſiderum Rempublicam*, obrácá ná źiemię *liberale ſerenũ*, dźwiga pod gorne ſfery *bajulo radio minores atõos* aby ie tym zacniey oświećił, im podleyſze w ſobie. A záś nie to ſámo práktykuie ſię *in curia luminum* Máieſtátu W. K. Mći ktory práwie nie pomiárkowáną dobroczynnośćią, nas wiernych poddanych ſwoich *jam trabeis Regni jam ſacris faſcibus ornas*; z prywátnych śćián wynośiſz *ſidera Reipublicæ*; czy bliżſzym łaſkáwego Tronu, czy obſzerną Pánſtw cyrkumferencyą odlegleyſzym, *ad aras & focos* zoſtaiącym wſzedźie *præſẽti Clementiâ* świećiſz. Więcey rzekę, mnie *minorem atomũ*, *radio* Pańſkiey Jego munificencyi, iuż *ad Sanctuarium Domini* w duchowney precminencyi iuż do Senátorſkiey powagi dzwigaſz, & *aſſeris Procerum ſideribus*, ktory iá, lubo niezáſłużony reſpekt otrzymawſzy od Majeſtátu W. K. M. żyćie moie Sakrifikuię do roſkáżow Iego; y choćiaſz znąm w oſobie moiey *inhabilitatem*, przećieſz wyłamać mi ſię *ab im*

erijs niegodźi, *neqvaquam decorū pudori meo*, z pewnym Purpuratem Rzymſkim mowię, *legere aliqvid, aut evitare ex eo, cui in universum excuſari malim.* W. K. M. *creatricis dexteræ* tęn záſczyt że lubo náyniezdolnieyſze weźmieſz w protekcyią ſwoię *ſubjectum*, uczyniſz ie zaraz *magnorum ſpirituum capax*, w ręku Iego Pańſkich *vilis glarea fit gemma.* Czego ia ná ſobie doznáię, y tym ſkwápliwiey *cum homagio* do Tronu W. K. M. przypadam; *Te populi, te regna colant, tibi militet æther, qui nova, qvando voles, ſufficis aſtra Tibi.*

15ta.

In eadem materia. Per Collectionem Oratoriam.

ZŁote wieki nieprzebraná W. K. M. P. N. M. muficencya *in meſſe aurea* wſpaniałych largicyi nąm przywracá, kiedy *ad tot erecta columina Patriæ.* y mnie *pretij meritiq minoris* łaſkawą ręką wynośiſz, y ſkarbu koronnego *OEconomiam*, to ieſt *nervum belli, & ſangvinem populorum* konfiduieſz, do ktorey godnośći tak wielu

wielu zácnieyszych *electrix libra ferebat.* Nie umnieyszá sobie bynámniey W. K. M. przez te hoyność *Thesauros gratiarum* áleie tym bardźiey bogaćisz, bo gdy skarb swoy, y Rzeczypospolitey w ręku poddanych depozituiesz, poddane sobie skarbisz affekty, á tak prawdźi się ow Státysty proiekt, *colligunt Principes Civium amores, cum regias opes dispergunt in cives.* Niech będą iák náydostatnieysze Majestaty, w złoto y intraty; dosyć są nieszczęśliwe, ieżeli w miłośći wiernych poddanych ubożeią: *Attalicis opibus vectigal majus amoris.* W ten czas náylepiey *cumulantur æraria*, kiedy dla dostoynośći *bene meritorum evacuantur*, te záś ktore *in sinus civium* niedostaią, się, *evanescunt, dum lucent* Kasuie tákowe proiektá, *exemplar* hoynośći y dobrodźieystw W. K. M. ktory w ustawiczney łásk Pańskich y godnośći Rzeczypospolitey dystribucye sámego celuiesz Wespażyaná; bośmy ieszcze tey nie słyszeli od Tronu qwereli, *amici perdidimus diem*; żáden moment,, nietylko dźień szczęśliwe go panowánia W. K. M. nie mo

być zgubiony, bo się żaden nieznáyduie bez podźiału dobrodźieystw, *non metus aut latebræ, quenqvam, non eximit ætas, ut non magna suo tempore dona ferat.* A to y teraz ia stáwąm u Tronu W. K. M. osobliwey Iego klemencyi *vivum simulacrum* zdumiały, *unde mihi hæc gratia?* że mniey zásłużonemu, oddać raczyłeś pod klucz *Thesaurum Regni,* á przytym uczyniłeś mnie *arbitrum* hoynośći swoiey Pańskiey, złożyłeś *sortes populorum* w ręku moich, á niemogąc immaginácyą moią zgruntowáć *abyssum* tey łáskáwośći W. K. M. rzucąm się, *in scabellum pedum,* Iego, z tym manifestem *capere te non possum, tu me cape.*

16ta.

In eadem Materia. Per Exemplum.

TO się właśnie dnia dźiśieyszego zemną dźieie, co z owym w apologach żeglarzem, ktory wgłąb morza zápuśćiwszy zelazną kotew, przy ruszeniu okrętu, złotą wyćiągnął. N. P. kiedy bez żadney kunkurren-

cyi

cyi moiey- y niegodnego, y niespodźianego, *nec decet, nec merui*, tęn od Tronu miłośćiwey łaski potyká honor; stanąc mi tu *in ambiguo* mysli zadumiałych przychodźi, y *reverentiali timore* spytać Pańskiego Majestatu, *unde mihi veniunt tanti documenta favorů?* Iakież moie, iákież domu moiego *merita?* że pominąwszy innych godnieyszych Imioná, mnie *atomum* w oczach Pańskich do tey dźwigasz prerogatywy, ktora iák godnośćią wspaniałá, ták trudnośćią prácowita, *quantum honore excelsa, tantum labore ardua*; samymby karku Atlantom nádłamáła ták wysoká *beneficij moles*, zá ktorey *gratuitâ collatione* podźiekowáć nieumięm, bo mi odbiera słowá miłośćiwá W.K.M. *dignatio*, kiedy trybęm słońcá idąc *nubila* moiey oświecasz nieudolnośći. Więm ći iá, że nigdy *competentiam* náleżytey nieuczynię zawdźięki, lubo mię Polityk iákąś otuchą wspiera, *qui gratè beneficium accipit, jam primam ejus pensionē solvit*, atoli iednák lubo mię Bog iednym *hæreditavit* sercē, y to, bez zadney mowię hiperboliczney superlacyi, gotowęm W.K.M. wusługę

à possessione włáſnych wydźiedziczy prywát. Niezámilczę tego, chyba prawo śmierći *ineluctabili lege* pełny wdźięcznośći zábierze iezyk, że *gratia Domini ſum, id quod ſum.* Cokolwiek mąm fortuny, y záſczytow wſzyſtko od ſzczodrobliwey W. K. M. ręki do broczynną *emanavit* łáſkawośćią. Zápieczętowáłeś ſobie, Miłośćiwy Pánie, *hoc ſignaculo* koronney pięczęći ſerce moie, wybiłeś *effigiem* niezmázáney wdźięcznośći, przyćiſnąłeś *inſigne* wiecznego obligu, y lubo ták ktoś, odebrane beneficia, wiedney wieku ſtáłośći z więdnieiącym oſądźił kwiatem, *flores ſunt beneficia, huc usq́ vernant, qvousq́ carpuntur,* odebrane iednák dźiś z rąk W. K. M. miłośćiwych *in areola* ſercá moiego, nigdy więdnąć nie będźie *benevolentia*, bo nie ná to trafiła *ſubjectum* żeby z tych liczby było, o ktorych ſię mowi, *beneficijs utuntur tamdiu gratis qvamdiu recentibus.* Zyczyłemći ſobie w ſekweſtrze prywatnego żyćiá *procul Jove, procul à fulmine* lata moie W. K. M. *ſacrificare* uſłudze, przyſtaiąc ná poradę Trageda: *ſtet quicunqve volet*

let potens aulæ culmine lubrico, me dulcis ſaturat quies, obſcuro poſitus loco, leni perfruar; otio ale ponieważ mię *è tenebris* promięnięm dobroczynnośći ſwoiey Pańſka pod Náiaśn: Májeſtat zbliża klemencya, iáko zá tęn wiernośći zlecony kleynot, *columnas regni* Pańſkie śćiſnąwſzy nogi, náynizſze *in ſcabellum* dźiękczynienia ſkłádam *homagium*, ták ſię ſtateczney wiáry záwiezuię obligięm, że go wtey powádze, y doſtoynośći utrzymąm, iako ná życzliwego Oyczyźnie Syná, y ná wiernego Panu przyſtoi ſługę.

17ma.

In eadem Materia. Per Protaſim & Apodoſim

JUż to *tabulis* pamiętney, bo *charactere* miłośćiwey W. K. M. ręki dobrze znáczney wdźięcznośći, iuż *apparitore* przyzwany *honore*, ſtáwąm *ad Tribunal* łáſkawego Tronu, inſufficiencyi moiey, y miałkiey do dźiękczynienia ſpoſobnośći *redditurus rationem*, konſerwuiąc ſobie *forum Clemētiæ*, do ktorego przez odebrany honor,

y przyśiężną wierność *evocor* Náiá-śnieyszy Panie. Niech mi to służy *in merito causæ*, że nie wręku, lubo y te *qvosvis avellere nexus* z buntowánych ná dostoyność Máiestatu przypadkow *conatu majore ruunt*, nie w skarbcu żadnym, lubo fortuną moią, *& lectis opibus contribuisse Domûs*, ná usługę Páńską záwsze gotowęm *non in conclavi*, ale *in ara pectoris*, w sercu odebraną *ex indultu* Miłośćiwey ręki lokuię godność, bo się iednym tylko sercęm, zá ták osobliwy, y niespodźiewány respekt W. K. M. wypłáćić mogę, iezeli wiary godny ow aforyzm: *grande suis pretium est, cor populare; thronis*. Rzymska milicya zá czasow Augusta y Traiana Panow łáskáwych, chcąc wierność życzliwą ku Majestatō swoim wyráźić, pierwszymi Imion ich literami znáki woyskowe zdobili, przypisuiąc im tęn fragment, *Fortunæ, laudumq; ferax*, iákoby zá náywiekszę poczytuiąc sobie szczęśćie, że ná chorągwiach Páńskie piastowali Imię; coż wiecey u wiernych poddanych swoich, á náypierwey *liceat gloriari, in individuo* osoby moiey W. K. M. znáy-
duiesz

dnieſz miłośći, bo nie tylko *in bellatricibus Aquilis*, co náleży Zwyćięſcy, ále *in archivo* ſerc náſzych, co Panu, *& Patri Patriæ* ſłuży, miłośćiwe Iego dobroczynnośći ſtigmata, pamięći godne *in imperandi gloria*, nośimy charaktery; rzekę *extra cenſuram hyperbolæ, in ſolio* ſerc życzliwych, Náiaśn. Panie, wiecey niż ná zwyczaynym Tronie ośiadaſz; á zátym idźie że przytomną maiąc záwſze Páńſką łáſkę *Regia pectorum* u ſiebie, *fortunæ, laudumq; ferax*, y w godnośći, y w ochotę *recte gerendorum* obſituie. Więc że y ia *in auguſtale regium* W. K. M. cáłego uſtąpięm y uſtępuię *jure pleniſſimo* ſerca, w ſercu oraz Miłośćiwe Iego *honorarium* depozytuię, żyćięm chcąc płácić *Dominæ ſolatia dextræ*. Práwda że mię przeſtrzega Senátor Rzymſki, że káżdy ſtopięń godnośći, ieſt záraz ſtopnięm do boiaźni y niebeſpieczęńſtw, *trepidant multùm ſublati, quoties deſpexerūt illud magnitudinis præceps; quæ alijs excelſa, illis prærupta sūt*, im wſpaniałſza, prerogatywa tym cięższe *minatur exitia* y dlatego umyśliłem być *in Rhodo* prywatney fortuny *latere*, ále że y tam

ad

ad ortum Pańſkiey łáſkáwośći, ſzczodrobliwym do thniety ieſtem promieniem, *ore Rnodio vocalius* odzywam ſię do podźiekowániá Naiaśn. Panu, wieczny ná ſię zabieraiąc oblig, iż pokiey zyćia mego będźie, *Imperium, laudesq; tuas, nomenq; beatum, concentu majore canam* iáko wierny W. K. M. poddany.

SIDUS 6tum.

Svadæ Civilis Polonæ exercitationes quædam; ut Orationes nuptiales, diſcurſus in Comitiolis adhiberi ſoliti, funebrales; ex ijs, Nuptiales diſpoſitæ ſunt, per argumentationes, ut pateat, ſuum etiam eſſe artificium Polonæ eloqventiæ.

LUCUBRATIO Ima.

Sponſa redditur ſponſo, per ſyllogiſmum ſpartitum.

CO ſzacowna w koronach perła, ozdobny w ſygnetach rubin, w złotych dyamenty śiciach, to w ludzkim dro-

gi przyiáćiel zyćiu. *NN:* Wszakże káżdy, by náycelnieyszy Iubiler przyzna, że *pretium* perły, *nullius libræ judicio* otaxowáne być może, ludzki rozsądek determinować się nie umie, *quo veniant lucro, quas mereantur opes*, przez co sobie iak zácność wielką u ludzi, ták przychylne affekta *nundinantur*. Y tęmu podobno *tonante Jove* w swoiey záwięzuie się konsze, iákoby zagniewáne Nieba *indignanter* to znosiły że rowne sferycznym, świátłom *infundo Oceani* rodzą się do koron *Sidera*. Iakoż ma, y perła swoie ná źiemi w pierśćieniach sfery, ma w koronách Niebo, gdźie Náiaśnieyszym Majestatom świeći, *gemmis sceptra nitent, gemmâ manus Hectoris ardet*. Łátwá z tąd illácya, iakie dźiś sczęśćie W. MM. Paná potyká, kiedy nob- lem Gemmam rodowitey Prosai- ley Mość. M. M. Pannę. w dożywotnią odbierasz folgę; odbierasz kleynot zácny Domu, ktôry niegdzieindźiey, tylko *in concha* sercá, álbo *in ærario pectoris* depozytować masz. Nie może być ták pieszczono wychowána *filia Oceani*, perłá droga,

lubo

lubo miedzy srebrnymi Neptuni wodami, *in cunis concharum* u koi jáko Gemma purpurarum Iey Mość M.M. Panná, bo *inter conchylia* wspániáłych antenátow, *in Erythræo sanguinis Patritij*, pielegnowaná; glan swoy, y cyrad bierze *è bellorum fulminibus*, ná ręku Rycerskiey odwági przy wielowłádnych Stryiach, y W iach, *qui, Tanaim, pontumq; suis præsere trophæis*, piastowána. Iednak nie ták się Iey Mość M.M. Panná *ascititio murice* iáko przyrodzonym szczyca kandorem, y wszystek swoy wálor, drogi tęn kleynot bierze, *intrinseco* szczerego sercá, *pretium sibi sufficit ipsa*. Cud, nieperłá Kleopatry, ktorá się całym szacuie Krolestwem, *regnum bibisti in gemma Antoni*, przecież, y ta przynászey Perle Iey Mość I. M. Pannie tanieć musi, bo tamta *Gangis ostreo*, ta zaś *Procerum ostro debet ortum*. Ta dźiś ná złotą doży wotniey przyiaźni idźie folgę y iáko serce swoie W. M. M. Pan tak sobie W. M. M. Paná serce szczerey miłośći *effigie sigillat*. Przy tey Perle *regnum amoris* W. M. M.

Pan

Pan dźiedziczyc będźieſz, o ktorym *Poëta, regnat, & in ſuperos jus habet ille Deos*, y cokolwiek gdźie znákomita komu udźieliłá fortuná. *Tu collecta tenes*, przy drogim kleynoćie. Aże *ſanubi theſaurus, ibi & cor*, toć pewięn bądź W. M. M. Pan że z Iey Mośćią. M. M. Panną, ſkarbem Domu nieoſzacowánym, zábieraſz oraz ſerca Wielmożnych Rodźicow, zábieraſz affekta kolligatow, *in Troem Latios transfert Lavinia Reges*, z ktorych W. M. M. Pan *menſuram amoris* wezmieſz ták kochać, y ſzanowáć maſz ták drogiego przyiaćelá; mnie tylko *reſtat ad vota* przydać, *Quod amor ſociavit, & ætas, æternent faciles par ab utrinq; Poli.*

2da.

Aguntur gratiæ pro ſponſa, per Syllogiſm.

ŻYć zaczyná, y nie iako *recenti influxu animæ*, nowy w życiu odbiera wigor, kto życzliwym ćieſzyć ſię może przyiaćielem *NN.* Smierći ſię rowna, niemieć ták ſobie poufa-

łego sercá ktoręmuby się *effundi* go dźiło, y wzáiem czerpać z niego *vitalitatem* kontętecy swoiey. Znák to nie omylny obumieraiących życzliwośći, w oźiebłych *glaciali hyeme diffidentiæ* zostawać affektach, śmierć iest w odludnym lodowiec umyśle, ktorego *dulce spiraculum* w záiemney nie trzeźwi, y nie ożywia przyiáźni. Suchey upatruie gałęźi ięcząca bez pary Synogarlica, ná znak swoiey żáłoby, że y oná schnąć musi, czyli, że się zná niegodną *virore vitæ*, kiedy ośieroćiałego w parze niezágrzewa gniazda. Poiedynczy *Phænix* stos sobie sąm *nido* zakłádá, y wproch się pali, iákoby żyć niechćiał nieznáiąc nigdy towarzysza. Gdzie zaś łáskawe Alcyony wespoł *nidificant*, *cedit hyems atrox sæviæ ferocia Ponti*, á iedná tylko *æquoris malatia* ie kołysze; Mądry Polityk, *sine thalamis vita hominis non est sed ferarum*. Nie żyie, kto przyiaźni kontruie. Daleko od tákowych umysłow nieludzkich IM. Pan. *N. N.* MW. M. Pan, ktory się ták usilnie dopomina przyiaźni IMśći M. M. Panny, y iuż *voti compos* odbiera ták zá-

cny kleynot *obside suadâ* W. MM. Panu á odbiera źnią drugie życie, bo *dimidium animæ* w przyiaćielu bierze. Iakoż żyć mu niepodobná było *absq; comparte*, ponieważ *Stoicorum dogmáta* twierdzą, *indivisibilem animam*, a zátym żyć nie może, kto w rozdźielonych affektach obumiera, żyć záczyna, kto ie *unione animorum* iednoczy. Nieináczey sobie IM. Pan N. MM. Pan ten dożywotni szacuie alians, tylko iáko własne, życie bo *ex accessu* przyiáćiela, przy ták zácney *parenteli*, gdźie *tot laurus viridesq; fovet Bellona corymbos*, iák wiele Antenatow liczyć się może, nie iako *in Paradisum voluptatis*, dostaie się, zkąd *primã vitam ordimur*. Więc tako Wielmożnym Rodźicom, y całemu Domowi, ták sácney Ieymośći N. M. Pannie, *pro dimidio animæ* życięm się całem wypłáćać będźie, *vivere dulce tibi Cynthia, dulce mori est*.

3tia.

Sponsa redditur sponso, per Enthymema.

Zyczliwym W. M. M. Paná kan
dorem, *non viribus ullis* wychowá
ney ná Cyprze miłośći, nákłonion
Iey Mośći M. M. Panny serce zwy
ćieskiemu Iego poddaię się sercu *N*
Piekná to batalia, ktora *in arena* p
ctorum serdecznym affektem, nie pí
tkim bułátęm, *amoris non armorum* m
chinâ odpráwuie się; piekny tryumf
gdźie iuż nie *captivos præire duces*,
mænia ferri auro structa widźieć, ál
sąm *rex cordium amor* miłym zniewo
lony przyiaźni ogniwem, *herbam* po
rigit: Iakoż niedarmo się w dźiećin
ney staturze Cypryska prezentuię m
łość, do uznania podáiąc, że ludzkie
przyiaźni *teneritudo, lacteo candore* ka
mić się zwykła, y nie groźnym Ma
sem, ale bardźiey pieszczoną min
crepundijs życzliwośći, *non strepitu* b
li chce być záchęcony *infans amo*
Iednák że iak drobná *in statura*, ták
ná w ponękaniu serc ludzkich miłoś

ktorey niezłomny Hercules pętami brząka, Zda się to być iakaś *hyperbole*, á nie iest; Azaż nie dosyć mała iskierka ognia, á bywá często *regnorum incendiaria*, mała kropla deszczu, a przećię *cavat lapidem, non vi sed sæpe cadendo*. Nie wielka *rẽora*, á łádowne tamuie *navigia*: á czemusz nie ma mieć *vim Gyganteam*, *parvus amor*. Ták pieszczonym, y ták silnym affekt WMM. Paná, uznaie Iey Mość Mm. Panná ktory dźiś sobie w słodkie przyiáźni zabiera iarzmo. Y lubo ták wiele zdolnych Przodkow swoich, y po dźiś dźień *in theatro Martis* prácuiącego Rycerstwá *stipata suppetijs*, bo y oná *dives Avis, & utroq; Jovem de sangine ducit*, mogłaby *signis opponere signa*, ale że się widźi zbroynym státecznośćią W. M. M Paná sercem záwoiowáną, ochotnie *palmã offert*. A dla tego sámego znáć będźiesz WMM, Pan pieszczoną, y pieszczęnia godną przyiaźń, że iey *tenerrimus vigor*, niezkazáney szczerośći *ambrosiâ capitur*; iákoż záwsze *sidereo dulcis nectare vivit amor*. Tym przychylne Wielmożnych Rodźicow affekty, tym Kolligackie *vincula*, tym *saguinis nexũ*

wiecznymi W. MM. Pan sobie nymu-
iesz cały, ktoremu oni *depositum gran-*
de krwi swoiey w osobie Iey Mośći
MM. Panny oddaią, *ut servis animæ dimidium tuæ*, czego ia uprzeymie
życząc to *in complemento votorum* przy-
daię, *este, pares animo, pulchrâ mox prole beat*.

4ta.

Aguntur gratiæ pro sponsa eodem modo.

DOpiero się widźi zupełnie ukontęntowánym I. M. Pan. N. MM. Pan, kiedy po ták wielu *in theatro affectuum*, uczynionych lustrach, *in objectum adæqvatum* oka y sercá, odbierá, *nutu superum*, zá wolą Ich Mśćiow Rodźicow, *omnium expectatione* w dożywotnią przyiáźń Iey Mość M. M. Pannę, ktotey *non Æneja conjux*, *par foret*, *aut Tyrio fulgentes murice nuptæ*. Rożne prácuiącym *in selectu* przyiáćiela umysłom, przychodźiły *in obtutum*, godnośći, y fortun *species*, ktozym czy złoty *Perseus*, czy dorodny

Parys

Parù przyznać by muśieli, że *præstant pulcherrimis*, bo y krwi rodowitey *purrißo* ozdobne, y prerogatywą *hæreditarij honoris* zacne, przećiesz niemogły tak doskonale życzliwych *exsatiare* chęći, áby im serce przyznać miało, *non plus ultra*. W iedney przyiaźni Iey Mośći MM. Panny *vis tota quievit*; Ona dźiś *objecto* łáskawey miny *adæquato, exhaurit vasta desideria* IMP. N. MM. Paná, kiedy *suo Æneæ cedit Lavinia consors*, idźie *in castra socij amoris* z łáski IchMośćiow Rodźicow, MM. Panstwá. Rzadkie to, szczęśćie, ludzki *omni mensurâ* kontentowáć umysł? Ktoż złota niekocha? á przećie głodny Midas smaku wnim nieczuie, *dum quidquid tetigit, fatali induruit auro*. A zaś nie zacna perła? áy ta Antoniuszowi *movet nauseam*, kiedy się zanie krolestwęm Kleopatrze wypłáca. Czy wmiekkim kwapie nie ozdobny łabedź? przećięż *Ledeus Trojæ est exitialis olor*. Więc im większa nowália *ex integro placuisse*, tym śćiśley Iey Mość MM. Panná uymuie sobie affekt IM Paná N. Mm. Paná, że *sola placet*, y łáskawośći swo

Na iey

iey *plenitudine adæquat* pomyślne Iego wotá. Nie byłá ták szczęśliwá Tezeuszа Aryadná, niebyłá u Iazoná Hyppolite, álbo Deianira u Herkulesá, ktorych kontenteca granice przyiaźnı przeszłá, á przećię, *adæquatū amoris objectum*, tey natury ma być, aby nic nad ulubionego przyiáćiela milszego niebyło, bo iest, y powinno być, zupełná serc obudwu mensura. Tey effikacyi *qvalitates* w Iey Mośći Mm. Pannie widźiał, y dźiś odbiera IMP. N. MM. Pan, kiedy w Iey przyiáźni *ultimam beatitudinem* sobie zákłáda, y iáko Wielmożnym Rodźicom, ták *in universum* całęmu Domowi przy dźiękczynieniu, zostaie *in onere* szczero życzliwey rekompensy: Ia *pro coronide* podźiękowánia dwa *laury* w iednę koronę złożone, niegdyś Xiężney Lotaryńskiey Symbolum, zwyćięskim; *in Arena affectuum* W. Mm. Pánstwá âpplikuię chęćiom; z tym inscriptem: *Cor unum, anima una*, co ma być *pro objecto* w zaiemney W. Mm. Pánstwá przyiáźni.

5ta.

Redditur ſponſa, Per Inductionem.

W rowney z Polikrateſęm być muſi kolei; komu w rzetelnym doſtáie ſię mieć ſkutku, o co on, albo nieuſtanną facygą, albo uſilną konkuruie chęćią. NN. Iakoż nic ludzkiey tak ćięſzkiego niemiſz impreźie, iako w gruntowney być ośzukánym nádźiei; *eventum variante Polo crudele ſ=rimur*, á przećię cześćiey ſię to przydaie, że *à meta votorum* odchodźimy. Niezaraz drugi Iázon w kole Rycerſkim ſtanie, ktoryby, iák ſobie obiecywáł, z złotym runęm od kolchow Medeą uwiosł. Prędzey nie ieden opłakany Leander w puł Helleſpontu na ſwoiey oſychá nádźiei, gły ſię w przod Leteyſkiey nápiie wody, niż ſwoię Eron obaczy. Predzey ná grunćie Oceanu śmiały zoſtánie pływácz, anizeli drogim pereł ćieſząc ſię obłowem, z złey wybrnie toni. Rzadko tàk ſzczęśliwego Hippomeneſa dobrać, ktoryby złotą uwiedźioney Atalanty ponetą ſtráći-

ſzy impet, y wygraną, y Atalan otrzymał. *In ſyllabo* ták wielkie ſcześćia znáyduieſz ſię W. Mm. P kiedy iuż to ſtatecznym, *in Olym affectuum* paragonem, iuż złotęm a ktem uymuieſz życzliwe Iey moś Mm. Panny chęći, tak że ochot *ſub jus* dożywotniey przyiaźni ſię po daie; y W. M. M. Panu, iáko źwyć ſcy ſwęmu, *ut Domino victas porr illa manus*, z woli Wielmożnych R dźicow. Pewná iednák tey łaſki W MM. Paná ma być, że wtych pr iazni pętach, żadeny nieuzna niewo Mnie powinſzowáć tey Wikto oboygu W. Mm. Panſtwu náleż bo iáko wygraná W. Mm. Paná, przegraná Iey Mośći Mm. Panny dnym ſię mianuie ſcześćiem. *Aſ ſecundent* ták zadną konjuncturę, *ſervent patrijs par Nobile Ceru.*

6tá.

Aguntur gratiæ pro ſponſa dem modo.

JAkie, przy odebraniu w dożyw tnią przyiaźń IMm. Panny ná o

bę

bę Im. P. N. Mm. Paná ſpływaią ſolatia, ſercem tylko, nie ieżykięm wyraźić ſię może. N.N. Czołęm biie Perlia ſłoncu, kiedy z Oceanu wybrnąwſzy ná świat zawita, iákoby zawdźięczaiąc pogodne ſerenum, ktorym po żałobie nocney Cymeryi, ludzkie uweſela oko; złotą uymuie folgą promienyſty diament hoynosć Pańſka, że ſilere nativo flammæ krolewſkie oświeca korony; Całym Peſtem wypłaca ſię Flora roſpieczoney w wirydarzach roży, że iey wonią, ućieſzyć ſię może; A coż dopiero IM. m. Pan iákim śię ſzacuie affektem, kiedy zacne Antenatow *luminaria* w oſobie Iey Mośći Mm. Panny, iákoby *ſolem in virgine*, weneruie, co mu *opimam ſolatiorum meſſem* przynoſi; Iak uśilnie zawdźieczyć zechce *pretio* uſług ſwoich, *gemmam Domûs* Ich Mośćiom Rodzicom? ktorą ſię ná całe życie ſzczyćić będźie. Iák delikatnie *in areola pectoris* pielegnowáć pragnie *florem ſanguinis Patritij*, w doſtoyney godnośći Iey Mośći Panny, ktorey ozdobą *refloreſcit* rodowitá lego zácnosć. Zná to IMm. Pan barzo dobrze, *quo*

ſtudio teneri penſantur amores, á dlatego niewidząc, czym by ſię tak godnie mogł wypłácić przyiaźni, ſiebie ſ mego w dożywotnią Iey mośći Mn Pannie y całemu Domowi adresu dōątywę. Iey powazne affekta pilną r taliowáć będźie usługą, z tym obligie że *nil carius unquam* nad Iey przyiaź ma ſzacowáć ſobie, *nil volet in vi charius eſſe ſua*, ktorey zdrowie y życ konſekruie.

7ma
Redditur ſponsa. per Exemplum

WIele záwſze ćiekáwość w tym lu dzka prácowáłá, żeby rzetelno śći przyiaćielá doyść mogła. NN. I zacnieyſzy to kleynot, tym ſię bá dźiey, przed ludzkim okiem w ſerc iák perłá w ſwoiey konſze ukryw Niewiem czy to figment iaki, czy ſ ma prawda, że przezorny Momu kryſztáłowey do ſerca ſzyby życzy iákoby ſkrytość ſerca inaczey wyn rzoná być niemogła, chyba oknem; á to ná nie ſzacowany miłośći depoz niebeſpieczná, ktory tym ſpoſobem

prę-

prędkoby iakiego Paryſa do kradźie-
ży ſerc západł. Y częſto oku złote
zdać ſię mogą gory, gdźie ſamá bez
fundamentu znáyduie ſię Chimera.
Lepiey dźiś y bez takowego krzyſzta-
łu w otwartym IM. P. Pana N. ſercu,
przeyzrzáła ſię Iey Mość Mm. Panná,
iáko pieſzczona *pupilla Domus*, Wiel-
możnych Rodźiców, ktora chetnie z
domowey wyzuwa ſię opieki, áby *ar-
cano cordis*, tym lepiey w życzliwych
IMm. Paná affektach roſpatrzyć ſię
mogła; iákoż znáyduie záraz wdźięcz-
czne *objectum* ſzczerey wzaiemney
przyiaźni, y oney ſię z woli Ich Mo-
śćiow Rodźicow dożywotnim obli-
giem obowięzuie. Nie zda mi ſię, że
tám ktoś oczy miłośći wybrał, *cæcus
amor, cæco paſcitur igne Cypri*; álbo ieże-
li ták ieſt, iuż dnia dźiſieyſzego *Ocu-
lata*, widźi, komu ſię zdaie, kiedy ſię
in pupilla Parentum Iey Mośći Mm.
Pannie prezentuie. Więc odbiera-
iąc z łaſki Ich Mośćiow Rodźicow,
& *indultu ſuperûm* Iey Mość Mm.
Pannę, *ut pupillam oculi* przeſtrzegać
y ſzanowáć W. Mm. Pan zechceiż;
czego iák ieſt pewná Iey Mość Mm.

Panná, ták wzáiemną tym bardźiey fertować będźie życzliwośćią, á ták dni, y momenta długoletnie fortuny, y zdrowia ftáteczność ią, *& sine nube sereno* służyć Wam będą, co ia *invotorum corona* zoftawuię.

8va.

Aguntur gratiæ pro ſponſa Per Collectionem.

SZczęśliwie *in ſtadio amoris*, przy rozgrzanych życzliwym paragonęm pracuie affektách, komu się miłość łączanym wypłáca przyiaćielem. NN. bo coż może być zá doſkonálſza *felicitatis menſura*, iáko w pożądanym zawźiętey imprezy widźieć się terminie? co zá fortuná wiekſza, nád tę, w zámierzoney ſtánąć mećie? *Finis corona laboris*, Tęn zaś nie inſzy rad bywá certuiącym *in agone Hymenæi* chęćiom, tylko iedno *dulce lucrū* przyiaćiela. Iako *in converſum* idąc, nic bardźiey ludzkiego nie nuzy ſerca, nád to, kiedy hoynym czoło ſpławiaiąc potęm przy życzliwey konkurencyi, *adoream non meretur*, ktorą

by

by się chłodźić *in æstu affectuum* miało. Cieszki żal, pracowáć, bez nádźiei rekompensy. Rowná się śmierći, po długim Lawirze, sczęśliwego nie dostąpic przyiaźni portu. Ochotnie mężny Herkules z Acheloiszem się potyka, że w nágrodźie za barków piękná go czeka Dejanira. Nie zmárszczonym czołęm Teseusz błędne labiryntu przebywa anfrakty kiecy *in præmio* urodźiwą odbiera Aryadnę. W tym się sczęśćiu dnia dźisieyszego znáyduie IMP. N. Mm. Pan ktoręgo nieustanne *in cespite* życzliwośći prace, Iey Mość Mm. Panna *auctoramento* przyiaźni swoiey wypłáca, iáko rozsądná Themis, affekt, za affekt, serce za serce *ex æqva bilance* z sobą oddaic, zá co ták Iey Mość Mm. Pannie, iáko IchMośćiom Rodźicom Dobrodźieystwu swemu IMmPan *advitali obsequio* nágrádzać będźie.

9.

9na.

Sertum redditur Per Protasin & Apodosim.

POgodną, y podczas mrozney Eoli wiosną świat się mai, kiedy przy iazne sercá miłym rozgrzane syryu szęm same Alpeyskie śniegi topić wy dołáią. *NN.* W puł źimy, cichą u spokoioná Thetis zásypia malacyą ledwie w przyiazną parę łaskawe zay dą alcyony. Ustępuią z morza ostr Aquilony, Kaspijskie kruszą się lody gdźie tylko szczesliwá miłośći zawini *oneraria*. Y tey to podobno pewny Hiszpanskiey korony Kanclerz zpro wadzoney do portu przez rzutne fale y zmieszane náwalnośćią wiry Nawie laurową ná sztabie zawieśił koronę to przydawszy *baccè coronatæ portum tetigêre carinæ*, to iest, słusznie się w laur stroi, gdy na lądźie stoi. Iakoby winszuiąc iey tego szczęśćia, że burzliwym niesko atana Neptunem, do zamierzonego spłyneła kresu. Podobnym dźiś zászczyca się lawirem; ładowná życzliwych serc depozytem wzaiemney WMm. Panstwá przyiaźni

źni nawá, ktora długą affektow trzymaná żeglugą, nic ná poſępne Decembrem niedbaiąc arktury, do brzegu dożywotnich obowiązkow z biegá. A że, za łáſkawym WMm. Panny ſtyręm, ley pieſzczonymi roſpedzoná Ethezyami ta zácná Argo, złote runo złotych affektow z Kolchidy oſchłych nádźiei uwoźi, y do portu zákonczoney konkurrencyi ſprowadzá, toć ſłuſznie IMP. N. Mm. Pan iáko záſłużoną rożmarynowym koronuie wiencem, ktory przez uſługę moię WMm. Pannie prezentuie, oddaiąc w Iey dyſpozycyą, y prace tey nawy, y rekompenſę; álbo raczey Iey zwyćieſkie ſerce, nie ſkronie tylko, y ręce nieśmiertelnym uwiencza rozmarynem, wieczne rozkwitłych affektow Zimie zaczyna. Niech że wdźieczną ćieſzy ſię malacyą długoletnia przyiaźni WMm. Panſtwá żegluga, przy laurach Rycerſkiey cnoty, w Antenatach, tą Hymeneuſza przy ozdobną koroną.

ioma.

Aguntur gratiæ pro ſerto.
Per Theſim & Hipotheſim.

NIc bardźiey przyiaćiela nie zdobi iák kochany przyiaćiel. *NN.* Piekny ieſt od wſpaniáłych prerogatyw záſzczyt; Złote fortuny wielką czynią u ludźi eſtymę; Rodowitość Parenteli nieśmiertelny przynośi honor, ále te wſzyſtkie ſplendory, náſzále wźięte z ſzczerym y życzliwym przyiaćielem, dáleko w mnieyſzy upadáią ſzacunek. Iák pełny Xiężyc świętną od ſłońcá zábiera ozdobę, złota w pierſzćieniu sferá przy dyámenćie ważnieyſza, koroná od perły ná bywa ceny, ták przyiaćielſkie ziednoczone ſercá w zźiemnym, więcey á więcey, drożeią áffektem. Cozá ozdobę od roży roſkoſzne máią wyrydarze? od lauru Párnáſkie luſtgárty? od Heſperyiſkich fruktow, roſkrzewione ſády? á przećię coś więcey złoty przyiaćiel w ſamym Imieniu ſwoim zámyka doſtoynośći. W tey ſtymie Iey Mość W. M. Pánny dniá dźiśieyſyego nieoſzácowáne

M. P.

M. P. N. M.m Pan trzymá áffekty kiedy w wiązeczney sferze, iakoby koląg świátá lustry obeymuiąc, coś więcey nad wszystkie świátá lustry, szczera Iego przyiaźń sobie poważa. Iákoż nie tak tryumfálne wieńce, nieták wyiskrzona dyamentem korona, nie ták y ten sám nieśmiertelney bárwy rozmaryn, iáko osobą swoią I Mm. Pan ozdobi życzliwe Iey *Mm* Panny serce; Przećież że każda rzecz znákomita, takiego sobie do biera symbolum w ktorym by się ludzkiemu popisywała umysłowi, iáko to fortuná kołęm, Wiktorye laurem, Hymeneus myrtem, szczyći się. przyiaźń dożywotnia, nieśmiertelną swoię chcąc zálećić trwáłość, niezwiędłym rozmarynęm się zakazuie. Więc przyimuiąc Iey *Mość Mm.* Panna tęn wieniec, pewny nigdy nieodmiennego affektu bierze hiroglifik, y sama oto usilnie starać się będźie, żeby przez całe życie swoie stateczną korrespondowałá przyiaźnią.

II.

IIma.

Redditur sertum, per allegoriam continuatam.

RZąd nieba W. Mm. Panná odbierasz, kiedy w przyiaźnym kresie, rozmarynową bierzesz sferę. NN. Piekny to miłośći dokument, chćieć Nieba przyiaćielowi przychylić, á coż dopiero wręce Niebo oddać, aby nim do woli kierować wolno było, co dnia dźiśieyszego skutecznie IMmPan pełni, kiedy w złoty cyrkuł nágiętą, y rozmarynem umaioną łubkę, iákoby w swoiey sferze Niebo ofiaruie. Iákoż Niebo ná źiemi wyżyie kto się serdecznym ćieszyć może przyiaćielem; Ray roskoszny serca życzliwe; rowna Empireyskiey szczęśliwość, w ustanney opływać życzliwośći, zwłaszcza, gdźie dorodna Hebe słodkim szczerośći nektarem swego poi Jowisza. Zdolnego zápraw de Atlantá trzeba, żeby ták ważnie przyiaźni niebo ná niezłomanych piastowái barkach; żadná tu łaskawe pogody, niezachmurzy posępność gdźie w raz dwa luminarze dożywo

tnią

nią świecą kotentecą. Iákoż ſurowy aturnus, ani płácżliwe Pleady mieyca, w wyiaśnioney iednoſtayną harmonią przyiaźni sferze nie maią; ſąm tylko złoty Perſeus zprzyiemną Andromedą, ſąm kochany Pollux, y Castor, ſame życzliwośći iaśnieią świałłá; ktore godny podnieca Hymeneuſz. Z takowym dźiś IMmPan, W. MM. Pannie prezentuie ſię niebem uſtępuiąc iako rodowitych ſwoich na ozdobę ſwiateł, tak obrotu zycżliwego ſerca. Y iuż nie Iuno, wſpániała ale ſama W. Mm. Panna tego panią piſać ſię będźieſz nieba, ſama nim iako pierwſze movens rządźić, ſama do woli ſwoiey kierowac możeſz. O tęn iednák ſzczegulny reſpekt IMm. Pan upraſza, ábyś sferę przyiaznego ſercá Iego pod władzą wźiąſzy, ſercem, za tęn affekt iemu ſię wypłácałá.

12ma.

Aguntur pro ſerto gratiæ, per modum Chriæ dempto exordio.

O Co

CO zá obſzerność panuiących *in regno pectorum* ſerc ludzkich, z tego WMm. Paná prezentu, bráć ſię może miara, kiedy w rozmarynowey koronie, *orbem novum* dożywotniey przyiaźni upatruiemy *NN.* Wſzakże *late imperat qui amari neceſſitat.* Nie zná kopcu albo granicy, bo ná cáły świat dźiedźiczy miłość, y owſzem obſzerna *Vniverſi machina* ináczey w ſwoiey utrzymáć ſię nie może doſtoyności chybá *amicâ unione* ſkliioná, iáko bez tey, albo cale upada, álbo wſzyſtkie ozdoby pomieſzá Symetrią, *totaq; diſcors ſidera commiſcet ponto, noctemq; diei.* Y lubo ſzczupłe ſerce ſwoim określone terminem, niezda ſię ták obſzernie *imperare,* lubo *ſphæra ſerti,* nie wielkim kontentuie ſię cyrkułem, przećież w ich ſzczupłośći *grande imperium amoris,* utaioną zamyka ſię władzą; ieżeli prawda że *& in ſuperos jus babet ille deos.* Nie wielka *doſis* będźie dyamentu, á ſzacunku niema; iedna Kleopatry perła z całym Ægyptęm ſię waży; drobna w morzu rybka, náywię-

kſze

kſze tamuie, y trzyma nawy, á czemuż w małym ercu *vaſta imperia*, czemu w ſzczupłcy rozmarynu sferze świat ſię pomie ćić niema? A do tego ieżeli w kr yſztale Perſki Koronát Kozroes *ma binam orbis* záwarł, *Archimedes* ná nie wielkim placu sfery niebieſkie z kompendyowáł, toć dáleko podobniey ludzkiey przyiaźni, choć w małey lub ſerca, lubo wieńca circumferencyi monárchią Panſtw możnych prezentowáć, ponieważ y nád tymi ma ſwoię zwierzchność *rex cordium amor*. Trzymąm z Statyſtą, *ſi amicum inveniſti, magnas divitias te inveniſſe credas*. Ná cały świat panuie, kto ſercem kieruie. Ták wiele ſobie waży Iey Mość Mm Panná tęn w rozmarynie prezent, że iey świątem ſię widźi, ktory iáko ieſt bezcenny, ták ſáma oſobą ſwoią wypłacać ſię zań ſubmituie.

13tia.

Redditur sertum, per continuatam propositionem.

W Styczniu źielone gra przyiaźń, ktore MPan N. IMm. Pan przezemnie w niezwiędłym prezentuie rozmarynie. NN. Nie upatruie Zodyacznych słonca rządow, rozgrzane affektem serce, y owszem samo rowno z słońcem paragonuie, kiedy mu łaskawe Hymeneusza przyświecaią światła. Czy w domu strzelcá, ná źimowey zostaie kwaterze, czy złotym Fryxeyskiego barana zagrzany runem, wesołym zawsze miłe podwoie przyobłoczy maiem; zawsze iednákowa miłośći pora w źielone krzewisię mirthy, zawsze świeżym zászczyca się źielonym. Zle tam ktoś chorąná oczy miłość malárskim adumbrował pendzlem, czyli komentow Poetyckich ćieniem, iákoby zakrytey w sercu szczerośći doyrzeć niemogła, ia zaś dźiwnie bystrego być ią sądzę wzroku, ktora albo przy Mirtowych

ná

ná Pasiie gaiach, albo w roskoszńych Semiramidy wirydarzach, źielonym oczy paśie, y náprawia objectem. Iakoż ma się zawsze czym przyiaćielskie delektować oko, kiedy żadną nienáruszone Eolią krzewią się affekta. Wiosnę otwiera, kochany dorodney Europy Juniec, dopieroż dnia dźisieyszego niezwyczaynym przyiaźn ćięszy sie majem, kiedy IM. Pan zwyćięskie WMm. Panny skronie, bo tęn zwyćięzca, kto komu serce záwoiuie, źielonym otacza wiencęm, pieszczone wdźięcznym prospektem delektuie oko, ná znák tego, iak miłą serce Jego rozwiia się w affekty wiosną. Iakoż wzaiemnie nietak ławo urodźiwá Daphne, w laurowey się mieni szczepek, nie ták hoynie piękna Chloris, w uwite z kwiećia przybierá się wieńce, nieták bogato Sykanska Ceres żniwem się popisuie, iak sama WMm. Panna triumfalnymi Antenatow swoich ozdobna laurami, kwiatem urody cudna, w żniwo obfitych affektow dostatnia, życzliwym IMP. N.

N. Mm. Paná korreſponduieſz affektom, aby nieprzeſtannym dożywotnia przyiáźn ſzczyćiła ſię źielonym. Luboć iuż za wygraną IM. Pan. N. Mm. Pan, WMm. Pannie daie, kiedy przy oddaniu prezentu tego, ſiebie do wiecznych Iey konſekruie uſług.

14ta.

Aguntur gratiæ pro ſerto per Inductionem.

WIeczność ſobie ná źiemi dożywotnia przyiaźń zamierza, ktorą w rozmarynowym tym cyrkule, iáko wdźiecznie IMość Mm. Panna przyimuie, tak więczyſtym wypłacać ſię będzie affektem NN. Nie ieſt to ſzczerey życzliwośći abrys iakikolwiek, by tez naydalſzy w przyiaznym progreſie zakładać ſobie termin, á nie raczey chćieć wnim wiekować. Iakoż predzey ſtoletne czas ſwoy uſuſzy dęby, predzey nieśmiertelne Cedry robak wydroży, predzey wieczyſte zwiednieią laury, anizeli ſerc życzliwych

wych ſpołeczność, ná iaką w affekcie pozwoli limitę, y lubo dożywotnią ſię piſze przyiaźń, y żyćiem ma ſię konczyć, ale powźięta życzliwość, w nieśmiertelne idźie wieki: *Ipſaq; poſt verus funera vivit amor*. Zawſze *in flore amorum* ſwego *Aurora* chce utrzymywáć *Tytona*, kiedy co raz ſiwe iego lata *novâ ſtuduit reparare juventâ*; Zawſze Cynthia przytomnego życzy ſobie Endymiona, y dlatego miedzy Lathmeyſkie kryie go ſkały, żeby kwiat urody ták piekny Libitynie nieſzedł ná pokos. *Lathmius Endymion non eſt tibi luna pudori*. Y owſzem iak Æſoná Kolchickie źioła odmłodźić miały, ták każdy prawie ſzczery przyiaćiel *felici ſucco amicitiæ*, radby zpoł przyiaćiela wiecznymi ſobie trżewił, y ożywiał czaſy. Y dla tegoć w rozmarynowym dożywotnia przyiaźn prezentuie ſię cyrkule, iakoby wiecznośćią ſię pieczentowałá. Uznaie tę w affekćie WMm. Paná ſtatecznośc ley Mość Mm. Panna, że iey wiecznym chceſz być hołdownikiem,

kiedy w tym wieńcu *æternitatis symbolum* sobie imaginuie, y záraz do tychże sama sposobi się chęći, żeby przy dożywotnim obowiązku, żadnym nieograniczoną terminęm certowáła miłośćią. Ia z moiey strony *æternent superi, quod sociavit amor*, uprzeymem życzę sercem.

15ta.

Redditur sertum, per Collectionem Oratoriam.

SZcześliwie w obszernym serc ludzkich panuie dźiedźictwie, kogo poddane koronuią affekty. NN. Iako bowiem, złota minera, w cenę z geniuszem ludzkim iść nie może, bo tęn z Nieba, złoto z źiemi originał swoy bierze; Iáko Lypareyskiey kuźni ogień, nic nic iest, do serdecznego przyrownány upału, bo ten złote tylko w sercach poleruie affekty, tam ten zaś lada podnieta żarzy, tak daleko szczęśliwa koroná, ktora z officyny życzliwych przyiaźni wychodźi

ći, aniželi owa ktora pleczyſtych w prácy zagrzewá Cyklopow. Wſzakże rzadko obaczyć złotym opaſane cyrkułem ſkronie, żeby ſię w nim iaki karbunkuł załobney fortuny niezná-laſſ; rzadko widzieć krolewſkie ſzczęście ták pogodnym iaśnieiące świa-tłem, żeby ſię iákim przycmić nieſzczęściem nieśmiało. Ta źaś koroná, ktory życzliwy uwiie kandor, iednákowym zawſze ćieſzy ſię plezyrem, ani ćierpi dyżguſtu iákiego alterem, bo wſtatecznym ſercu ugruntowana. Iakoż co ſłońce otaczaiący ná Niebie waporow ambit, to wſpaniała źiemſkim Májeſtatom przynośi fortuná; pewną zawſzę niepogodę znáczą te ſymbola, gdźie zaś ſerdeczna przyiaźń ſwoim prezentuie ſię koroná mentem, pomyślne zawſze krzewią ſię ſzczęśćia. W ták zacney WMm. Panna dźiś ſtawaſz porze, kiedy od poddanego affektu, IM. Pana N. Mm. Pana, iakoby imperialną w wiencu odbieraſz koronę, á przy niey tym ſzczęśliwſze w ſercu Iego panowánie,
im

im delikatniey záwſze w ſercach, niże w obſzernych granicach, kwitną pańſtwa.

16ta.

Aguntur gratiæ pro ſerto. per Protaſim & Apodoſim.

FOrtuná wielka, Przyiáciel ſzczery NN. Fortunne koło w rozmarynowey sferze Iey Mość Mm. Panna odbiera, kiedy pewną ſzczerożyczliwey przyiaźni W. MM. Pana otuchę odbiera. Iakoż nic u niey ſzacownieyſzego, nic milſzego, nic ſzczęſliwſzego, być niemoże, nad iednę dozgonną życzliwość. Fotunatką ſię piſze, przy tey rozkrzewioney w rozmaryn fortunie. Niewiem iaką imprezą dowćipny ieden ſymboliſta, fortunne odmalowawizy koło, ktore ſię w laurowe krzewiło gałęźie, tym owę pikturę przyozdobił fragmentem, *ſudoribus alta vireſcit*, potem ſyta w laur zakwita. Iakoby ten, ſzczęśćie oſobliwy miało zaſzczyt,

że

że przy alimentacyi prac y potu Ludźkiego, ſamo w tryumfalne rozwijać ſię mogło laury. Ale to daleko bardźiey umaioney rozmarynęm ſłużyć może koronie, ktorą długim na *arena affectuum* rozgrzane parágonęm chęći, iakoby w nágrode prácy chłodzą ſię; czyli też dla tego, że wniczym prymu fortunie nieuſtąpi przyjaźn, y co koło laurowe ſzczęśćiu, to przyiaćielowi rozmarynowy koronáment. Iakożkolwiek bądź, doſyć że Iey Mość Mm. Panná zá náywiekſzą fortunę ſtateczny WMm. Paná poczytuie affekt, ktory wzaiemną nágradzać zechce życzliwośćią. Ia do ták zácnego ſtron obudwu ſzczęśćiá, to *ex candore animi* przydaię, *Fortuná Proavuą, pares par vivite fauſtum* ná zaſczyt Oyczyznie, *in gloriam* rodowitośći Domu, nąm życzliwym *ſolatium*.

17ma.

Kondolencya Pogrzebowá.

POwinney náprzod życzliwośći náſzey *evocati inſtinctu*, á potym przyiaćielſkiey WMm. Pana affektacy *tenero charactere, die interpellante* náznáczonego *triſti miniſterio* czaſu, ſtánęliśmy tu, iakoby *ad Lydium* żáłobnego grobowca probę ſzczerych affektow przy oſtátniey czyniąc uſiłudze, y chcąc *compaſſione* wyrazić, *qua* ... *mole premit grandis jactura, magnorum deſiderum Parentis* w śmiertelnym złożonego popiele Swiętey pamięći IM. M. Paná. N. Mm. Paná. Niewiem ... *qua claſſe ſuadæ* wyſtarczyć by mogły słowá *ad expreſſionem* ćięſzkiego żalu, tak WMm. Paná iáko y nas ſamych boleiących ná tę wielką w Oyczyźnie zgubę, *cum Fabio cecidit Latium*, gdźie ſamego tylko záplakanego oká ſłużyć może perora, ieżeli ſłuſznie, *lachrymæ pondera vocis habent*. Azaż to wymowic podobna? gdy by niemiały *ſuffragari gemitus pectorum*, iako nam dźi-

śieyſza

śieyſza żałobá, zaćmiła *dies ſerenos* pogodney owey chwili, ktorą przy obradach publicznych, iuż w Senáćie, iuż ná Rycerſkim konſeſſie, *in aulis æquè ac in Curijs*, iuż wpoſiedzeniu przyiáćielſkim, iuż ná prywatnych aſſamblach, iaśniał *exemplo ſine exemplo* IMm. Pan *Purpuratum ſidus*? Iáko grube te kiry niezwyczaynym cieniem *partos hoſtili ſangvine faſces*, dygnitarſkie krzesła, godnośći w Rzeczypoſpolitey pierwſze, ktore ſwoim Honoryuſzem ludzkie cieſzyły oko, zaſłoniły, *in ſauſtoq; probam turbarunt funere lucem*? iako tryumfalne ognie, *caſtrenſia lumina*, pamiętne Rycerſkiey iego cnoty *ſplendores* przytopciły *funeſtæ Libitinæ tædæ*, ktore on *ad augem gloriæ* ogniſtym ſercem *in hoſtico* zaniecał. Co by zá wymowny iezyk być muśiał, żeby śmiertelnym nieokrzepł lodem patrząc ná zapłakáne ták wielu Parentyli *lumina*, zádumiałe Prowincye, ośierociałe honory, *quos cives, quos miles agit, quos Curia luctus*? Topnieią we łzy, ſame

ſáme na katafalku Poſtawniki, wyſtę-
puie ná grobowy marmur oźiębłá ro-
ſa, *æternum ſpirant feralia buſta dolorem*
á mnie iák przy indźie co mowić *inte*
tot luctus, chyba *unico ſuſpirio* wyraźi
żałobę ſerca, godźi mi ſię. Prze-
ćieź ná tyle przynaymniey słow zdoby
ſię muſzę, ile rozrzewionego ſercá W
Mm. Páná medela potrzebuie. Wiel-
kie to *ſolatium* całego Domu, lub
przy ćięſzkim żalu być powinno, i
in exuvias wiekopomney ſławy w dźie-
dźictwie ſukceſſorom ſwoim zoſtáwi
ie IMm. Pan *immortale decus*, godnych
in Republica negocyacyi, zoſtawuie *o*
Patriæ, czego Atenom zazdrośći
Themiſtocles, *ingrata Patria ne oſſa m*
habebis, zoſtawuie *obærata pectora*, n
przyiáćioł, zoſtáwuie *in Annalibus m*
moriale, o ktore trudno, *non diu*, *ſ*
bene, co iá *in lenimen doloris* WMo
Panu przy ták żałobnym Akćie,
fiaruię.

18va.

Dźiękuie ſukceſſor za kondolencyą.

JAkie ztąd *levamen* maią *pij Manes*, iáką náſze ſukceſſorow ſtruchlałe ſercá folgę, *qvod ſolatium* ośieroćiałe podwoie że y w tey oſtatniey uſłudze, *non deſunt, qui juſtè ſolvant*, mnie, iako trudno opowiedźieć *ſolis, & ipſis majoribus apto*, ták w więkſzym obligu zoſtawuię, do wieczney Ich Mm. Panő wdźięki, day Boże *officio meliore* uſług moich. *Addit pondus* przyiáćielſkiey WMm. Paná kondolencyi Iego *ut celſus honor, ſic gloria fandi*, lubo do płaczu bardźiey *triſte pr[...]ſenium* żáłoby náſzey, nákłania ſerca, [...]niżeli do przyięćia *leniminú* w ćięſzkim żalu, *maximis animi doloribus medela non facile reperitur*. Rozrzewia bardźiey á bardźiey nieuſpokoiony umyſł rememoratywá łaſk, y dobroczynności Oyca y Dobrodźieia mego, każe *immoti luctibus* wrodzoná miłość, *ſegniter deſerit animus, quidqvid ſolido fuerit amore*

com-

complexus. Przećież iednak *Thaum*
turga vis suadæ WMm. Paná ták wi
le może, że obumarłę żalem serc
wskrzesza do uznánia osobliwey łás
WMm. Panow, ktorą *inter exuvi*
Oycá mego, *in depositum pectoris* pzy
muię. Dopiero sąm ná sobie *experi*
co iest, zá władza prziaćielskiey ko
solacyi, kiedy mnie iuż oniczym ni
myślącego, tylko iakobym *in infer*
Jugurthæ Oyca y Dobrodźieia me
oraz znim w trumnie záległ, *ipsa re*
cavit ab urna łáskawa WMm. Pa
perora, y przyniewoliła *magno sup*
esse dolori. Dźiękuię, iáko samem
WMm. Panu, ták *toti coronæ* IchM
ściow M. r. Panow, że śćie nieli
wáli prácy, *ad lugubre hoc ministeri*
przybyć, & *partiri* miedzey się żal
bę nászę, ktorey *insupportale pon*
mnie samęmu znośić prawie niepod
bná było, zá co *in onere perpetuo* re
liacyi zostáwáć będę.

SI-

SIDVS 7mum

Discursus in Conventu terrestri, alias in Comitiolis adhiberi soliti, Dum Equestris Ordo per Circos suos consulunt adinvicem de statu Regni.

1mus.

Perillustr. Succamerarius, vel si præsens aliqvis ex Senatoribus, aut Regni Ministris fuerit, Comitiolia inchoat.

Moi Mćiwi Panowie.

ZAśiadszy tu, *in concursu tot trabeatorum siderum* W Mm. Panow, pierwszy mowy moiey ingres, biorę, sobie samemu winszuiąc szczęśćia, że *incolumes*, iáko zawsze, *exoptatissimos* W. Mm. Panow witać mogę, ktorych *contingere pectore pectus, sors est summa mihi.* Łaskawe Náyaśnieyszego Majestatu *placita*, á náywiecey przezorna *in auctoramentum* dobra pospolitego *è specula solicitudinis regiæ animadver-*

ſia, ſprowadźiła nás tu do ſwiątnic obrad publicznych *concione lectiſſim* záco y ſąm z oſoby moiey dźiękuię u niżenie WMm. Panom, że raczyći *viritim*, tę obrady náſzey *machinam conformi ferre lacerto*. Iakoż ta iedn ma być záwſze *in regno libertatis max ma*, ſamym ſobie radźić, nie czeka żeby o nas radzono, *ferre leges, non ex pectare*, według ktorych moglibyśmy *promovere* doſtoyność ſortun náſzych y pokiey nam ták miłośćiwe od tro nu świeći ſerenum, że *in partem cura rum ſolij* wchodźić nam ſię godźi, po tey *delicatum corpus Reipublicæ* pry ſwoiey zoſtáwać może ſymetryi, te go, *quod ſuperi vetent*, gdybyśmy nie mieli, *viribus ipſa ſuis libera ſparta ruet.* Na tym właśnie fundamenćie *oſo* wolnośći Rzymſkiey *Saluſtio* Tyberyu ſzowi, u ktorego był *ab intimis* z wol ney Rzeczypoſpolitey, *ſouverain ab ſoluti imperij* zfabrykował, perſwa duiąc chćiwemu zguby wolnośći Pa nu, *ne Principatum reſolveret, cuncta ad ſen. tum revocando*; y daie záraz teg

racyą

racyą, *cum conditionem esse imperandi, ut non aliter ratio constet, quam si uni reddatur.* Iákoby to náyblizsza droga do zgubienia wolnośći byłá, odebrać senátowi, odebrać Rycerstwu *liberum jus cunsultandi*, co że się ták stać miało, *eventus docuit.* Iuż tu łatwo W. Mm. Panowie *inferre* możećie, iaka Naiaśnieyszego Majestatu clemencya, przećiwko Ziemi nászey, y całey. Rzeczypospolitey, kiedy do nás *cuncta revocat*, y czyni nás *socios curarum imperij*, á przećię nie zda się sobie *vim Principatus resolvere*; iaká nászа szczęśliwość, że sami, *in hac consiliorum officina*, możemy *cudere* prawá dla siebie, możemy ná zamach niedobry wolnośćiom nászym zdrowe wynáleść *antidota, nec solij jussis sed nostrâ lege tenemur.* Mnie dosyć Pánską WMm. Panom *intimare* łáskawość, ktora w Universale I. K. M. *luculentius patebit universis.* Coś w tym dostáięmi się *comparationis* z zegarkiem, ktory od słonca bierze *mensuram diei*, á sam, rozmierzone skazuie, y wybiia godźiny

Ták y ia dźień y godźinę ſ części wey konſultacyi *de jure ſubſelli mei* WMm. Panom deklaruię, to ieſt, *diem gratiarum* I. K. M. klemencyi, ten zaś *à coronato ſole*, miłościwego tro nu,*menſuram felicitatis* zábiera. Niech że będę oraz *æſ tinniens*, do wyrażenia *quo nos beat ſereno* Pan naſz Miłościwy kiedy daleko *terrarum*, & *meritorum ſtatione remotos*, zaſięga *radio* dobro czynności ſwoiey; niech będę *æſ tinniens*, ſamych WMm. Panow, głoſząc ich zacność, y ochotę *in ſuffragium* dobra poſpolitego. Sam ſię ofiaruię *in victimam* ich roſkazow, bylem tylko *harmoniam animorum* WMm. Panow mogł *demereri*, chętnie to na ſię przyimuiąc, co tam ktoś zegarowi przypiſał, *feriar, dum audiar.* T iednak *nec decet, nec licet*, aż wprzod directorem głoſow náſzych mieć b dźiemy, o ktorego *ex ſtallo meo* up ſzam WMm. Panow, y ſam *integ honore* WMm. Panow, mianuie I Paná N. Mm. Paná; to ieſt, *ſcipioni ſcipioni ſufficio*.

adum

2dus.

In eadem materia Terræ Vexillifer.

Moi Mćiwi Panowie.

JAko J. K. M. Panu Miłośćiwemu *Patri ter optimo Patriæ* zá Oycowskie Iego, *circa integritatem legum, salutem Civium*, ftaranie, ktore osobliwie teraz *die interpellante* złożoney zá Uniwersałem konwokacyi, *elucent*, wieczne zawdźięki, *cum profundissimo* Majestatowi Pańskiemu *cultu*, ták y samym WMm. Panom, náleżytą przy powitaniu *obærato pectore* składąm weneracyą, dźiękuiąc że nieomieszkanie raczyliśćie *zelo boni publici* pośpiesżyć, *vestris succurrere rebus*. Niemasz niefundamentalnieyszego, czymby *majestas libertatis* utrzymaná być mogła, iáko ziednoczone *in unum sentire* prez domową obradę, *in tutelam* dostoynośći nászey Szlacheckiey, *desideria, idem velle, idem nolle*, co iá iuż czytam *ex vultibus* WMm. Panow, á zátym, y z serc ich, bo zwyczaynie, *in facie*,

quæ sit pectoris ansa, patet, kiedy widzę náczas intymowany punktualnie *confluxu florentissimo* z biegaiących, *ne desimus Patriæ consilio, quæ non deesi libertati præsidio.* A widząc ták godnie spoioną *unione animorum* WMm. Panow przedśięwźiętość, przypisać iey muszę, co tám ktoś złotą folgą uietey *præfixit gemmæ* w pierśćięniu, *nexu locupletior ipso.* Dość ozdobná, dość wspániałá *trabearum serie* WMm. Panom *corona,* ále wiekszy ieszcze *ex auctoramento* w zaiemney *contelligencyi* brać będźie zászczyt; Iakoż wiećie W. Mm. Panowie, *quæ nos fata premunt,* iak nam pilnie, *&* *incendio* orientalney woyny, *& intestinis gladibus gliscenti malo,* zabiegać potrzeba; bo iako niechwalę *in securis metum,* ták ganię zawsze nie ostrożną *in metuendis securitatem.* Pobudza nás do tego klemencyi Pańskiey *instinctus* Uniwersałęm, pobudza *imminens periculum* od wschodu, ábyśmy sprzyśiężone *in libertatis decora* przypadki *concordi munere sensuum* wstrzymywali, nieczekaiąc *ex-*

tremos

tremos ictus Trojæq; favillas. Co że *absq; regimine* Marszałkowskiey powagi być niemoże, aby tym szczęśliwiey *oneraria consiliorum, sub clavo Typhis*, do swego spłyneła portu, ia zmieysca mego upraszam *IMP. N. Mm.* Paná, i ako *gubernio navigij* obrád nászych *aptissimum*, przepraszaiąc wszytkich W. Mm. Panow, że lubo każdego *in individuo* uznaię być *ad hanc Provinciam* sposobnego, przećież wszystkim przysłużyć się nie mogę zostawuiąc im *majorem arenam* zácznieyszych w Rzeczypospolitey usług, do czego zawsze *electore calculo* służyć będę.

3tius.

Pro eligendo Mareschalco Comitiali.

Moi Mćiwi Panowie

NIe radbym w náymnieyszym momenćie *remoram* czynić do publikowania Uniwersału J. K. *M*. P. N. Miłośćiwego, w ktorym *expressum clementiæ characterem* czytać, y Pańskiey

łaſkawośći rzetelność *delibare* możemy; ale że *leges jubent*, aby to *ſub virga directoria* JMP. Marſzałka Mn. Paná, *ſolitâ ſolennitate* ſtało ſię, o tego *quamprimum* upraſzám W Mn. Panow, co że ieſt *ſummæ molis, ex meritiſſimis legere meritiſſimum*, zabawić ſię potrzeba, maiąc przeſtrogę Polityka, *confuſa internoſcere facile eſt, at optima ex optimis eligere, hoc opus, hic labor.* Wſzyſtkich WMm. Panow ia widzę do tey Prowincyi zgodnych, y zdolnych, bo wſzyſtkich *per tot faſtigia laudum inſigni creviſſe bono* uznawam, a tym bardźiey do nominácyi iednego z W Mm. Panow, ktoryby wolnych głoſow *imperium* trzymał, *qui mulctet, & mulceat*, przyſtąpić obawiam ſię, maiąc ná pamięći, iáko *difficilem electionem æqualitas facit*, y ledwie nie zdeſperowawſzy, abym komu *judice librâ* niezáſzkodźił od Fabiuſza informowány, *non poteſt eſſe delectus, ubi numero optimorum laboratur*, wolałbym *jure meo cedere*, tylko żebym ſię niezdał tamować obrad náſzych ſ

cem

cem Naumachiam, do ktorey *remis velisq;* rad dopomagam, upraszam *voto meo* IM.P. N. Mm. Paná, zostawuiąc *salvę melioriscalculi* WMm. Panom ktorym *parere, non imperare* zwykłem.

4tus.

Mareschalcus gratias agit pro Scipione.

Moi Mćiwi Panowie.

WIdząc, á wielce sobie szacuiąc zkoncentrowane *in objecto* oloby moiey, *coronæ magnorum siderum*, WMm, Panow *influxus benevolentiæ*, uważáiąc przytym miałkość sił, y sposobnośći moiey *ad clavum grandis consiliorum navigij*, do rządu wolnych głosow, *in diversa ruentibus Euris*, umyślisem zázyć exkuzy Niciaszá przy elekcyi Poselskiey Aten do Syrakuzow, *si merui ut impetrem*; ieżeli iakie WMm. Panowie we mnie upatrzyliśćie *merita*, dla ktorych, godne ich

suf-

113.

suffragia inclinant ná osobę moię, dla tychże samych upraszam, *non me tan tis committite ventis*, y to tak zácne ale, y cięszkie *imperium* Marszałko wskiey dyrekcyi; *in lacertum validiorem* niż moy, złożyć raczcie, bo ia się zá wsze sądzę *imparem huic Spartæ ferendæ*, á mam też przestrogę *esse, quod non es, ne videare, cave*, Y tak miało być umnie *firmum, fixumq;* podziękowáć za tę łáskę WMm. Panow, y za Laskę, gdyby mię Ich *indefessa vota*, miłość dobra pospolitego, *desiderium parendi* wszelkim rozkazom prześwietney Ziemi, nie necessytowały, abym za pomniawszy *insufficientiam* sił moich, *Cælo Patrio non nisi Athlantis cervice fe rendo* poddał ramioná moie. *Indefessa* mowie, *vota*, bom długą pro źbą, *rationib9 legitimis, obtestatione quá maximâ* zbraniał się tey dostoynośći, ale nie mogłem *fæderatos affectus* W. Mm. Panow, przećiwko słudze swe mu, od siebie *alienare*, ktorym *ut servire decus, sic renuisse probrum*; Miłość dobra pospolitego, bo widzę tak

wiele *impendentia* wolności, y fortunom naszym *mala*, ktorym gdyby się wcześnie nie zabiegło, nieomylna ztąd *sequeretur ruina*, á zaś *vae regno*, *ubi malum omnes agnoscunt, & bonum amplecti nemo audet*, w Senácie Rzymskim upatrzył tęn defekt koronat *Numidiae*, co *pro Oraculo Capitolini Jovis* być powinno. A náybardźiey necessituie mnie ochota parierować *imperatis* W Mm. Panow, ktorych náymniejsze *nutus*, u mnie *exaequant jussa Deorum*. Zaczym lubo *incapax robur* do tey władzy *sphaerae consiliorum* uznaie być w osobie moiey, przećięsz *spe fultus amica* samych W Mm. Panow, że mnie zechcećie powagą swoią, & *favore animorum* w spierać; *vestris ferar alis*, do pożądanego *absq; scissione votorum* funkcyi moiey kresu, *vestris immorior jussis*, ktorych oczekiwam.

stus

5tus.

Nuntius Regius Universale diploma Principis exhibet, cum praeconio ejus Clementiae.

OYcowſką J. K. M. *incurarum m*... *limine* około nás, y cáłey Rzeczy pospolitey przezorność, iuż to pilni upatruiącego *e ſpecula Regiae*, żeby zgubę wolności, y wyniſczenie fortu náſzych, nieprzyiacielſkie z mocy wizy ſię impiezy, ieden raz *ultra Boſphorum & Maeotidē*, nie wkroczy ły, iuż domowy pokoy *tot adu... tarum gentium*, gruntuiącego, *ne in... ſtina diſſidia, finitimorum ſint lucra*, iu Rycerſtwu, iuż Senatowi, *in caſtris*, ... *Curijs*, praw *ſecuritatem*, doſtoyno... prerogatyw ſtanowiącego, któ... mogi *expreſſione graphicâ* opowiedźie... *de Superum ſedibus, ille foret*; Ia... ważyć nie mogę *agere Plinium Traja...* Pana Náſzego Miłośćiwego, bo wie... że *impar ſuada* mogłaby tak dobro... wego Majeſtatu wyſokie *attributa* ...

pâ deterere ingenij. To iedno z Pliniuszem rzekę, , *Princeps Optimus, cum Civibus suis, quasi cum liberis Parens vivit, hoc tantum cæteris major, quo melior,* Azaż to nie są oczywiste dokumenta, Oycowskiey P. N. M łáskawośći, kiedy spolnie znami życzy sobie *frui felicitate publicâ,* spolnie známi radźić o dobrym pospolitym, spolnie známi *ut prospera quæq; sic adversa pati* gotow, *vivit cum civibus quasi parens cũ liberis,* y lubo sam iako Pan Miłośćiwy *omnia imperio possidet,* ustępuie nam iednak *in dominium particulare,* wszystkich w Oyczyznie prerogatyw, godnośći, y fortun, *contentus Domini titulum Patrisq; tulisse.* A to y teraz *adminiculo* lichey usługi moiey, cokolwiek albo sami WMm. Panowie náylepszego *exoptare* możećie, albo Pan Nasz Miłośćiwy *ab alto solij* widźi byc náyzdrowszego WMm. Panom, w łaskawym Uniwersale swoim *candore regio* odkrywá, iedne sobie *in objecto* zakładaiąc *integritatem boni publi ci,* á spodźiewaiąc się wzaiemnie, że *quali se-*

duilitate

dulitate WMm. Panowie zechcećie *circa jura Majeſtatu* pracować, wiernie y Synowſkiem affektem, Pańſką miłość kompenſować, *quod ſi fiat, tam rex, quam regnum felicium ſibi nomen vendicabunt.* Nie ieſt wprawdźie rzeczą moią perſwadować to WMm. Panom, co wnich iuż *amuſſi perfectiſſimi* znáyduie ſię, bo wiem ich wrodzoną ku Náijaśnieyſzym Majeſtatom przychylność, więm *qua laude tueri Principis imperium, quo decertare coronis Sanguine* zwykliśćie, ale uprzedzaiąc, aby iaki *ſiniſter interpres* brać ſie inaczey klemencyi Pańſkiey nieważył, *præcaveo* co by nam mniey zbawiennego było. Sami zas WMm. Panowie *in hac theſſera* łaſkawego Majeſtatu doczytaćie ſię *ſuaves gratias* J. K. M. á iako Miłośćiwy Majeſtat wſzelkimi ſpoſobami *providet voluptati Reipublicæ*, tak WMm. Panowie *felicitati Imperantis invigilare* raczyćie, co ma być *in coronamentum* legacyi moiey.

Ctus

6tus.

Reſpondetur nuntio Regio.

JAko widźiemy, Najaśnieyſze Majeſtaty, nie tylko w komparacyi, ale y w ſamym ſkutku z ſłoncem paragonuią albo raczey ná źiemi *ad invidiam aſtrorum*, w Panách naſzych Miłościwych, mamy *præſentes coronatos ſoles*, ktorzy ſzeroko zaśięgaiącemi klemencyi ſwoiey, łaſk, y dobroczynnośći *radijs*, iednakowo odległe *climata*, iako y bliſkie Tronu prowincye, *æque clivos, ac declivia* wdźięczną o święcaią pogodą, *& ſereno gratiarum*, bez uſzczerbku swego *plenâ participantur ope*; czego Przeświętna źiemia náſza doznáie *praxi optimâ*, kiedy od łaſkáwego Majeſtatu J. K. M. P. N. M. *uſu meliore ſereni* ćieſzy ſię, y iákoby náybliżſza Tronu, przy odległośći ſwoiey, *vim ſentit apertam* ręki Pańſkiey, do ktorey pocałowania *profundo cultu* uniżamy ſię z tąd náylepiey doznáiąc *longas Regibus eſſe manus*. Oſobliwy to zaſczyt Panowania I. K. M. ſzczę-

ſliwego

śliwego, że ná káżdym mieyſcu, ká-
dego *in individuo*; nie tylko *Vniverſ-*
li cognitione wſzyſtkich obywatelo
Pánſtw ſwoich, *Cives fidiſſimos* zná
y znie mi *conferre* raczy, co w Rzy
ſkich Monárchach za maximę poczyt
no. *Principis eſt virtus maxima no*
ſcos Zná Pan náſz miłośćiwy wiernych
ſobie & *omni nutui obſecuturos* po
dánych, ktorzy za doſtoyność Ma
ſtátu *incumbere ferro*, *extremosq; pa*
ſi juſſerit ille labores, gotowiśmy, kie
nas łáſkawym ſwoim Univerſáłem
authographo klemencyi Pańſkiey obſze
łá. Známy, y my dobrotliwego Pá
ná, *tot faſcibus aucti*, *tot titulis regi*
tak wielą uprzywileiowani donatyw
mi, za co wieczną wypłácáć ſię N
jaśn: Panu powinniśmy uſługą. S
memu zaś WMm. Panu iáko *bajul*
gratiarum Atlanti od J. K. M- win
zawdźięczáć *omni poſſibili medio* ieſt
śmy fátygę iego, życząc, *ut quæ feris*
lijs, *proximus Aſtra feras*.

7mus.

7mus.

Uniwerſał J. K. M. ná Scymik

Frydrych Auguſt z Bożey łáſki Krol Polſki, Elektor y Xiążę Sáſkie &c. &c.

Wielmożni uprzeymie Nam mili.

WEdług zwyczayney Nam *circa emolumenta Reipubl:* czuynośći, ktorey od początku pánowánia náſzego *inclinare polos, & quævis præ- regni majori cumulare freto* ſtár[illegible]ny [illegible]ę, nic nie przepuſzczáiąc w uſtáwicznych prácach, y bezſennych nocách zdrowiu náſzemu, áby tylko z tąd profitowało *Vniverſale bonum, & particulares* Ziemſtw y prowincyi náſzych *fortunæ*, czy to przy obrádach publicznych, czy *in curialibus negotijs*, czy przy obozowych trudach, czyli *ſub umbella pacis*, nie uważáiąc ná niewygody, koſzty, y oſobę náſzę *per tela et ignes aſſerimus cōmune decus*, niechcąc

w niwczym *deeſſe* wieczney konſerwa-
cyi praw wolnych Národow, y w u-
gruntowániu *tot gentium Dominæ* Rze-
czypoſpolitey, ſobie tylko *minimam*
felicitatis partem, tę zoſtáwuiąc, *ut con-*
ſtanter amemur; poſtánowiliśmy dla u-
ſpokojenia niektorych *emergencyi*, iuż
to od Porty otomanſkiey iuż od cáłe-
go ſeptemtrionu *fatalibus aſtris*, á nay-
bárdźiey dla rozkrzewienia *florentiſſimæ*
Reipublicæ, upátruiąc wcześnie co iey
prodeſſe co *obeſſe* może, złożyć *juxta*
præſcriptum legis ſeym wálny ſześć nie-
dźielny iáko y teraźnieyſzym Uniwer-
ſálem ſkłádamy, & *indicimus* ná dźień
Stycznia, gdźie y ſámych Wáſzmo-
ściow nąm miłych y wiernych, *liberas*
voces & *ſenſus* przez Posłow ſłyſzeć
chcęmy, y ſpolną ich rádą wſpárte *ſan-*
cita Authentykowáć; obliguiąc w tym
uprzeymośći wáſze ábyśćie wedłu
zwykłey przezornośći ſwoiey *ſolidiori*
conſilia cum proſpero exitu, ániżeli *præ-*
matura cum exitio obierali, y cokolwiek
potrzebnego y pożytecznego *ad ſtabi-*
limentum boni publici, & *tranquillitatis*
być

być rozumiećie *in medium conferatis*. Te záś osobliwie máteryę *in officina consiliorum* moderowáne, y ágitowáne być máią, *quæ nos viciniùs urgent*; Náprzod, widząc *qua licentiâ* Otomáńska *Porta, contra jus & æquum*, złámawszy pákta Kárłowickiego Tráktátu, wáżyłá się *demolitum* Choćimskie *propugnaculum* restáurowáć, y większymi ieszcze niż przed tym amunicyámi fortyfikowáć, upomnieć im się tego náleży, á *in casum renitentiæ*, ktorey się bárdźiey *a barbaro hoste* spodźiewáć, á niżeli *assensum expostulationi*, wszelką gotowość *in armis* sposobić. Od morza tákże Báltyckiego *tempestas metuenda premit* Páństwá y Prowincye násze, ná co inszey rády niemász, tylko *facibus belli terrere leonem*; A że iuż *secundis progressibus* Cárá JMći Moskiewskiego dużo skrocony, rzecz słuszna *fædere jungi* z nim ták przećiwko Porćie, iáko y Szwedom; *unitâ acie instare favori Numinis, successusq; urgere novos*. Jeżeli nie więcey, to przynaymniey to będźie nam służyło że

metui opponetur metus śił z konfederowánych. Wszákże to uzna *accuratior trutina* Uprzeymośćiów Wászych ná przyszłym da Bog Seymie wálnym, ná ktory *quam florentissima congerie* oboygá Národow pośpieszyćie, z doyśćiem Uniwersáłu nászego, przez ktory *omnimodam activitatem* seymikowánia Uprzeymośćiom Wászym donośiemy, á dla większey wiáry ręką właśną przy zwykłey pieczęći nászey podpisuiemy się.

8vus.

Nuntius ad Comitia Generalia eligitur.

JEszcze się *inter tot prærupta* czásow nieszczęśliwych miedzey náwálnymi od Wschodu y Pułnocy *Aquilonis & Africi* insultami, *in pharragine* ták wielu domowych *dissensyi* ná łonie Prowidencyi Boskiey być znamy, ktorá nas *ut liberos, non ut pupillos, liberæ Reipublicæ* piástuie, kiedy nam ták łáskáwego *indultu munifico* konserwuie

Páná

Páná, ktory nieuſtánnym ſtá-
ániem, *quid prodeſſe bonis* Wolno-
ści y fortun náſzych, *quidve nocere
queat*, pilnie upátruie y nie tylko ſam
co Páńſtwom Jego, co práwom ná-
ſzym, co *integritati publicæ* ſzkodźićby
mogło, *vigilantiâ quàm maximâ* wcze-
śnie oddála, ále też *communicato conſi-
lio*, známi weſpoł *conſpiraturis in no-
ſtra incommoda fatis*, iák náyſpieſzniey
chce *ire obviam*, co rzetelnie *in Au-
thentico diplomate* Miłościwey Páná ná-
ſzego klemencyi czytáliśmy, á ták
powinniśmy w tym *aſſentiri* Pliniuſzo-
wi, że *non eſt præſtabilius Dei munus,
quâm Deo ſimillimus Princeps*. Pan mi-
łościwy známi, Bog známi, *terreſtres
igitur, quid neget eſſe Deos*. Máiąc te-
dy ták iáwne, ták rzetelne y ſkute-
czne dokumenta, bez przeſtánnego J.
K. M. circa *Vniverſale bonum Reipubl:*
y nas ſámych *in particulari* pieczoło-
wánia, niemożemy ſię ináczey Páń-
ſkiey wypłáćić klemencyi, chybá *pre-
tio* wierności, y uſług náſzych, *quo vos
nos Regia ducet*. Stoſuiąc ſię zá tym

do miłośćiwych J.K. M. intencyi, co zdrowego dostoynośći wolnego narodu, co źiemi nálzey pożytecznego, álbo co nas dolegá, *quos patimur manes qua rerum mole premamur*, zgodną roztrząsnąwszy obrádą *in faciem & sub calculum* zgromádzonych oboygu Národow, do Máiestátu Páńskiego, *congruo votorum interprete* donieść mamy reflektuiąc się często ná owę polityká instrukcyą *Duo sunt Reipubl. firmamenta, fortitudo, & mutua inter se concordia.* Tam moc, gdźie śćisty zkonfederowánych umysłow Zwiążek; pewna słábość sił gdźie ten szánkuie węzeł. Wiemyć to my dobrze, ále często w tym samym *in pingimus*, że nam służyć może owá Rzymskiego Senátu nágáná, *Romani sciunt, quæ recta sunt, sed facere nolunt*; Wiemy że nas gubi nieszczęśliwe *animorum schisma*, á przećie z trudnośćią *convenimus in unum*; lubo się ia teraz spodźiewam łátwośći W. MM. Panow *ad idem sentire*, gdy widźićie *quis Principis ardor in studium Patriæ*, prywátnym interessom dobro pospo-

pospolite *præferentis.* Złożywszy diffidencye wszelkie & *differentias sensuum* naypierwey nam pomyślić trzeba, *quis Tydeus Argos in Thebas cũ laude ferat*, kto by *ore vicario* od nas do miłośćiwego maiestatu, & *in gremiũ* oboygá Národow *desideria* nasze zgodnie y godnie mogł donieść, y według okkurrencyi rożnych máteryi *in quasvis flexile partes ingenium, causæ pro ratione ferat.* Co lubo przytrudnieysza, bo ćięszkie do rozeznánia *inter pares discrimen*, przećiesz ia zostawuiąc *liberum votat* W. MM. Panom z mieysca mego do tey funkcyi *aptissimum* być sądzę, y miánuię J Mć. P. N. Mm. Páná, *quem dotes animi, quem laus commendat avita* upraszáiąc, áby iák nayszczerzey *Civica vota* promowowáć ráczył, *labefactata corrigat, solida confirmet* idąc trybem Themistokleia, gdy Posłem z Athenow do Syrákuzow z Adwersantem swoim był obrány *deponamus odia, in reditu reassumpturi ut eo melius unitâ virtute onus Patriæ portemus.* Jákoż dosyć zácne *ex antegestis* mamy doku-

menta, iáko záwsze *in votis* J. M
Páná *prima salus Patriæ* był, zá
plenis affectibus wypłácáć się Jmośći g
towiśmy.

9nus-

Nuntius excusat se a mune
Legationis.

Roskázom W. Mm. Pánow pári-rowáć *primus honor studiumq́; mihi* ile kiedy *consonis vocibus*, służyć sobi kážećie co iáko chwalebna *coronæ* W. Mm. Pánow, że *mens animusq́; idem, vox omnibus una*, tak mnie poważni że ná osobę moię *ultra libram meritorij* zgodne W. Mm. Pánow *collimant* życzliwośći, ktory ia respekt winien będę záwsze *censu maiore refundere* usług moich; teraz iednák uprászam żebym się przy moiey exkuźie zostáł, á tę *inhabitudo* śił moich wnośi zá mną, bo tu sámi *Divina mente Catones* ledwie by wydołáć mogli, *& tot Athlantibus, non nisi integer Hercules succedere* odważyłby się, mnie zás *non idem robur, nec tanta dexteritas*, ábym piástowáne de-

liká-

likátnie od inſzych Jchmośćiow Antecessorow tey Prowincyi, *Patrium cælum*, ważył ſię rowną biegłośćią y dowćipem dźwigáć. *Stábit ne iſto ſub pondere deflua cervix?* oſobliwie kiedy mnie *conſcientia meritorum*, owym támuie proiektem, ktorego Senat do Theomeneſa o Poſelſtwo konkuruiącego w Koryncie záżył, *expende quid audes*. Nie ieſt to tákowe *onus Provinciæ*, ktore by ná láda bárkách wſpieráć ſię mogło, ále wielkiey *experyencyi, qualitatum*, godnośći *ſubiectum* potrzebuie, áby iáko *votis ſingulorum*, ták *bono univerſorum* mogł ſię przyſłużyć ktorego ſzczęśćia nie káżdemu ſię doſtáie, *gravis iſta poteſtas, eximys omni convenit arte viris*. Będźie ten czas kiedy y ia, *ſtadium hoc olympicum* z łáſki W. Mm. Pánow *decurram*, iednę y ſámę zákładaiąc ſobie *in meta proſperitatum* po dobrze poſpolitym, W. Mm. Pánow *benevolentiam*, teraz záś *dabitis veniam* ſłudze ſwemu, że ſię z tey prácy wyłęmuię, á ná mieyſce moie *integro velle integro calculo* W. Mm.

Mm. Pánow upráſzam J. M. Pan
N. Mm. Páná, ktorego iáko doświád
czona z Prześwietney Ziemi w po
dobnych okazyách *praxis*, ták *fid*
conſtát aperta. Mnie przy podźiękowá
niu zá łáſkę W. Mm. Pánom przyty
zoſtáć, *hæc tenui nunquam creden*
vigori quæ malè ſi cedant irreparata cadu

10mus.

Perſvadetur Nuntio, *ne detr ctet honorem.*

DŁugich wiekow codźienną experi
cyą *nemo ad honorem teſtudo*, W
Mm. Pan dniá dźiśieyſzego *lege n*
vella modeſtiæ káſſowáć uśiłuieſz, kie
dy ná ták zgodne Jch Mośćiow M
Pánow głoſy, *ad tot poſtulata*, idąc
kontr z iednoczonym *ſentimentom n*
teris contra torrentem życzliwośći Br
terſkiey, y cále ták zácną, ták wſp
niáłą Poſelſkiey funkcyi prerogátyw
od śiebie oddálaſz, nie pámiętáiąc n
to, *quantus honor patriæ cauſam defende*
re ſpartæ? Wiemći ia, że tákowá ne
gocyácyá wielkiey biegłośći, obrotu

&

& robur non vile lacerti potrzebuie, bo w osobie Poselskiego charakteru, powágá cáłey Ziemi Prześwietney prezentuie się, y w tym stopniu dostoynośći stáwá, że wszystkę symetryą kliioney oboygu Narodow *unione animorum* struktury utwierdźić, álbo *per liberum veto*, pomieszáć może, á zátym *res ardua fermè tot populis voto contribuisse pari*, ále że te *requisita in persona* WMm. Páná znayduią się, *& communi suffragio comprobantur*, niemożesz się od tey usługi Prześwietney Ziemi wymowić, ieżeli to práwdá że *non sibi sed Patriæ vivere Civis amat.* Nie gánię ia nikomu, że on *sublime timet*, bácząc owego ábdykanta o wysokich godnośćiách sentyment, ktory złotą ná drodze ná pádszy koronę, y pogárdźiwszy oną rzekł, *tollat, qui te non novit*, ále to tym tylko godnośćiom służy, ktore *præter Nomen honoris*, nic w sobie więcey nie záwieráią, gdźie záś przy zácney prerogátywie, *onus publicum* usługi Rzeczypospolitey wiąże się, trudno się iey zbrániáć

choćby

choćby też y zdrowiem przypłáć
Patriæ felicitati longis ſudoribus litand
Doświádczony nam nie ná ied
funkcyi WMm. Páná *amor boni c*
munis, gdźie záwſze *cum auctoram*
gloriæ powrácáłeś, dla czego tym
ufáley upráſzamy WMm. Páná
inſtamus urgentiſſimè, żebyś *cytha*
zgodnych áffektow Bráterſkich *in*
vertere niechciał y przyiąć ráczył chá
ktorem Poſelſkiey usługi, zá co
in onere W.Mm. Pánu zoſtáwać
dźiem. Zá kollegę *Herculi Theſeu*
przydáiemy J. M. P. N- Mm. P
quem Curia Princeps ſæpè tulit, kto
Judicij ſublime decus prudentia rara
Trzymam że prożbie náſzey nie
repulſam.

IImus.

Nuntius gratias agit pro mun re Legationis.

INnodatus *vinculis* Bráterſkiey WM
Pánow życzliwośći ſam niewie
co z ſobą mam czynić, bo *nec ſolv*
nec abrumpere godźi mi ſię, ták śćiſle

wol-

wolnych głosow Związku, y ráczey już wolę podáć *victas manus imperio* W.Mm. Pánow, zápomniáwszy *quam debile robur, quàm mihi consilium tantis in æstibus impar*, anizeli bym miał iá iáką u W. Mm. Pánow zárobić cenzurę, zwłaszcza, kiedy procz obligu Bráterskich affektow; *officio civili* związanym się widzę, owym, mowię *argumentem, non sibi sed Patriæ vivere civis amet.* Jest to *argumentum ad hominem*, ktorego żadna *subtilitas conceptuum* nie zbiie, żeśmy nietylko, fortuny, ale y zdrowie, y życie nasze powinni *bono publico*; fortuną y zdrowiem służyć miłey Oyczyźnie *civis optimi attributum*; á zátym y ia nie mnięm więcey od tey Prześwietney Ziemi usługi wyłemywáć się, y echonie *in arena affectuum*; WMm. Pánom *palmam victoribus defero*; máiąc sobie zá osobliwe szczęście, że ich *sancita* do miłościwego Tronu *portare*, y z támtąd *vivæ vocis oracula* odnieść mogę. Submituię się przytym, wszelką usilnością moią, *omni imaginabili habitudine*

dine, wszelkimi sposobámi *eò conni*
ábym we wszystkim *placitis* W. M
Pánow zádosyć uczynił, y co kolwi
z Instrukcyi ich mieć będę, *quàm*
nerrime & fideliter dochodźić, y utr
mywáć zechcę. Teraz záś dálsz
W, Mm. Pánow nie támuiąc obrá
cum charactere Poselskiey funkcyi,
bieram na się *characterem indelebil*
wiecznego do retáliacyi w usługá
moich obligu, *seu vincere Pontum,*
me vestra vocent Calpen accedere jussa.

12mus.

Pax cum Turcico oriente c lenda.

Moi Mośćiwi Pánowie.

JEst czego winszowáć W. Mm. P
nom, że ták prętko, y zgodnie *co*
luistis in unum obráwszy *interpretes* w
li *& desideriorum* Prześwietney Zie
do Máiestatu *Oratores*, ktorzy iá
praw pospolitych całość, ták prow
cyi nászey *indigentias* promowow
messe uberrima gloriæ będą, iáko *ci q*
rum vel Pergama starent consilijs. R
ieszcz

ieſzcze tymże ſámym Jchmośćoim Pá-
nom Poſłom Mm. Pánom *inſtrumen-
tum legationis* podáć, ktore nie inſze
ma być, tylko *placita* W. Mm. Pánow
co im donieść każećie *in ſanctuarium*
generálney oboyga Národow obrá-
dy, co do Máieſtátu, *quid præſtare
Thronus quid ab Arcto avertere noſtra* po-
winnien będźie, iákoż y ſam Pan
Náſz Miłośćiwy iuż nam *tutelari pro-
videntiâ* w Uniwerſále ſwoim *ſuggeſſit,
quæ nos fata manent,* y iák ſobie rá-
dźić mamy. Ja do punktu Tureckiey
woyny przymowić ſię zechcę. Ta
záś iáko záwſze *magno populorum ſan-
guine conſtat,* ták przy okolicznośćiách
præſentis ſtatus w Rzeczypoſpolitey Ná-
ſzey, bardzo niebeſpieczna, bo długą
gliſcentis inteſtinæ cladis nádwątlona an-
tagonią Oyczyzná bárdźiey ná ſpo-
czynek, ániżeli *in armorum ſubſidia*
ogląda ſię, ktorychby *aſtra minaci fer-
ro terrens orion,* Ottománſkiey poten-
cyi, mogł ſię ulęknąć. Co mamy do
ták ćięſzkiey woyny zá gotowość?
co zá śiły? iáki woyſká komput? co

zá

zá płáca żołnierza sámym tylko zwa
tażęm & *promissis* ćieszącego się?
by nam przyszło záyrzeć do obozu
przepatrzyć się w Regimentách, zlustro
wáć pułki Rycerstwá, podobnoby
niepłátną Rzymską milicyą, wszystkę
hi vulnerum notas, illi canitiem, pluri
detrita tegmina, & nudum corpus expo
brarent. To ten, ták znużony y ná
żołnierz, szczerze ná ogień zápárzony
go bili *pessimâ* przećiwko Imieni
Chrześćiáńskiemu Nieprzyáćiela po
dźie. Daymy to, żebyśmy mogli pr
Moskiewskiey potencyi, z ktorą do
będźie miáłá doczynienia Porta, co
kolwiek *unito Marte* dla dobrá pospo
litego *in turbido piscari*; ále niemnie
nam *formidabilis vicinia* zmocnionego
Moskálá, iáko y Turczyná, zwłaszcza
gdyby miał *imponere jugum orienti*,
dotego gorsze *virus sub specie fidei*
schismate, á niżeli od Machometáń
skiey sekty, *propinatur*, ktorá sámá
siebie *abominabilis*, nie ták by prędko
in corruptelam Páństwá Chrześćiáńskie
wprowádźiłá. Rádźiłbym posłucháć
w tym

w tym Swetoniuſza, *minima commoda, non minimo diſcrimine ſectamur*, o woyṅie mowi, *ſimiles hamo piſcantibus aureo, cujus abrupti damnum nullâ capturâ penſari poteſt.* Nie wielki awántaz płokę ułowić, á złotą wędę ſtráćić, ſtráćić *florem ſangvinis* Rycerſtwá Polſkiego, á gárść Ukraińſkich chłopow, álbo Tatárſkich kozow zábráć, y dźiką Janczárychę rozprzeſtrzenić *imperium, ruinâ florentis imperij.* Nie ẃźie to záto, *major eſt ex amiſſis civibus dolor*, mowi ſtátiſtá, *quàm lætitia è fuſis hoſtibus.* Nie ſpuſzczaymy ſię ná Auxiliárne ſkwádrony, bo to nie záwſze *ſtar montis equus divinâ Palladis arte* umſuie, álbo bitnych noſi Menelauſzow. Krotko wyráże zdánie moie, *pax optima rerum* upráſzáć J. K. M. żeby nas niechćiał *involvere bello* z Ottománſką potencyą, *coronatum ſæpius quàm galeatum Principem* widźieć ſobie życzemy.

13tius.

Bellum Turcico Orienti inf-
rendum.

M.M. Pánowie.

Eiuſdem ſensûs jeſtem z J. M. P. N
MM. Pánem, że nam pokoy wie
ce potrzebny, pax melior quavis proſp
ritate mihi ale quâ orbitâ mamy przyiſ
do pokoiu, ta ieſt rzecż periculoſæ pl
na aleæ. Prośić ſię Porćie gdy nas za
czepia, y fracturam niedotrzymánego
Traktátu, chćieć popráwić renitenti
Barbaro Ortu, nie ieſt to recti conſilij
bo byśmy tym ſámym wyrchnęli im
paritatem śił náſzych, á ztąd, æſtum
nieprzyiáćielowi do záwźiętey impre
zy, á ták przyſzło by nam imperium
non arma pati, zwyćięſkiey przed zwy
ćięſtwem Ottománſkiey potencyi
Woyná oboygu Národom Náſzym,
iáko zá dáwnych wiekow pożyteczna
byłá, ták y teraz nąm powinná być
chwálebná, y niemożemy ináczey żyć
w pokoiu, chybá przez woynę, armi

optime

optimè pacis oleas mercamur. A do tego liczyć się, miedzy szczęśliwemi żádne nie śmie Páństwo, ktore *inerti litat ignaviæ.* Bierzmy z Rzymskiey *Monarchij normam dominij*, o ktorym *Vegetius* pisze, *nullâ aliâ re Popul. Roman. terrarum orbem sibi subegit, nisi armorum exercitio usuq; militiæ.* Wiem ia że woyná ludźi nie rodźi, unkosztow nieznośnych potrzebuie, pospolstwo *oneribus publicis*, Rycerstwo prácą ćięszką, *Regiam formidine dubij eventus belli*, przeráźá, y gubi; ále wźiąwszy przećiwko temu *in adversam lancem*, wiekopomną Narodu sławę, *exercitium* Rycerskiey odwagi, *authoritatem* u postronnych Pánow *victorijs partam*, dáleko *lucra gloriæ incommodis belli* zácnieysze obáczymy. Naypewnieyszy do upádku y ruiny *florentissimæ Respubl.* zámach długi pokoy, gdźie *eâdem rubigine quâ ferrum Civium animi consumuntur.* Dlá tego to wszystkich Absolutow nayskutecznieysze *medium* było, do wiecznego záw oiowánych Prowincyi poddáństwá, że ie

dizármowáli, odbieráiąc broń Rycer-
stwu, ámunicye fortecom, áżeby tu
altâ pace sepulti, wyzuli się z Junáke-
ryi, *asperius tolerare jugum, quàm præl-*
malent, Zá szczęście osobliwe poczy-
tywáć sobie mámy, że lepiey dálek
żyć możemy *inter tela minantia teli*
ániżeli insze Páństwá bez woyny *pa*
*malatiâ*uspione, ále pod iárzmem.
ieżeli nas tęskno bez pokoiu, *arm*
non inermi consilio stánowić go nan
trzebá, y fundowáć, zwłászcza kied
Wschodnia potencyá, ináczey z nám
w pokoiu żyć niechce, chybá *opposi*
acie, signisq; præmentibus hostem. Co wię-
kszá, że z tym nieprzyiácielem idźie
nam o wygráną, ktory *æquè legibus re-*
gni, ac fidei bárdzo ćięszki, á záś *opti-*
ma militiæ vincula, Religio, & amor le-
gum. Przegráná być niemoże gdźie
przy cnoćie Rycerskiey, *militat æther.*
Y to nie mnieysze *adminiculum*, że ztąd
Moskiewskich Woysk socialia arma,
z támtąd auxiliarnych regimentow *in-*
expugnabile robur, nászym dopomoc
mogą sukcessom; ktożby przy tákich
siłách

śiłách nieżyczył ſobie *pro fide & lege Patriâ* házárdowáć zdrowia y żyćia ſwego? upráſzamy J. K. M. áby Ottomáńſkiey Porćie woynę wypowiedźieć kázał, że nąm Tráktátu Kárłowickiego nie dotrzymáwſzy, w gránice ſię drze, y demoliowáne fortece repáruie, á nie czekaiąc rychło nas *barbaries* od Krymu y Budźiákow ogárnie... ochłonie *prior occupet hoſtes.*

Plures hic ejusmodi materiæ tráctari poſſunt, quas ex mente Regia Vniverſale ſubminiſtrabit, mihi ſatis pro exemplo unam controverſiam induxiſſe.

14tus.

Nuntius ab exercitu pro exolvendis ſtipendÿs.

M. M. Pánowie.

DŁugą *pollicitorum* W. Mm. Pánow duteſknione Woyſko expektátywą, mnie z obozu *cum charactere* Poſelſkiey usługi do W. Mm. Pánow ordynuie, ażebym o zápracowáne *per tot diſcrimina martis* expoſtulował *ſtipendia*

pendis, ktorego *nolens volens* pełnią
roſkázy, ſtáwąm *in facie lectiſſimæ conci*
nis W, Mm. Pánow, pierwey powo
ną ſubmiſſyą y wſzeláką *ad imperat*
imperandáq́ promptitudinem, iáko wſzy
ſtkim *in Vniverſali* W. Mm, Pánom
ták *in particulari* káżdemu z oſobną
Rycerſtwá cáłego imieniem donoſzą
á potym *juſta queror*, upráſzáiąc, áby
śćie W. Mm. Pánowie zatrzymán
przez tak wiele lát płácą *meritis*, no
precibus debitã niepłátney obmyślili m
liciey, ktorá przezemnie *cicatrices pecto*
rũ & vulnerum notas pokázuie, *vana soli*
tia pozoſtáłych Arrerazow *exprobrat*.
Nie trzebá *longâ congerie* wywodźić
bo to doſyć iáwno, y wiádomo W
Mm. Pánom *quot ſævas hyemes, quot tor*
rida ſidera cæli invictâ virtute pati mu
śiemy, iák częſto Obozowe ſuchoty
& vigilias o głodźie *in fame & ſiti* od
práwuiemy, iák nąm cięſzka Ukrá
inſka Jánczárychá, áby zá śćiáną pie
ſi náſzych, *ſub tutela* buław obudwu
iáko *Græcia ſub Ajacis clypeo*, bezpie
cznie *publica felicitas* ſpoczywałá,

tym

tym czáſem zá prácey ſtráty náſze *ſpe lactamur inani* obiecánych Cwierći, á nigdy niewypłáconych, ták iż bez záwodu z owym Rzymſkim Sołdátem żálić nam ſię przychodźi, *præmia nulla & vulnera & pericula, duræ hyemes, & exercitæ æſtates, bellum atrox, & ſterilis pax, perpetua ſunt.* Zieżdzamy co raz iuż to ná Lwowſkie, iuż ná Rádomſkie Trybunáły, wyglądamy łáſkáwey diſtributy, żebrzemy zápłáty, ktorá *lege debetur*, á iedno tylko *ſpecioſum nihil* odebráwſzy, *in vim præmiorum* z niczym ná nowe práce idźiemy. *Aras Juſtitiæ apello*, czy to ſłuszna? ták wiele obiecháć Komiſsyi, Seymikow, Konwokácyi *fructu nullo, impenſis gravibus?* ták wiele rázy *pulſare januam* Skárbu Koronnego, *nec aperiri* ná wypłácenie krwáwo záſłużonych Cwierći? ták wiele prác, niedoſtátku, trudow podjąć *in hoſtico*, á żádney nie mieć rekompenſy? obietnic łáſztem, áſſygnácyi doſtátkiem, *in effectu* nic nie maſz. Wybáczyćie W, M n. Pánowie, że muſzę *frænos juſto laxare do-*

lori, bo ſluſzność káże. A do tego komuż ma *confidentius* znużona miłość cya *vulnus animorum* odkryć, *revelare amaritudinem*, iáko kocháney Oyczyźnie, ktorey *unum corpus* W. Mm. Pánowie *constituitis*, ámy *os de oſſibus* & *de carne veſtra*, ábyśćie widząc ſerc náſzych *crudum* & *indeterſum vulnus*, wczeſnym pomyślić raczyli, *antidotum*, ktore nie inſze ma być tylko *redde, quod debes*. widźiemy, my *quos patitur manes* záprzątniona Extraneczanámi Rzeczpoſpolitá, & *indolemus vicibus noſtris*, ále niegodźi nąm ſię głodźie ſłużyć, y reſztę fortun náſzych & *patrimoniorum* ná ſuchary łożyć, będąc w ułudze Rzeczypoſpolitey, oco deputowány *unus pro omnibus*, upráſząm W. Mm. Pánow, żebyśćie nas trzymáć ná dálſzey patiencyi nie chćieli, pámiętáiąc ná to, iáko ieſt *improbus ille labor quem præmia nulla ſequuntur*.

15tus.

Reſpondetur Nuntio exercitûs.

EXpoſtulacyá W. Mm. Páná iáko ieſt *legitima*, bo prawem Rzeczypoſpolitey obwárowána, ták *juſta*, bo zwyczaynie, *abſq; ſuo nullus ſervet honore labor*, á zátym *in decretorio* obrad náſzych, nie może bez oſobliwego być reſpektu, gdźie *ut legibus, ita legum executioni providetur*. Znamy ſię być *in ære* W. Mm. Pánom, *patientiſſimis creditoribus* Rzeczypoſpolitey, ále nie widząc *quo medio poſſibili* moglibyśmy ſię *ex nunc ad quadrantem* wypłáćić, kiedy *res anguſta domi, maiores denegat uſus* ſzczęśćia y fortuny, proſić nąm ſię z Ewángelicznym obæratem przyndźie, *patientiam habe in me, & omnia reddam tibi*. Przećież *pro ſolatio meritorum* W. Mm. Pánow pomyślemy o ich ſatisfakcyi, *ſi non in toto*, co unas teraz *ſupra vires, & ſupra naturam ſtatûs præſentis*, to pewnie *in parte*, á tym czáſem W. Mm. Pánowie máćie *pretium non vile laboris*.

Jmię

Jmię nieśmiertelne, ktore więcey záw-
sze *aestimatione prudentum*, osobliwie
Narodu wolnego wáżyć powinno, *qu.*
auri massa dives, y dostátnie *stipendii.*
Ze W. Mm. Pánowie *vigilias armorum*
iáko postne wigilie *in pane & aquâ* od-
prawuiećie, nie godźiło by się *conque-*
ri oto kiedy W. Mm. Pánowie *fide*
certâ wiećie, że *post vigilias* náleży
Wąm *ritu solennissimo ad aras honoris &*
gloriae feriari. Martius panis u Zołnie-
rza suchár, nie Márcepán. Nárzeká
Rzym ná upádłą przez zbytki milicyą
swoię, *luxu robur jam perdidit omne,*
quo valuit dum pauper erat miles; co sá-
mo ma być *incitamentum* do pácyen-
cyi W. Mm. Pánom, niedostátki o-
bozowe temperuiąc *dulcedine famae.*
Nie mowię tego eo *motivo*, ábyśćie
W. Mm. Pánowie ustáwicznie nádźie-
ią się tylko kármili, iáko *indociles pau-*
periem pati, álbo żebyśmy my *remis-*
siori consilio stáráć się mieli o zápłátę
W. Mm. Pánow *meritis debitam*, ále
żebym iákiekolwiek *lenimen patientiae*
W. Mm. Pánom uczynił; iákoż ná
doku-

dokument moiey *erga bellorum sidera* życzliwośći, pierwszy *omnem operam ni vare* zechcę, do iák nayprętszego Woysk niepłatnych ukontentowánia *ferent quod meruêre decus.*

16tus.

Marsschalcus cöcludit comitiola.

Moi Mćiwi Pánowie.

LAską & *animorum harmoniâ* W. M. M. Pánow, iákoby *suavibus Ethesijs*, usługi moiey Márszáłkowskiey *onerosior Argo*, wspártá, szczęśliwie spłynąwszy *in portum* zákonczenia konsulty nászey, *inter tot scopulos & saxa Palemonis audax*, szczyci się *sertorum vere perenni*, ktorymi z osobliwey W. M. Pánow áffekcyi, *post victa pericula coronatur*, co mnie do podźiękowánia zá ten W. Mm. Pánom respekt stimuie, y wiecznymi czásy zostáwuie *in onere; quodcunq; in culmen agemur, ire animus, dum vestra juvant spes Numina nostras*. Po ták długim *in offi ina consiliorum* wolnych głosow W. Mm. Pánow szafunku, mnie sámego ná głos

nie ſtánie, ktorym bym mogł *ad æqua-litatem* Jch łáſki *conteſtari* záwdźięcz-moię, bo mnie *elingvem* czyni *vis ma-gna favorum*, tá kże tylko iednym o-bowiązánym ſercem wypłáćić ſię W. Mm. Pánom mogę. Jednákże oddá-mi tu należy *rationem villicationis*, iák ſámym W. Mm. Pánom, ták *primari* Bogu, *legi & Regi*; W. Mm. Pánom iák ſzczerym *abſq; ceruſſa ſimulationis & ſimultatis*, ſłużyć ſtáráłem ſię kándo-rem y káżdemu *pro voto ſuo* dogodźić. Bogu, iák *innocenti ſtudio* uśiłowáłem to tylko utrzymáć, *quod aſtra juberent*; Krolowi, á Pánu Náſzemu Miłośći-wemu, iákom *pro integritate* Máieſtá-tu Jego prácował, *jura fidelitatis*, & *pe-rendi neceſſitudinem* obſerwuiąc; Prá-wu, iákom przy nim zelo *liberrimo* ſtá-wał. W. Mm. Pánow *calculo* podáię *ſub cenſuram*, ieżeli przy tey moiey applikacyi *merear abſolvi*. Jakoż trzy-mam, iż oprocz iednego *debitum* po-wolnych *ad quævis imperata imperanda* uſług, w niwczym ſię nie zâdłużyłem, bo y ná dálſze czáſy chętnie oſobę moię

do

do rozkázow W. Mm. Pánow y Bráći *obærare* gotowęm; Teraz *in sinum* W. Mm. Pánow powierzone sobie *depositum* direktorálney laski skłádáiąc, o pardon, *si quid nostra accidit culpâ* uprásząm.

SIDUS 7mum.

Usus Amplificationis Majoris. 1mus.

Fortiori cede; *Apologo illustratum.*

HEroumnè magis, an eruditorum feracem Græciam è Tullianis adorem rostris? in vestri bilance judicij depono. A. O. Certè non Assiria tot victoribus, non Persia tot bellatoribus, non Macedonia tot orbis domitoribus, non Capitolium tot triumphatoribus, qui campos militaribus exhausêre manipulis, æquora grandibus oppresśêre navigijs, scidêre colles, siccavere flumina, ut fertis orbem, servitijs regna, urbes metu, sua spolijs replerent imperia, se commendant,

mendant. Quid Niciá animosius Themistocle fortius? Miltiade glo riosius? Alcybiade felicius? Aga memnone imperiosius? Ajace ferv dius? Achille robustius? Ulysse dex terius, solia suspexerunt? tot & tan torum siderum, Martia Doris Patri fuit. Sed illa ipsa Musarum coloni literarum Emporium, sapientûm se des, scientiarum receptaculum, co litur. Et quidem tutius semper su ægide Palladis, quam sub clypeo A jacis, quiet. Plura ex Apollinis tri podeni quàm ex armametario Gra vi jecit in hostem fulmina. Bell Homeri Camæna, Pellæo victori a strumfuit ad prælia. Majori scipion

Hærebat doctus lateri, castrisq; solet
Omnibus in medias Ennius ire tu

TAceo hic tonantem Periclem, ta ceo Domosthenem fulminis inst inverbis ardentem, taceo svaves Pin dari lepores, unicus meam Hesio dus pronunc evocat facundiam, pr cujus vel ipsis cineribus Nemei C ves & Orchemenij longo desudarun

certa-

certamine. Quot acies ille Palmari-
carmine accendit? quot signa laben-
tia pugnæ restituit? quot discordes
populorum animos, in pacis harmo-
niam dulci Musarum concentu per-
traxit? Græcia novit. mihi satis per-
spicax ejus ingenium in fatali lusci-
niæ cum accipitre commercio ad-
mirari, ubi quàm periculosæ plenum
opus aleæ sit, vel ogganire, non mo-
dò resistere fortiori lacerto, demon-
stratur. Dabitis fabulæ aures, quæ vel
inter tripodis oracula recenseri meruit.
Ita arcano cæli & naturæ influxu
diversæ totius Universi species sunt
adaptatæ, ut una alterius symbolum
gat, una alteri specimen rarioris ex-
perientiæ præbeat. A.O. Distinctæ su-
luminaribus sphæræ, quid aliud?
quã regna serenissimis Principibꝰ illu-
strata designant? majora sidera, Pro-
ceres; vulgus, stellarum congeries;
sol coronatum imperij caput exhibet.
Unde pari intuitu, astrorum Respu-
blica, siderum Proceres, populus stel-
larum dici merentur. Profundum

gemmas

gemmas evomens, inexhaustæ Re-
gum munificentiæ pelago præludit;
verna florum amænitas, brevem pro-
speritatis edocet usum. Montibus se-
pultæ auri, argentique venæ, preti
majoris consiliá latere debere admo-
nent. Ut brevi rem compendio ex-
plicem, ingeniosum Hesiodi commen-
tum ex obsitis vetustate tabulis pro-
vocabo. Ferocem ille Accipitrem
qui semper vivit in armis, imbelli,
solis aptæ modulis lusciniæ, ludicr
commisit prælio. Quæ societas, mi-
ti, & teneræ, cum rapaci, & arma-
tâ volucre? Accipiter crudo pasci-
tur sangvine, & pingvi nidorum præ-
da ali desiderat, Luscinia vilioribus
lapillis, aut exiguo verme satur, nul-
lius damno, incommodo nullius epu-
latur. Ille trepidis mille adstruit in-
sidias avibus, latentes dumetis ex-
trahit, fugaces insequitur, captas la-
cerat, ungve ferox, rostro acutus, pe-
ctore bellax, oculo formidabilis; hæc
omnis expers fraudis, pacata luco-
rum inquilina, humiles occupat ra-

mos

mos, ſvavi gutturis jurgio, alias volucres in concentum elicit, aures mortalium oblectat, animum, & mentem curis immerſam in ſpem meliorem elevat, ſerenat frontem, inermi pede, gutture tinnulo, ore ſvavi, nihil metuendi, omnia fauſta ſpirat. Hoc uno conveniunt, quod ut Accipiter ita Luſcinia ſolis volucres nuncupentur; ille, quod ſoli, qui & Apollo vatibus, dedicatur, hæc quod ſoli in ortu laboranti accinat. Ille tamen totus igneus, cùm Alianus ex oſſibus Accipitris ignem elici doceat, totus in rapinam datq,cùm non avibus tantũ ſed & auro inſidietur, ubi vi magneticâ aurum oſſibus attrahit, ſi Plinio fides eſt; Hæc avium molliſſima, in cantus ſe eviſcerat, cor hominum, non metalla ſvavi devincit vocis argutiâ. Et poterat quidem vel ſola hæc affinitas, quòd utraq; ſolaris ſit volucris, mitiorem Luſciniæ reddere Accipitrem niſi efferus ſangvinis helluo, deprædator nidorum, implacabilis rabiei hoſtis omnem exuiſſet manſvetudinem,

nem, non nexûs tantùm alicujus amo
rem. Itaq; dum ſtridulo pennaru
remigio auras verberat, hinc, ac in
de præceps in ſpolia agitur, campo
ac lucos prætervolat, fame, an inn
to ſibi rapinæ pruritu pellectus Acc
piter? ecce innoxio demulcentem ſy
vas Luſciniam cantu, flammato a
vertit oculo, & mox ſuam explet
rus ingluviem, exertat ungves, pa
dit roſtrum, ſiticuloſam cruoris ej
ctat lingvam, cùm Luſcinia nihil ſ
bi ab hoſte immani metuens, plu
quam ſpartanâ libertate ſævum præ
donem arguere cæpit: Erras, pingv
orem me offam ratus; impar tuis un
gvibus præda ſum. Majori ſangvin
tuæ litandum ingluviei, quàm meo
morſus unus, vilis tibi cæna eſt. Lau
tius in leporum, aut anatum ex
conviviaberis. Sed quid mollibus te
cum ago? improbe, excors, veſan
prædator, me ne miſeram volucrem
me nullius injuriâ, nullius metu, nu
lius damno inter dumeta, aut horto
degentem, me ſoli cantui, noctu, d

uq; vacantem, infeſtas, perſequeris, mihi crudele lethum intentas? Tùm Accipiter mordaciori perſtrictus querela, falcatis inſtare ungvibus, errantem per ramos inſequi, alis circũſtrepere, ore hianti necem minari perditæ, magis, ac magis fame ſtimulari non deſinens, his ſemianimem Luſciniam increpat. Tu ne mihi obtrectare? tu exprobrare rapinas audes? ignava, effrons, imbellis Luſcinia. At diſces nunc tuo exitio, quàm periculoſum ſit majoribus obſtrepere viribus. Non idem eſt fortiorem arguere, quod argutè canere. Dixit, & miſeram volucrem laceravit. Ita ſemper evidenti inferiorum pernicie, quævis ſublimior laceſſitur poteſtas. An melius hierogliphicon ſeverioris ſubſellij, & humilioris fortunæ dari potuit? Pari fermè temeritate inconſultus aries, regiam Leonis in ſe excivit iram. Luporum ille frequentem expertus rabiem, dum ſuos è vicinis ſaltibus infeſtarent greges, in vaſto regnantem ſpelæo leonem adit,

contra vim Lycaoniam fœdera sanci
ultra preces obtinet, dimidium præ
dæ, quæ Leoni obtigerit. Itur in ne
mora; ramosi verticis cervum pro
sternit Leo & totum occupat; partem
Aries lege icti fœderis exigit, negan
tem rigidius objurgat Leonem, se
ecce, indignatus ferarum Princeps a
ignavo proscindi ovium ductore, fu
rorem, quem in cervum exeruerat, i
Arietem, frustra inducias petentem
vertit. Discite è tot exemplis mor
tales, ut solijs, ita cuiq; validiori
cedendum esse brachio. Malè inte
gris etiam viribus, contra torrente
gnavus nititur remex. Malè exasp
ratam Euris pelagi tempestatem ob
verso tentat navigio Palinurus. Ste
runtur arduæ molis quercus, dum
Jovis manu ejectis obstistunt fulmini
bus. Spoliatur nativa luce, dum toto
se opponit terræ corpore, Luna soli.
Benè Pòéta: *discite justitiam moniti,*
& non temnere divos. Adorare fas
est Numina, non pervicacius adoriri.
Infelix Arachne, jam aranea eviscer
ratur,

ratur in telam, quæ fusum Palladis carpere ausa est. Obruta montibus Phlægra, quæ in cælum montes emoverat. Truncatur ficto Achelous cornu, dum robustiori colluctatur Alcidæ. Quis tandem abhinc ita temerariæ indolis, malè consultæ mentis, expers sanioris consilij reperiri poterit? qui sceptrorum imperijs obniti, potentûm gloriæ detrahere, eminentiori fortunæ se obicem sistere non erubesceret? certè nihil unicuiq; mortalium salubriùs, nihil utiliùs, nihil tutiùs, quàm ubi suas exploraverit vires, cedere fortiori.

2dus.

MARIÆ honorem tueri salutare est.

Delclaratur Narratione.

Amputatæ S. Joannis Damasceni Dexteræ.

QUousq; tandem effrenis scelerum licentia immuni grassabitur fure-

re? Quis limes severæ Tyrannidi ubi prosperis adjuvatur successibus *æternum nè licebit stare malis? lætosq; di florere nocentes? vexariq; pios?* Scilicet invida deterioratæ ætatis ambitio postquam omnem futuræ beatitudinis exuit affectum, terrestribus saltim in exiatiari contendit honoribus, ut virtutem, cui felicem obærari novit æternitatem, a commercio prosperitatum hujus sæculi excludat. Quasi solis & ipsis in terra regnare criminibus, solis & ipsis, in cælo triumphare virtutibus competeret. Agite quolibet intra fluxam periclitantis mundi sphæram posperata scelera, dum intaminatam probitati relinquitis astrorum Patriam! sulphurata styx, aut igneus Phlegeton vestros restingvet splendores. Virtus commista sideribus perenni emicabit Phænomeno. Et quidem multum illa sub coronato Principe, Isaurico Leone profecerant, ut semper, exuberant noxij vitiorum stolones, nisi acriorem sentiant Priapi falcem, quo magis

gis

gis cùm ipſe Priapus faventem iniquiori ſylvæ ſuggeſerit cùm alimento manum. Excreviſſe omnem mulctam videntur crimina, quæ ſolia irrepſerunt. At mirum eſt Leonem hunc ignibus Erebi non deterritum fuiſſe. Regem ſtygialis flammæ pabulorum, non populorum, ducem ſcelerum non militum, probrorum, non armorum diceres. Saracenis imperium debuit illi vitiorum ſervitium Saraceni. Sub peſſimo Principe rubori fuit eſſe probum. Nempè Aulæ regnantium, palestræ ſunt Civium. Nec uſquam citius combibuntur mala quàm propinante purpurato Chirone. Itaq; dum omne fas ut caſtris ita urbibus Leonis ejectum, in Icones etiam cæli Reginæ, Virginis Beatiſſimæ itum eſt. Videre non poterat vel umbram probitatis, in adumbrata coloribus Mariæ imagine, perditus Princeps; nec ita telis hoſtium, ut innocenti telâ, quæ Virgineos circumferebat vultus feriebatur. Virorum fortitudini impar quos ſæpius ex acie fugit, cæleſti bel-

lum indixit Puellæ, nescius illam ipsam esse *Ordinatam castrorum Aciem*. Ergo pro Diva Virgine calami, non gladij stylum distringit Damascenus. Levi telo confici debuerat, gravis cælo Tyrannus. Castrensibus alis, unica penna suffecit. Et quidem altius quandoq; subtile literarum acumen, quàm Thracia cuspis sauciat; immedicabile vulnus est à sepia, cui suum plerumq; inest venenum. Eia Isaurice! arenam ingredere, instrue aciem, Aquilas explica, tende arcus, denuda ferrum! jam Damascenus mensam pro cespite Martiali occupat, tapetem pro bellicâ tygride evolvit, byssum paginarum, pro holoserico signorum attollit, conchâ sepiæ, pro funda, calamo pro ense armatur, pectus in planum porrigit, manum aptat. Nutant in lacteo papyri æquore fulgidi literarum apices, stant dispositi periodorum ordines, quæ mox globorum officium sufficient. Lunatos acinaces, commata supplebunt. Moraris? dum emissariæ Damasceni

masceni literæ classicum belli canunt, galeâ fidei instructos confirmant Tyrones, tuorum etiam militum pertentant, & devincunt animos? dum totus Orthodoxus orbis illius castra secutus, sacras cæli & terrarum Reginæ Icones pro labaris tollit? te, inauditæ, post Phlegram, temeritatis arguit, quod bellum superis inferre sis ausus? Imò pudeat te! inermem, armis aggredi, vaginas paginis, Aquilas folijs, gladios calamis, opponere: dumq; nec his triumphas, dolos adstruis, vulpem Leo induis, fingis Damasceni manum, quæ non ficta scripsit, depascente interim beatas imagines Vulcano. O! amusam Tyrannidem! castas Mariæ nives ignibus, aduri credis? Rubum Moysis incombustum favillæ dabis? Mare gratiarum in flammas ages? Altare thymiamatum impiâ profanabis fuligine? cælo animato vim inferes? Abyssum sapientiæ obrues? scias, potius, scias! quod ardẽs hic Mulciber stygem tibi in terris accendat; tibi in rogum flammas

flammas auges, tu mortuus infer titio facrilegis ignibus ádureris. No hic quievit fæva Barbaries. Confin guntur literæ, quafi Damafceni ex ratæ manu, quæ Damafcum hofti pro derent; accufatur perduellionis D mafcenus, raptatur in vincula, m nûs, non capitis reus declaratur, mu tilatur infons dexterâ. Cur ita? Re atus hic jugulo expiari debuerat, no manu, qui læfæ Majeftatis reos facit Nempè illa, illa manus ferro fubijci tur, cui tot urbes, tot provinciæ, to regna, cui oriẽs, & occidens incubuer illa illæ man9 præfcinditur, quæ leon ferociã tenuit, exercit9 armis fpoliavi Orbẽ orthodoxũ fuftinuit; hanc fecui fe, Ifaurici victorias in integrum refti tuiffe, fuit. Itaq; Damafci Præfe ctus Joannes Damafcenus, ad fuun forum damnatur, vinctus educitur, manum fub fecurim porrigit, qua cæfa infami palo affigitur, Huc mi feri inanis gloriæ aucupes! regioru fimulacra favorum, aularum indefef cultores ac mãcipia! huc qnodcũq; fe licitatis fyllabo infertum eft nomen!

Diſcite è noſtro Joanne, quàm facilè Principum gratiæ flos marceſcat. Eadem Iſaurici manu ad præclaros evectus Damaſci Præfecturæ faſces, & ad lictoritiam damnatus aſciam. Quid ageret Damaſcenus? opibus, honore, ædibus, favore Regum, dexterâ privatus? Ad aſylum Marianæ Imaginis confugit, dextram ſibi, in lucro amiſſarum opum, & dignitatis reſtitui petit, & obtinet; Cæleſti Reginæ, quàm ſtrenuè juratus miles pro ſuo decertaverit imperio, in crudo vulnere demonſtrat; inde ſvavi perfuſus Morphei papavere, ſomno occupatur, dexteram relictâ cicatrice purpureâ, à Regum Domina & ſua, integram recipit. Hoc ſcilicet annulo, benigniſſima Virgo, dilectum ſibi deſponſari voluit Joannem; hoc purpureo filo ſanctior Ariadne, è ſæculi erroribus, pluſquam è Dædalei anfractibus labirynthi, in Patriam Angelorum eduxit innocentem Theſeum. Hâc teniâ Regni cæleſtis Hæredem diſtinxit, cùm parum differat, Macedoni, in

manu

manu quis an in capite diadema gestet. Ad tantum gloriæ fastigium eri-titur, qui in albo servorum MARIÆ recenseri meruit!

3tius.

Magno veniunt bona cuncta labore.

Pòëtico commento pressè demonstratur.

EXeste desides animæ! quibus ignavæ voluptatis & otij diffluere torrentibus, nihil beatius. Magno veniunt bona cuncta labore. Arescit quævis gloriæ sementis, irriguo non humectata sudore. Is victricium laurearum ambitus est, ut non nisi benè lotas expresso lassati corporis profluvio, frontes occupare velint. Pulchrè, etsi deformis Æ opus, suo id persvadere videbatur commento, dotibus ingenij, damna formæ rependere conatus. Macilenta, ait ille, misera, languens, & exsangvis Cicada, operosæ, agilis, & benè Saturæ osti-

um

um pulſabat formicæ. ſæva regnabat hyems, quæ ſolem nubibus, àëra nivibus, terram, & undas atroci compreſſerat rigore. Semianimis Cicada, quæ cælo pro papilione & tecto, leni aurâ, pro pabulo, vernantibus pratis pro ædibus utebatur, dum ñec quo famem arceret, nec ubi brumæ algorem effugeret, reperiret, pænè emori cogebatur. Adempta omnis ſpes ſolatij, imò & vitæ. Meminit nihilominus, dum ſvavibus æſtatem recrearet modulis, quo exilis formica niſu, tenue ſibi excavabat antrum, quo fervore pluentes è culmis legebat fruges, quo ſtudio in acervum agebat, quot detrivit ſemitas, quot in agrum & retro ad limen confecit vias, labore noctu diuq; non interrupto, & mox eò, vel unicum granum refocillandis viribus petitura, ſe confert. Excepit hoſpitem formica, ſed non eo, quo Cicada ſperaverat favore. Cùm enim preces Cicadæ intellexiſſet, quid egerit æſtate quòd nihil acervaverit? percontatur; Tunc

Cicada

Cicada huc, illuc miseros, & vix ni ctitantes convertens oculos voce gra cili, ala tremula, pede titubante, ce cinisse se respondit, cujus ignavi formica improperans, *merito hyeme e suris, quæ æstate canere solebas, ait.* In sane sterilescentes putri ignaviâ ani mi, extra omnem bonæ frugis spem famescere coguntur. Insepultæ otio mentes, viva sunt funera. Grandia conari, non molliter canere, desuda re, non culcitris insidere, æstates, hy emesq; pati, non inter svaves volupta rosas lascivire, heroicum est. Odis sem coronata Stephani Bathorei pa pavera, quasi somnolentis Endymio nibus paterent imperia, nisi ille in præfixa, regiam mentem detexisset epigraphe, *non per dormire.* Via Ap piâ, ut Ardeatinâ, id est, per dif ficultatum aculeos, & ardorem, æ stumq; curarum, tutiùs, quam viâ Aurelia, id est prosperitatis, Capi tolium petitur. *Vade piger ad formicam* & disces, quo lucro magnis adoletur laboribus.

4tus.

Regium, malo mori, quă fædari Chriâ expolitur.

SOlia pro roſtris, Reges pro Oratoribus, claſſica belli pro encomijs adſtruant Paleſtræ! ut dignam Regio Principe, dignam Auguſto coronarum hærede, dignam Magno ſui ipſius Imperatore Caſimiro, concinnare poſſint panegyrim. A. O. Niſi Angelica, potius exigat laudes, Angelus hic regni. Et certè inter Læ-dæos non emolliri olores, inter Attalicas non deteriorari opes, inter ſybariticos non eluxari luxus, inter ſvaves non indormire Syrenes, inter Pæſtanas non laſcivire volupiæ roſas, inter male ſvadas gynecæorum non diffluere, illecebras, Angelorum non hominum eſt. Habet quas adoret in ſuis Principibus virtutes Sarmatia; in Boleslao Audace fortitudinem, in Krywouſto magnanimitatem, in Pudico verecundiam, in Vladislao Jagellone pietatem, in-

Casimiro Magno honoris Divini lum, veneratur; sed hæ ut sceptris bitæ, ita mortalibus communes sunt at carne indutum, carnis exui vitiis inter flammas non uri, inter viscos Veneres, castum agere ut Angeli ita Casimirianum est. Ad examen cælestis libræ dabimus, plus nè Jagellonici fæcunditatem scirpi in tot sæculorum Regnatoribus Jagiellonijs, sterilem in Casimiro virginitatem æstimare debeat? Certè omnes Augustos Polonia numerabit menses, & momenta sub Virgine Princip. An illa non oris Angelici & regis vocis tessera? *malo mori quam dari* Scilicet nil aulis Principum convenientiùs, nil ornatius, nil præstabiliùs esse rebatur optimus Princeps quàm verecundi pudoris cohonestari purpurâ; & ad æstum coronatorum siderum, castas innocentis animi non liquari nives. Ita est A. O. tæ pretio hæc gemma emitur; quo ubi oratoria pectoribus vestris instilare audebo facultate, per amicas aures imploro. Non

Non minus humanum, quàm Divinum est, immunem cujuscunq; etiam umbratilis maculæ conservare mẽtem, postquam mortali glebæ, immortalis Dei imago, fragili, naturæ, quædam Divinitatis portio, animato solo, cœlestis Spiritûs eminentia sanctiori ejus Universi Artificis spiraculo impressa reperitur. A. O. Quid enim magis ambitiosum mortalitati? quàm superorum eniti dignitatem? quid magis gloriosum creaturæ quã Authoris sui intaminatum circumferre exemplar? quid paulo minus ab Angelis honoratæ indoli magis honorificum, quàm Angelicam non imitari tantùm, sed & adæquare puritatem? Quàm pulcher honor! Numina in terris educari, sydera accendi, cælum in aulas transportari! Castimonia est parens superûm, quæ sidereo ubere Empyræi ablactat Dominos, & hæredes; Originalis lux est, unde majora cæli luminaria emanant; Ingeniosa astrorum opifex est, quæ seu Regias, seu privata mapalia, in æthereas

efformat ſedes. Jlla, illa homin
commercio hominum eximit, ut D
vorum ſyllabo aſſerat; illa à bru
animantibus, mortale genus diſcrim
nat, ut immortalitatis ſerto coron
illa ſupra ſuas debilem naturæ ſtatu
elêvat vires, ut Deo aſſociet; & n
dum merebitur, ut dulcis etiam
tæ diſpendio, maximarum quarumv
opum detrimento, honorum vilipe
dio, largiori ſangvinis lytro redim
tur? Roſa hæc, taxo inſerta, in ſe
perennia evireſcit; Palma hæc, in
triſtes cupreſſi umbras, animoſius
frondes exuberat; Lilium hoc, lo
feralis Lybithinæ non læditur nedu
obruitur; in agone vegetior, in feb
bus excitatior, in cinere floridior, ſ
ſecuri audacior, in eqvuleis, liberi
in flammis formoſior æq; in Thala
ac tumulis inter aulæa, ac Mauſola
ſub arrogãti murice, ac erogato ceſp
immarceſcibilis virginitas. Pud
veteris impudẽtiæ ſæcula! quæ laſc
quæq; nomina, ut Numina coluêre.
vinè juſtus, ad aſtra titulus, à pr
ſemeles, aut Lædæ, Caliſtus, aut J

acibus ? Improba Venus vulcanijs ir-
etita caſſibus cælum merebitur ? Phæ-
en in Dearum conſortium Endymion,
uroram Tithonus ? Apollinem Da-
hne? Priapum grex Napææarum libra-
unt ? Quid aulas Principum in Le-
urum caulas ? aras ſuperum, in ha-
s pecorum ? ſceptrorum Dominos, in
ectra ? Regum veſtibula, in Erebi
abula, deplorandâ agit metamor-
hoſi ? Quid fulgido murici, átram
ygis fuliginem ? aureo velleri, fer-
eam ſaniem ? conchylijs optimatum,
irus peſſimum ? Fámæ Aboriginum,
ducit fumum ? Quid ſanioris con-
ij mentes, redit amentes ? quid vi-
les prudentiæ Argos, rudi & æter-
a obcæcat nocte? qnid æquius judi-
um ad urnam Radamanthi damnat?
uid omne rectæ rationis adimit lu-
en? Nonne improba hæc vitiorũ abla-
atrix, curiarum dedecus, trabearum
nea, coronarum ærugo, ſceptrorum
aries, faſcinus animorum, populi in-
antatrix, luxuries ? Quot ſæva hæc
irce, neſcio quàm cauti Ulyſſis ſo-

cios, infami suo delinit poculo, haræ porcos afferat? Quot crudelis syrenè, infelices svavi modulo distinet remiges, ut tristi absorptos naufragio devoret? Quot rabiosa charybdis tumido jactatas fluctu onerarias in saxa latrantia agit, ut in altum præcipitet? At innocentes castitatis Ethesias bajulas optimæ frugi heroibus carinas, insulis applicant fortunatis. Rosea intaminati pudoris Aurora, serenos æternitatis portendit dies. Niveus castæ mentis olor lætum vitæ immortalis occinit melos. Lac intemerati pectoris, teneros superum filios innutrit amores, Flos hic rubiginosâ etiam Parcarum manu attrectatus non marcescit, hyemem lethi non expavet, Aquilone non gelatur. Jllius ergo non potiùs legi, quàm Epicuræo gregi, Reges adscripseris? Jllius castitatis, castos eximes Hyppolitos, ignavis Cythereæ signis commisceas? Jllius aras subvertes, ut idola Pryapi erigas? sed noveris, non bene gemmas viliori glareæ præponi; auro D

matic

matico, Mæoticam uliginem antefer-ri; rosam cicutæ, thymum absynthijs violas lappis, lilia carduis posthabe-ri. Eia Mavors! aciem instrue, clas-sicum cane, signa evolve, armati pro castitate Tyrones descendunt in are-nam. Ignito Aquinas titione, contra tela cupidinis munitur; Edmundus Cantuariensis Tyaræ grande sydus, pro gladio virgas arripit, ratus im-bellem Cythereæ puerum virgis me-lius coerceri quàm ferro. Bernardi-nus pro hasta flagro, Volstanus pro scapulo pugno animosiores, impudi-cæ Veneris castra triumphant. Isaa-cius Commanus, æquè orbis, ac sui imperio felix Princeps, pro militari cespite, ferali lecto affigitur, ut inter langvores fortius pravo confligat cu-pidini, dum parum sana, etsi sanita-tis recuperandæ gratiâ medicorum a-spernatur consilia, vitæ periculo, cle-nodium virginitatis nundinatur. sed quorsum tot Heroum exempla? Unus toti expugnandæ Papho, sufficit Ca-simirus. Ignavi Cythereidæ arcum,

arcuatis in cælum refellit manibus venenatas cuſpides. ejaculatorijs confundit precibus, torridas faces, amoris Divini ſubjugat & extingvit flammis. Videre erat inter ardentes æstu autem febres, velut inter bellicos ignes, venarum pulſibus, ceu quibusdam verberari baliſtis, torreri lingvam, manus viribus exui, pedibus langvoris compedes inijci, nihilominus integri animi Regius Athleta, pro integritate pudiciæ colligit robur, erigit mentem, armat lingvam, medicos, in anthidoto, philtrum libidinis ſibi offerentes arguit, ac demum velut olor moriens triumphale canit: *Malo mori, quàm fædari.* Et hic vere eſt improbæ voluptatis triumphus, ut credimus purpurato Doctori Bonaventuræ, *Majus eſt corpus ſubjugare, quàm regna ſubÿcere.* Utinam his omnibus amor, hæc mens, ac animus foret!

Quæq; pati ſatius charæ diſpendia vitæ
Quam turpi corpus labe notare Paphi.

Quod, ut compendioſius dicam, Utinam vivat in nobis Caſimirus!

ARCUS FÆDERIS

Septem Sagittis, ceu radijs instructus.

MARIA de GRATIJS.

NOn humili aliquo, repentis in arena scholastica eloquẽtiæ conatu aut fuliginosa, educatæ inter Atticas noctes noctuæ, alâ, sed vel Angelicis è classe Superûm linguis, vel decocta ad apricum Solis Rēgiæ volucris, & Jovis ministræ instructus sit penna, necesse, qui in sublime laudis Marianæ fastigium, non temeraria cultioris svadæ eniti præsumit pànegyri. A. O. Grandis, & à vulgari prorsus exemptæ studio, facundiæ, labor est, oratoria lucubratione augusta Nomina, florido verborum apparatu, Regales purpuras, laxioribus periodis, vasta imperia, maturis conceptibus, adultos fortunæ Principum partus, non inerti stylo Curiarum aggredi stylum, ubi quidquid dixeris,

maximum, quidquid cõceperis, optimum, quidquid cogitaveris, serenissimum, vires ingenij si non superabit, lassabit certè; scilicet purpurati Trajani encomia nonnisi Oratore Plinio dignè satis recenseri possunt. Æneas Homerum meretur; armati Pyrrhi laudes ipse tentaverit Cyneas; Stiliconis gloriæ non nisi Claudiana par Musa. Rarior phænix, at olor Mantuanus, qui à gregibus proficeret ad Reges; & æquè aulas, ac caulas, æquè papiliones, ac opiliones, æquè Melibæi casam, ac Regiam Priami gazam, æqvè Georgica ac Æneiden caneret. Rarior Venusinus, cui per idem esset Augusti trophæa, aut innocentem ruris beatitudinem, molli ludere barbito. Alexandri victorias non nisi Apelles tersiori adumbrabit penicillo. Quid verô sidereis MARIÆ honoribus augustius? cui imperatrices ancillantur purpuræ; quid Regio illius sanguine magnificentius? quæ ut in conchyliato Principum enutrita sinu, Genitrix

sic

sic maxima Regis Regum; quid fulgenti ejus solio præstantius? quàm in astrorum Republica deaurato radiosam syrmate, ad dexteram omnipotentis, Reginam Jessæus adorat Vates. Hinc jàm metire, quid audes, qui Jonium gratiarum MARIÆ, tenui eloquentiæ phaselo transfretare contendis? Plerumq; tamen *ore etiam minori ingenioq; volunt Numina magna coli.* Aquilarum clangoribus, vocales sociantur alaudæ; canora olorum classica, pumilæ æmulantur lusciniæ; Divinum opus, telam Palladis, vilior imitatur Arachne; quid ni & meam urant ejusmodi incendia mentem? ut, quamvis ad Tullina humiliori studio non excreverim rostra, Marianam nihilominùs declamare audeam dignitatem? quàm ubi septem armatam veneror sagittis Arcum fœderis telis pro radijs instructum, in Mercuriali vobis exhibebo adumbratum cælo. Habet sua arma Cælum, quæ victoriosis regnorum objiciat armis; habet palmaria signa,

ſigna, quæ bellatricibus opponat ſi-
gnis; habet reflexos in nubibus ar-
cus, quos arcubus impingat. A. O
Adeoq; caſtrorum, & Aſtrorum, cæ-
læſtis Poli, & Martialis pili, ſtell-
rum varios ejaculantium ignes, &
ſtellatarum bellica metuẽdarum flam-
ma, Empyrei, & imperij, fulminu
Jovis; & flaminum Martis, ſyſtẽm-
tum & ſtativorum quædam vel i
ipſis nominibus intercedit affinita
Enſe Hectoris armatur Jlium, ſide-
rum patria rigoroſo Orionis prote-
gitur enſe; ægide Ajacis munitur Græ-
cia, aſtrorum Reſpublica Perſei tu-
tatur ægide. Aquilis victricibus, pal-
marum fæcundior Gradivi effulg-
rat ceſpes, radioſæ cæleſtium facu
acies triumphant Aquilis; Exuvijs Le-
onum rigent formidanda heroum te-
gora, luminoſa ſphærarum corpo
Julij Leonis incaleſcunt exuvijs; bal-
theo militari accingitur pugil, ger-
manti cælum fulget Zodiaci balthe
ut, vel inde noveris æternum int
aſtra & terras fœdus, cum aut i-
dem,

dem, aut paribus utrinq; decertetur telis. Sanè augusta superorum palatia & basilicæ Principum arces stricto nimium amant innodari jure. Benè currunt illustres consiliorum rotæ, quoties, unitâ cæli sphærarum virtute aguntur. Nullus felicior, quam inter Numina, & coronata Nomina nexus. Phænomena, sunt purpurarum sidera, quæ aliunde lucere nolunt, quàm è cælo. Quod si seditiosa dissentire tellus, astris inferre arma, perniciosam bello accendere Phlegram, fædifragas in Superos cogere vires, totis furere imperijs, infelix classicum Martis canere intentaverit, *ut semper mobile vulgus, atq; feris prorsus rara est constantia terris*; nec cælum inerme sentiet. Ut in fædera, ita in funera orbis promptum est. Quid minax tonitru? quid flammis rubentia fulmina? quid densæ grandines? quid procellæ aliud? quàm exitialia mundo portendunt jacula, quæ arrogantes mortalis superbiæ cristas, quæ improba sceleratorum capitum

pitum molimina, infames menſarum luxus, cæcos exoculati cupidinis ignes quæ exundantem vitiorum colluviem, juſtâ Superorum urgente Nemeſi, obruant, diſſipent, atterant, eradicent. Quid ſacrilega Juliani profecit manus? venenosâ imbutas ſanie, quas nervo expulit in cælum, pati in læthali vulnere coactus eſt ſagittas. Eodem feritur telo, quo aſtra ferit; ut ſciat ijſdem cælum in impios uti armis, quibus oppugnatur ab impijs. Mentitus fulmina & Jovem Salmoneus, fulmine cæditur. Adeoq; vel hinc, cælum in ſcelera armatum, nemo ambigat. Sed jam *pax alta coluros occupat, & blandi ſpirant qvid mite Triones.* Creditis A. O. Mercuriale apello cælum, ubi ſanctiorem in MARIA Divini Fæderis Arcum oratorijs effigiatum coloribus intueri licet. Pacati hoc ſymbolum ætheris eſt. Nempè, ſi totum ſolaribus radijs amænior Thaumantidos hemicyclus debet fulgorem, ſi ab eodem forma-

tur,

tur, cujus impreſſam, exhibet lucem, ſidere, ſi id, quod concipit ſerenum, formoſiori reddit imagine, qvis MARIAM, nobiliorem cæli Arcum eſſe negaverit? Illa infinitum Solis Juſtitiæ combibit & exhaurit ſplendorem, dum virginali DEUM circumambit utero; illa æternæ lucis ut filia, ita & luminoſa Genitrix, alumna & altrix, gerula Numinis, in cujus manibus geſtatur; ſiderum Principem concipit, à quo concepta eſt, priuſquam conciperetur; hunc felici enititur partu, cujus ſapientiæ partus eſt; hunc nectareâ ablactat mammâ; à quo in ſuis Aboriginibus cæleſti paſcitur mannâ, hunc in innocenti ſinu dulcem ſarcinam portat, cujus mentis ſarcina fuit; Proinde quid de lumine, niſi lumen? quid de auge niſi augem? quid de flore, niſi florem? quid de gemma, niſi gemmam? quid de murice, niſi muricem? expectaveris. Sanè nullibi dignius innube emicat & concentratur ſolis ſerenum, quàm in Augusta

gusta tot serenissimorum Judæ fiderum Nuru MARIA; nullibi palmarius effulgurat, quam inter avitas Jesseæ Virginis palmas; nullibi commoratur prosperius, quàm inter tot regias Marianæ Geneseos purpuras, quæ prototypam lucem, purpuratâ Astrorum Paterni sanguinis imagine, Regium Solis Justitiæ jubar, coronato splendore, victricem ut Erebi noctium ita procellarum lucem, triumphalibus Majorum sertis, æmulatur. Sint, ut fuêre semper, exosi veritati nomina, Poëtæ! hic tamen Marianis contribuere videntur laudibus, ubi nostræ in suffragium propositioni, eundem nuncupant solem, & Apollinem; & dum hunc picturato arcu, sagittisq; instructum, illum radijs ad Iridem reflexis effulgurantem asserunt, radios pro telis, nubes pro pharetris, Taumantiados hemicyclum, pro arcu, imó & tela pro radijs, pharetras pro nubibus, Arcum bellicum pro arcu cæli, consvetâ ingeniorum subtilitate permutant

tant, & transformant. Nostræ subsidium panegyris hoc est. Postquàm enim Diviniorem Justitiæ solem, reflexa ad Virginalem MARIÆ uterum majestate adoravimus, MARIAM de de Gratijs septem sagittis communitam è Faventina clade didicimus, eandem formosiorem cæli Arcum confiteri debemus. Radij clementioris cæli tela sunt nocentibus, tela indignantis Poli in radios Clementiæ accenduntur probis, utrumq; in Arcu Fæderis Maria resplendet. Pro terrestri tamẽ orbe, non cõtra orbẽ, in suppetias mortalitati non in excidium, miti hoc MARIÆ arcu armatur cælum. Quis oratorio attingat conceptu, aut plena exaggeret dicendi facultate? quot sanctior Titan, DEUS HOMO ab hoc Gratiarum *MARIÆ* hemisphærio suaves clementiæ ejaculatur radios? quot pectora sauciat dulci amoris vulnere? quot salutiferos figit ictus? quot è subactis instinctu divino mentibus agit triumphos? quot immarcescibiles cælo asserit

laureas

laureas? quot serta nectit? dum æq
Regias ædes, ac mapalia, Curias,
tentoria, aras & arces, urbes & o
bem Marianis opplet laudibus,
fundit muneribus, recreat grati
devincit honoribus, palmarem inn
centibus cælestis beneficentiæ te
exhibente scopum, unico huma
salutis emolumento; & quamvis h
etiam, *Concipit arcus aquas, & pabu*
nubibus adfert; volo dicere, grande
plerumq; movet oculorum proce
lam, ubere mærentes pupillas inu
dat pluvia, tristi genarum vapor
nubes singultientis & latebras singu
tibus quærentis animi coacervat, ve
berati frequenter supplice manu p
ctoris, educat tonitrua, minax supe
cilium severo in Erebum armat fu
mine, nihilominùs lachrymis solati
luctu gaudia, mærore lætitiam, n
bilo serenum, pluvijs sudum, tem
pestate malaciam, metu securitatem
rigore blanditias, bello auspicatu
pacem; ubi noxas in innocentiam
crimina in probitatem, vitia in vi
tutes

tutes thaumaturgo effingit, & elaborat influxu, ut nihil ab ejusmodi conspicua Arcus Fæderis acie noxij, nihil cruenti, nihil exitialis, funesti nihil metuas, qui ipsius tantum derivati à Sole Justitiæ clementioris sereni effigiem circumfert. Terrestrium idest aularum ingenium, irriguis populorum lachrymis, velut suavi quadam saturari ambrosiâ, & crudelibus limina sepire ferarum rictibus, ut formidentur. Nec satis augustum fulgere sibi muricem existimant, nisi civili abunde tingatur sangvine. Ornantur fascibus, ut armentur securibus. In sceptris virgas, in coronis compedes, in solijs solitudinem regnorum alunt. Calent in purpura, ut accendant cruoris sitim, quem toties è jugulis populorum fundunt. Stipantur armis, ut tot acies suis opponant civibus, quot illorum sunt asseclæ; adeôq; Prætorij enses, nihil præter tortorios ictus & funera spirant. Aliter longè, aliter mite cæli propagatur im-

perium, quod arma, non nisi publicæ in auctoramentum pacis ostentat; & dum multiformem tendit arcum, non varias clades, sed diversitatem solatiorum præsentat; Aliter speciosior MARIÆ hemicyclus emicat, *dum picturato cælum distinguit amictu.* Serenat venustatas hilaritate mortalium in vultu Charites, non cruentam designat aciem; fæderum non fædæ Tyrannidis, olearum non cupressorum, pacis non belli problemma est. Equidem habet sua etiam Marianus Arcus jacula, quibus armatur, habet MARIA septem sagittas, quibus Virgineæ gravantur manus, habet pestifero imbutas veneno cuspides, qui Thracum mos est, ut immedicabile reddant vulnus, sed hæ aciei obtusæ, expennatæ, fractæ ut, scias rigoris esse spolia, non veritatis instrumenta, Clemētiæ, non furoris insignia, gratiarum trophæa non pænarum terriculamenta; & totum cum hoc pestiferæ luis, quo infecti novimus, jám antidotum, non leti

le málum eſt. Adeſte Faventini Cives! adeſte Heſperij Principes! ſqualida funeribus mænia, pallidi manes, evacuatæ arces, populi exangves, amictæ luctu Curiæ, mortualibus referta acervis compita ádeſte! vos armari cælum in vindictam, vibrari ignita Divini furoris tela, grandi ſævire ruiná & clade ſenſiſtis, ſed ad hæc, miti aſtra nitere ſereno, exarmari æthera, ridere auras, novâ amænitate vernare ſpectaſtis, cum ſupplex pro terris MARIA erectas in cælum arcuaret manus, ſe totam in munimen regnorum expanderet, radioſo Urbem obtegeret peplo, expulſas cæli nervo ſagittas attineret, & quaſi evidentes ſuperati Numinis manubias oſtentaret, aut in ſe averteret toxicata peſtis jacula, quæ in mortales ſævire debuerant, ut vel inde concludat orbis, Gratiarum MARIAM, mitiorem inter aſtra & terras Fæderis Arcum adorari, cui cælum in pharetram, Divinæ alimenta offenſæ in ſpicula, Humanati Verbi

Unio, in nervum sese accommodan Utinam, verò, utinam nostra quo Sarmatica Arctos, in Thraces arcu & metuenda Getici Martis fulmin in Balthicos leones, & Rossium dr conem, in tot exotica mala, & c viles æstus sanctiori hoc MARI muniretur Arcu! ad cujus felicem ex ortum gladij in vomeres, asciæ i sarcula, prælia in encænnia, aqui militares, in mansvetiores columb facilè degenerarent. Jam verò qui nostro formosiùs Arcu? *quem varij pingit clementior ignibus æther.* quid venustius MARIÆ ut corporis, ita animi dotibus? aureum venatrici Dianæ affinxit Græcia cornu, quo fugaces insectabatur feras; vario distinctum colore sua Apollini obtuli Delos, *quo immanes Siculo stravit Cyclopes in antro*; Æreum Herculi natales exhibuêre Thebæ, quo depascentem, toties integra, quoties exesa Promethei viscera necavit aquilam; Parthis Cilicibus, Getis ut ipsum *Puniceo cornu pictum ferit æthera tergo, sic or-*

nat

nat calamos purpura miſta ſuos. Nobilior MARIÆ Arcus, quia eminentior, aſtra petit, non Martialem campum, licet ut ſuperos tuetur, ita & terrarum Dominos; nec à Coo emendicat penicillo, ſed è ſiderum Patria *mille trahit varios adverſo ſole colores.* Quæ Phrygia manus, ita opulentos Attalo, aut Pygmalioni acu pinxit murices? quis textoriæ Palladis labor eo triumphavit flore? quæ ſic Ægyptus Regium Cleopatræ oſtrum diverſo virentibus igne diſtinxit gemmis? ut MARIAM luminoſior Juſtitiæ Sol cæleſtibus exornavit decoribus? Hîc, hîc aureos Divini amoris ſpectare licet fulgores, quos illi pro Apelle, aut ſolis radio, aurea induxit charitatis flamma; hic purpuram, ut Regij ſangvinis, ita innocui pudoris aſpexeris, qua eam Virgineus amicivit candor; hic immarceſcibili fas eſt recreari integritatis virore, quo illi ſua adſtipulatur puritas; hîc cæruleum, hîc niveum adoraveris jubar, illo cæli, hoc virgi-

num gloriam exsuperat splendore; hic violas, hic hyacinthos imitante sereno, coruscantem videris MARIAM; illo ancillaris humilitas, hoc inimitabilis patientia eam illustrat sidere. Ipsa hinc arcentur viva Æthyopum funera, proscribuntur atro carbone notati colores. Damnantur umbræ, elimantur nigricantes maculæ, quia & omnis primitivæ labis removetur fuligo. Scilicet innocentior hic Arcus à sole quidem pingitur, sed non decoloratur. Filia Lucis MARIA, serenum combibit, non nubila, diem, non noctem, sidera, non tenebras; adeòq; solari coronæ, non intoxicato Adæ malo suam debet originem, sphæris, non paradysi sepibus, altrici gratiæ, non peccatrici Evæ, cælo non solo, unde sidereas derivat dotes. Certè ad verecundos MARIÆ vultus, ipsa erubescit Thaumantias, pudore offunditur Aurora, obscuratur Phosphorus; ab inimbis illius oculi expertem fastûs modestiam, tremulæ stellarum vacil-
lant

lant acies, erratica componuntur ſidera, ſalaces deliteſcunt Capreæ; ad ſuaves exporrectæ frontis Irides, aurea Jovis vileſcunt aſtra, non ſatis maturus in ſublimi auge æſtuat Titan, radioſior deficit lucifer; ad innocens albentium genarum lac, Junonio nectare ſuffuſa palleſcit Galaxia, caperantur Plejades, Gnoſſia ecclypſantur ſerta; ad oris purpuram, omne flãmatur ſerenum, omnis venuſtior emicat ortus, omne æſtu cumulatur ſudum. An gratior uſquàm ſolaribus pictus radijs cælo inducitur Arcus? Aſſurgant jàm obſtipæ quantumvis nubes! glomerentur ſtridentes procellæ! ſeveriorem nubila ejaculentur grandinem! glaciales depluant nimbi! atroci Boreas decertet hyeme! contumaces deprælientur Euri! *Threÿcÿ cælum rapiant mærentibus agris Hyppotadæ!* detonet æther! fulgurent auræ, igneſcant fulminibus Poli! ad dulce ejuſmodi Mariani Arcûs ſerenum, facilè detumeſcent, ut jàm non queramur, tot,

tantisq; periculis eam nobis constitisse beatitudinem. At verò, quid nox atra tempestatis, quàm conjurata in mortale genus designat infortunia? quæ turbido sæpè orbem ingurgitant cataclismo; quid sæva hyems imbrium? quàm depluæ in omne fastigium calamitates, quæ pleno ut Regias, ita minora domicilia absorbent alveo; quid rigida hyberni Jovis procella? quàm innumeræ sollicitudines, quæ maximas etiam terrarum obruunt prosperitates; adeòque hinc jàm, largioribus gravari malorum procellis, premi ærumnarum tempestate, iratæ sortis flagellari fulminibus, sævo adversitatum terreri tonitru, distrahi curarum aquilonibus, nobis in lucro & pretio est, si quidem aliter clementiori Gratiarum MARIÆ recreari Arcu, nisi post gravida infortunijs nubila, aliter beari, nisi post sævas cæli hyemes, non possumus. Magno semper accedit emolumento, minima quæq; felicitas, quæ majoribus emitur incom-
modis

modis. Nunquàm prosperiùs optato invehimur portui, quàm ex naufragijs; Nunquàm gratior locuples auri vena, quam longis excisa sudoribus; aurei Hesperidum fructus, ab immani superato draconis rictu, victori æstimantur Alcidæ. Plurimùm Jasonios ausus Phryxæum commendat vellus, quia, *per vasta pericula ponti, æripedumq; boum juga cæsa, trucesq; veneno Colchiacos angues longo certamine partum.* Nobis, ut communi mortalitatis syllabo assertis, eo majori quævis ærumnarum asperitas obtingit solatio, quo præsentius in illis experimur MARIÆ Gratiarum auxilium. Scilicet hic etiam cælestis noster Arcus, onustis tempestate nubibus inprimitur; aut imbribus exonerat æthera, aut novos ingenerat; quasi Marianæ Gratiæ, non nisi amarioribus pænitentis pupillæ alantur nimbis; & tunc maximè fulgeat nostra formosiior Jris, ac venustos beatitudinis ejaculetur radios, cum tristia calamitatum nubila, omnem prosperioris

ſperioris diei deprædentur lucem. O! felix, peſſima quæq; humani generis conditio! quæ tanto Gratiaru MARIÆ ſtipatur comitio. Aſſentior hic curioſiori Stagyræ, qua ex refractione ſolarium radiorum omn Cæleſtis Arcus emanare docuit jubar quia & MARIAM maximorum Supremi Numinis favorum confiteo typum, quæ ita expreſſam in ſe præſentat virtutis Divinæ imaginem, u nihil ultrà illam perfectiùs, nihil no biliùs, nihil ſanctius, nihil auguſti us, orbis deſideret, adeoq; in illa qu eſcit omne deſuper veniens auxiliun ad illam refringuntur tutelares cæ gratiæ, ut terras exhilarent, illi tot ſe infunditur DEUS, ut in mitio ſereno ſe præſentet hominibus. D bitabitis adhuc A. O. MARIA Cæli fæderum ſanctiorem nuncup re Arcum? quàm ſeptem inſtructa ſagittis, tot nitentibus Solis Juſtiti informatam radijs, tantâ virtutu ſtipatam varietate, tot Gratiaru fulgidam ſplendoribus, veneramu

niſi

nisi Arcum triumphalem, pro hostilibus manubijs, ensibus, & clypeis, sagittarum spolio, ideſt Divini furoris, & Libithynæ exuvijs ornatum, eam asserere malimus. Siue tamen castrorum, sive Astrorum, sive fœderum, sive triumphorum Arcum dixerimus MARIAM, Tutelare semper & certum orbis adoremus Præsidium. Igitur *(na terras,*

Dum furor æthereus, dum cædent fulmi-
Arcus Virgo, precor, Fœderis esto mihi.

VICTOR
Herodis
VINCTUS JOANNES.

OBmutescite garrula in Delphico Tripode Oracula! silete rostra! aliam nos dicendi facultatem, verborum ornatum, figurarum elegantiam, Troporum florem, a voce clamantis in deserto Oratoris, imperfracti Athletæ, Victoris celeberrimi, Divi Joannis hodie derivamus. Descendite

ſcendite mecum A. O. ex hoc literarum emporio in ferarum indagines, a Palladio ad Spelæa, ex Academi umbris, ad arborum umbracula. Comitemini favente oculo abeuntē in ſylveſtres ſaltus, è Cathedra, è clivo Parnaſſi, in Colles Sionis, è Campis eloquentiæ, in valles ſolis leonibus pervias. Suffragemini votis & animis periclitaturo inter ſemiferos Satyras pro dulci Muſarum contubernio, inter horridos Fauni & ruſticorum ſuperûm greges, pro Phæbi, & cultioris Atticæ Reipublicæ imperio, inter ululantes nemorum bubones, pro noctuis Minervæ. Sanctiorem ego hodie ſtylitam, non ſtoicum Oratorem, Eremicolam non Athenæi incolam, Sylvium, non Tullium, in deſerto non in diſertis exedris, in luſtris pantherarum, non in porticu Socratis, in rudi ceſpite, non ad menſam Platonis, ſub umbroſis quercubus, non ſub arbore Porphyrij inſtituere contendo, dum Joannem intueor. Emenda linguæ errorem, dicere debueram, ex e-

remo

remo in arenam belli, è ferarum latibulis in apricum Martis, è sylvescentibus areis in aciem Gradivi commigravi; ubi non vocalis echo, sed æris classica præludent trophæis, non decorticati stipites, sed evaginati enses dimicabunt pro laurea, non ramosa brachia, sed militares manus prehendent insignem, quia primiceriam gloriosi Martyris Victoriam. Nimirum palmare est augustis heroibus, suo aut hostium perfundi cruore, masculam cædibus exercere indolem, vulneribus offerte frontem, periculis innutrire animum, pati deniq; enses, ferre secures. Non adillustres focos, sed ad nitrati pulveris incendia clarescimus; non è natali gleba, sed ex Martiali stadio palmarum colligimus messem; non in patria cuculi sedendo, sed aut in Olympiaco curriculo, aut in curru Scythicæ Arctos colluctando, hosti extorquemus corymbum. Ex morticinijs cadaverũ immortalis vitæ auspiciũ prognascitur. Etumulis trucidatæ barbariei, pullulant

lulant victoribus,serta perēnia, in c
nijs adolescūt coronæ. Erubescūt p
puræ abortivas Sardanapali delici
cui fusum potius, quàm fusus sang
colus,quā demessa hostiū colla plac
runt. Fastidiunt Heliogabalos so
qui plus flore hortorum, quàm i
rante clypeos cruore, plus disco
serie, quàm scutorum densitate, p
obsonijs, quâm Martiali fame, &
mâ delectantur. Excutiunt igna
Sybaritas, fasces, qui aliam cæd
quàm a punctura spinarum inter
sas, aliud prælium, quàm cum d
catis floribus, aliam palmam, q
ex acie mensarum non noverunt.
de & sanctior Athleta noster, ut
gnitudinem nominis sui implevi
quo non surrexit Major, ex orac
æternæ Veritatis, ipsa deserta Fa
in arenâm Martis, Herodianam
rannidem in trophæum, carcerem
stadium gloriæ sibi adaptavit; b
cosus Eremicola, victus Victor,
sus Cæsar, captivus liber, ibi arm
laureas, triumphos, libertatem,

l

lo, Religioni, sibi quæsivit, ubi alij amittere cogerentur. Meritò a nobis hodie augustissimus barbariei Judaicæ, & Tyrannidis Regiæ Victor, vinctus Joannes demonstrandus. Enimvero desudet quantum vult universus illi in elogia Orbis; Dicat orthodoxa Ecclesia Solis Phosphorum, Anteambulonem Numinis, os Veritatis: vocent Principes Regiarum Directorem, soliorum fulmen, morum Catonem. Urbes pacis Arbitrum, Sanctum Civem, Pharon publicæ felicitatis; Judæa, Coronam Sionis, Indicem Dei, sanctiorem in aquis Baptismalibus Neptunum; Exoticæ gentes, Lumen fidei, Intepretem cæli, Lingvam æternæ sapientiæ, Anathema perfidiæ; Attenuet ipse virtutis suæ molem, in arundinem vento agitatam, in echo deserta oberrantem; Prædicent Astrologi novum Sidus; Geometræ Magnitudinem sinè mensura; Æsculapij, Medelam salutis; Peripatethica subtilitas Argumentum ad hominem, Theologi, Sapientiæ Expositorem;

sitorem; ego cum Victorem dicerem aggredior, laudum epitome, Joannem dixi. Nempe si augustum heroicæ indolis theatrum orbem apellabimus, primam hic egit scenam Heros noster Joannes, si Ecclesiam terrestre cælum dixerimus, hic Atlas & Hercules est, in cujus lacerto illa recubuit. Si Regias, virtutum Palæstras, vocaverimus, hic Athleta noster decertavit. Si Civitates emporia pietatis nominabimus, Joannes stipendiarius & Antesignanus, probitatis labarum extulit. Si Judæam nutritiam veræ Religionis, Gentilitatem Ancillam veritatis æternæ proclamabimus, illam sanctus Martyr sui sangvinis alimento lactavit, hāc baltheo cōstantis doctrinæ insignivit. Si scientias, arenam ingeniorū scripserimus, Joannes sapientiæ Oraculum, rudis Judaicæ perfidiæ triumphator, tot hic laureas messuit, quot modo scientiæ lumina adoramus. Ita, ut quisquis se mundi incolam, militantis Ecclesiæ asseclam, coronarum Dominum, Urbium propugnaculum

Idumeæ

Idumeæ gloriam, gentium expugnatorem, Universitatum florem nuncupaverit; ab hoc uno Victore Coloniam, à Duce stipendia, à Principe solia, ab Athleta, vires, agaleato Marte palmas, ab Agno Joannis belli arietem, ab infracto ejus pectore clypeum emendicet necesse. Et verò spectate jam militare sagum in setis camelicis, ut Martem veneremini Joannem. Cernite bellatrices Aquilas in explicato Crucis ad speciẽ vexillo, ut domitorẽ Tyranni credatis. Uidete palmarem clavam in scipione, ut Ducem & Herculem confiteamini. Advertite bellicum Arietem in Agno, in disco cassidem, ut expugnatorem perfidiæ noscatis. Lõgè tamẽ melius galeâ fidei laureatum munivit verticem, gladio Verbi armavit lingvam, ipse sibi celeusma, vox in deserto. Achillis æmulum putaverim, illum in ferrea styge obduravit Thetys, hunc chalybe decoloratæ cutis incoxit sol; ille Paridi conflixit, hic Veneri, uterq; saucius, ille in talo, hic in collo, u-

terq; cæsus, ille in acie, hic in c[...] cere, ille pro Grecia, hic pro Pa[...] Religione, nisi quod ille pro pal[...] fatalem taxum, hic pro cupresso la[...] rum immortalis vitæ reportavit, ipsa clade Victor, lethi sinè letho, sangvine purpuratus Triumphato[r] Credetis Auditores, priusquam mundum, in arenam descendit, p[...] usquam Lucinæ faciem, bellica ful[...] na aspexit, necdum natus, jam st[re]nuus pugil, ante fascias, comped[es] hosti injecit, ante cunas, Cannas A[n]nibalis ingressus, uterum Elisabet[hæ] in campum Gradivi commutavit, i[...] sibi pyrobolus, ipse machina, ipse [...] lum, testudinem laborantis nat[...] saliens in visceribus expugnavit. N[on] vulgaris hæc mihi credite victori[a] ubi immaturus pusio cum Veteran[o] Sene, infans miles cum exantlato D[u]ce, necdum sibi compos Joanne[s] cum potenti Adam, incruentum id[...] palmarius duellum absolvit. Victus alvi stadio grandævus Adam, qui in omnes effudit noxæ pestem,

lla innoxium reliquit Joannem, quo niversam mortalitatem peremit leho, hoc illi in manubias concessit. Date plausum tripudianti in utero Victori, & vel ex ipso hoc saltu, randem ad palmas Joannis passum stimate. Triumphator pusio maternæ sarcinæ curuli ad Capitolium gloriæ evolvitur; Nondum natus, jam ruinâ Adam notus; primam quæsivit palmam ex primo parente. Extinxit llius incendia innocenti lactè; severus infans grâvi supercilio, gratas confecit Veneres. Senesentem peccati malitiam, necdum puer oppressit, non tam membrorum, quàm sanctitaris mole; libertatem primævi sceleris captivavit, & cum alij nondum nati, jam uteri feretro ad tumulum feruntur, priùs mortem, quàm lucem aspiciunt, ipse primogenitum vitius, tela Adæ confregit, proscripsit, riumphavit. Jactet suum Roma Caligulam, quod reptarit perscuta puer, n castris solio effusus, Bellonâ sibi ro Lucina obstetricante; Præsentens

in clypeis Lacones infantem Rege
ut militares accendant animos, qu
e tam parvo fomite, vires bellicæ fla
mæ sumere possent; ego absq; om
ambitiosæ laudis censura, dicam J
annem in materna alvo, Adæ vic
rem. Hinc alteram occupaturus
ciem, mundum ingressus est. Utin
vidissetis Auditores quo specta
astrorum? quâ amænitate terræ? q
tripudio sacræ Thetidis? quo arar
plausu? quâ parentum lætitia? q
populi concentu? Novum Phæ
menon, sanctior Titan. innocens
chilles, beatus Mystes, grandis Fili
regnorum Deliciæ excipiebatur. V
dicabat sibi Cælum, solem; tel
Gigantem; Thetys Pelidam; Tem
Præsulem, Parentes solatium, Resp
blica Civem, ut ab illo sidera hau
rent lucem, terra vires solidaret
superos, argenteus undarum hum
combiberet Sacramentum, desola
Supremi Numinis mensæ delibare
congiaria, vetus Prosapia senti
columen, gravatæ gentes recipere
subsi-

ſubſidium; at ſimul ſpectaſſetis quo motu ſcelera, quo terrore diſſoluti mores, quâ formidine infames Dij quo tremore vitæ licentia, quâ anguſtiâ aularum luxus, qua pernicitate mundi laſcivia, umbras quærere, tenebris involvi, in ſtygem redire, ſuffugere in ſpelæa, fumi nebulis obduci Dionæas ſpecus repetere, ſatagebant: Ipſo vagitu peremit crimina, ipſo aſpectu cicuravit eluxatam morũ proterviam, in ſinum Lucinæ cadens, Idolorum ſuperbiam contrivit; tenerâ & necdum in rugas compoſitâ fronte, Catonico rigore, vitam inſolentem compeſcuit infantili riſu convivantium lepores damnavit, nudus nudum Cupidinem profligavit, uno conflictu, Erebi in latibulis ſcelerum, Machiavelli in contubernio licentiæ, Epicuri in grege voluptatum, Deorum in fanis, Cythereæ in gynecæis, victor exiſtens. Non potuit elingvis alias Zacharias, tanti Domitoris ſilere triumphos, & qui nutibus antea oracula Numinis exponebat populo,

jam rupto ipſius lætitiæ ſtimulis
lentio, triumphale Jo cecinit, cu
Joannem nominari voluit. Debu
inquam mutus etiam Orator, in P
negyrim tanto Heroi erupiſſe & e
comia, marmore cedroq; notand
in ſilice aut lapideo codice, ferr
acu non calamo, filij victorijs pr
ludens exaravit. Sed ut ſciatis n
illos tantum eſſe victores, qui ali
num fundere ſangvinem, ſuo parc
re norunt, Joannes noſter a propr
vulnere auſpicatur laureas. Tyra
norum eſt, dicamne etiâm feraru
paſci & ſordere hoſtium cruore,
ſuum verò exanimari. Pudeat imb
les Adonides, quos vix tenuior ſp
narum pupugit aculeus, cum ſangv
ne vitam effundunt. Neſcit quam
hoſtem afflixit ruinâ, qui nunquam
ſenſum doloris expertus eſt. Ideo
cladis acrimoniam ex ſuo ſangvine a
ſtimaturus Joannes, ſauciari voluit
non ſuperari. Circumciſus à *Zacha*
ria irrigavit palmas, ut uberiùs ſi
efflorescerent in gloriam, aut ja
tunc

tunc Sacramentum Marti ad aras deposuit, in ara depositus. Gemmas non stillas sangvinis crederes, quibus nostro Polycrati desponsabantur victoriæ. Rosas dixeris nulli Perseo calcandas, quæ in sertum triumphale efflorescebant Joanni. Jo triumphe! quantus Putio! in murice sui cruoris maturuit ad palmas & purpuram, in manibus Mystarum, pro essedo triumphali vectus non tam sanctuarium quam solium intravit. Aut potiùs laurearum & belli avidus Heros in templo solymæ ostium bifrontis Dei aperuit. Scilicet Joanni, Jani nomenclatio vectigalis est! quousq; iu limine armorum cum nostro victore hærebimus, quousq; natum ad bella Joannem puerilibus bullis delectabimus? quousq; arundini magnorum passuum Gigantem aptabimus? quid in castra edito cum molli bysso? quid sub bellatrices cristas adulto, cum marcidis Caystri plumis? quid victricibus Aquilis ferendo, cum in bellibus columbis aut

gerulis, quid ſangvineo Bellonæ u-
bere ablactando, cum ſvavibus gra-
tiarum papillis? Non quæremus no-
ſtro Herculi Alcmenam, nec ſuffu-
rabimur cum Jove lacteam Divinæ
Junonis ambroſiam, cui dulcius
Congiarium præſtat mel Silveſtre,
quàm Junonium nectar, & virgi-
neus in eremo latex plus ſapit, qvàm
adulteræ Semeles libamina. Mora-
tur oratio? & auguſtus Victor jam
ſalit in montibus; jam tranſilit colles
domicilio Zachariæ tentoria arborum
delicijs Eliſabethæ Saltus Dianæ, ge-
rularum obſequio ferarum conſortia,
aulæis caulas opilionum, purpuræ &
byſſo vilius gauſape, prætextæ pel-
lem cameli commutavit, ut ſciatis
in Hæmo Martem, in Erymantho
Alcidam, in ſylvis Hyppolitum, ad
Amphryſi greges Apollinem, ſub hir-
to tegmine Chironem, ſub ſpolio
Leonis Tydeum, ubiq; armorum pa-
rentem, monſtrorum domitorem, il-
lecebrarum zoilum, oraculorum in-
terpretem, diſciplinæ popularis ma-
giſtrum,

gistrum, Lernæ impugnatorem, qui stipites deserti aptavit in milites, accensam bile Erebi hydram, flammis amoris Divini inussit, palmari pugno pro clava attrivit, Herodianas faces suo sangvine extinxit, Verbi æterni tectam majestatem indigitavit, morum licentiam cöércuit, stygem debellavit. Et quidem plures sunt ejusmodi bellatores, qui arma Martialia gestant, non Martis animum. Loricam cum Antiocho telis obijciunt, non pectus, imbelles Patrocli Achilleo accinguntur gladio, non virtute Achillis; ignobiles Thersitæ Ajacis clypeo armantur, non manu; ignavi Parides hastam, non robur Hectoris in hostem ferunt; Alexandri nomen, non magnitudinem implent. Timetur illorum majestas, quæ metum animi splendore vestit, palpitat formidantibus cor, dum militares dexteræ palpant in visceribus hostium animas, Suis fulminibus terrentur, quæ in alios projiciunt. Ficti Achilles, scenici Alcidæ, cerus-

sati

fati Agamemnones, arma, non bellicam indolem circumferunt. Secui agit Joannes, cui magnum Nomen majoris animi tessera est; bellorum officinam in pectore alit, ipse sibi telum, quo hostem obruit, ipse se, tyrannidem regiam arietat. Seminudus, sed non semivir, loricæ instar masculâ fortitudine induitur, neminem timet, præterquam Deum, fugam non novit, nisi vitiorum. Ita quamvis aheneum thoracem, Persei ægidem, Scipionis gladium, Annibalis sagum, Æneæ hastam in Joanne nostro non aspicimus, loricatum tamen illius pectus, umbone protectum latus, armatam ense dexteram, gravidam sarissâ manum, implente officium armorum animo veneremur. Quamuis & cameli tegmen, pellem Leonis, adusta sole cutis, squammas chalybis, nodosus stipes, hastam, fatis egregiè illi sufficiunt. Quodsi armatæ Præmislao quercus eviruerunt in laureas, quidni & nostro Joanni Sylvestres palmæ, victrices adornent palmas,

palmas? Si olim Titanes montibus pro telis in Olympum usi, quidni Joannes, qui exultavit ut gigas ad currendam viam, collibus Sionis utatur pro machinis; si India elephantes in aciem trahit, quidni Joanni tota ferarum Respublica militet & obsequatur? Pharetrata Dyctinne illius stipendia meretur, ipsa solitudo armatur horrore. Joannis in oculis ardent Gradivi faces, in fronte laxantur arcus, in genis bellax arrigitur lanugo, in voce detonant fulmina, in verbis minantur acumina, in corde focus Martis accenditur, in venis & nervis parantur vincula, deniq; tota membrorum compages velut quædam balista, non tam globos aut saxa, quàm heroicos Spiritus ejaculatur in hostē. Aggressurus itaq; Judaicæ perfidiæ arcem, nobile stratagema adstruit in deserto. Nempe Ducum victorijs subsidio sunt nemora. Pœnis Alpes in Italiam, Græcis Xanthi & Simoentis luci in Ilium, Polonis dispositæ in speciem Sylvæ

arbores

arbores in Thraciam detexerunt triumphos, cumſolertes dolos obtexerunt. Imò militares animæ intimâ quadam loci virtute a Leonibus audaciam combibunt bellandi. Montibus & ſylvis aſſveta recentior ætas, ingenium nemoris duritiemq; trahit, Hinc uſti longis cæli ſudoribus artus, fortius in caſtris, arma famemq; ferunt. Ite nunc & datæ quantocyus aciem Joanni, armata Idumeæ ſcelera, ut herbam victori porrigatis. Attollite veſtros pro Aquilis dracones, infenſæ Eumenides, complete cohortes furiæ, occupate alas Tænari ſpectra, Tyſiphone accendat faces, accurrite periclitaturæ ſtygi auxiliares voluptatis Dij, Ericinæ ſagittarij amores, hic avari cyclopes, ſuperbi gygantes, rapaces harpyæ, petulci Ixiones, invidi Tantalidæ, audaces Syſyphi; celerate exanimes Idolorum trunci, adulteri Joves, ſuperſtitioſi Apollines, parentes tenebrarum Soles, impij Martes, properate, confluite, involate arenam belli, ut

uno

uno ictu tot malorum cervicem præcidat Joannes; Opponet ille Eumenidũ serpentibus, Salvatoris labarum, turmis scelerum, phalanges virtutum, furorum cuneis signa mansvetudinis, Lemurum umbris, testimonia Luminis æterni, Tysyphonæ Astræam; Obyciet auxilijs volupiæ, suppetias abstinentiæ, effronti Cypriæ Virginem animum, parvo cupidini Virgam Jesse, rapacibus lupis, Agnum innocentem, avaritiæ, contemptum mundi, arrogantiæ, humilem arundinem, harpijs, fugam luxuum, Ixionibus, rotas sphærarum cælestiũ, Tantalis pænitentiæ undas, Sysiphis Lapidem angularem Christum; Inducet contra Creteum Tonantem, verum Numen, contra Delphica mendacia Æternam Veritatem in Solis quadrigas, supplicia fulminum, & fulgura veræ Lucis, in armorum Deos, Principem pacis. Longius protraxi aciem, quàm Joannes Victoriam. Vix Proserpinæ stetére Legiones, vix criminum tumultuaria

compa-

comparuit manus, vix delubrorum incolæ Dij assurrexére, solà voce in tormenta & bellicos canones usus, omnem illam Erebi nubem deterruit, dispulit, profligavit. Cecinêre receptui Eumenides, sed cum non possent tam celeri fugâ redire in stygem quæsiverunt in aula Herodis propugnaculum. Tanta colluvies, quis crederet, uni Regiæ infusa, securiùs putâbat Joannem se posse lacessere, ex arce Tyranni. At Victor noster, ut penitûs Orci incendia extinxisset, ad Jordanis prius flumina se explicuit. Innocentes lymphas animabat in exitium flammarum Erebi, quæ si non plus, saltim Æthyopes Spiritus, exuerent spolijs fuliginum. Neq; hic absq; palma substitit Joannes. Baptismalibus aquis, plusquam Deucalionio diluvio offudit Tartarum. Quis satis edisserat, quot in Jordanis alveo tumulum repererunt scelera! quot faces Cupidinis extinctæ! quot Veneres submersæ! quot idola absorpta! quot decoloratæ æstu libidinis animæ;

mæ, exuvias sui reliquêre! quot o-
nerariæ rates voluptatum fractæ! quot
urinatores Cocyti, qui gemmas gra-
tiarum cælestium expiscari voluerant
obruti! ubi Joannes pænitentiam
prædicans, fluctibus Jordanis, lachry-
mas contritorum Civium auxit. E-
natârunt inde niveæ mentes, quæ
stygialibus flammis ad instar titionum
adustæ venerant. Effulserunt candi-
di vultus, quos Æthyopes Proserpi-
na dederat, vix in sacris Baptismi
thermis sunt ablutæ. Apparuerunt
virgines lupæ, casti cupidines, San-
ctæ Cyprides, vix primis fontem la-
bijs delibarunt. Te appello Galilæa,
Idumæa, Samaria, quas ille sacro un-
darum latice tinctas, velut juvene-
scentes aquilas, prætulit in trium-
phum. Vos testor Tyrij, Sydones,
Phænices, Cilices, quas ille verbi Di-
vini vinculis illigavit, vos provoco
in fidem Carmeli, Thaboris Sionis in-
colæ, vos Nazarei, Bethlehemitæ,
Hierosolymitani, quibus ille vel e-
xemplo præluxit, vel dogmata æter-

næ

næ veritatis monſtravit, dicite, qu
Joannes trophæa, ad ripas Jordan
erexit, quot ſpolia Tartaro detraxi
quot Victorias cicuratorum moru
reportavit. Adſtruebat interea vir
profuga ad Regiam Herodis Tyſi
phone, vallabat arcem ſceleribus, a
cendebat turres furijs, præcludeba
vectibus licentiæ portas, ſpeculæ in
poſuit Tyrannidem, quæ truci pro
ſpectaret oculo, quâ Joannes velle
ſtygem aggredi, quibus obſidere co
pijs, quo effringere inſultu. Adſu
Hercules ad oſtium Tænari, Annib
ante portam Romæ, Alexander a
Tyri muros, Joannes ád Herodian
Tyrannidis propugnacula, ut quem
luxus & inceſta Venus fregerat, quem
Ditis opes auxerant, enervaſset. Ve
rum enim verò ingenioſa ſtyx cum
aperto Marte Joanni confligere non
poſſet, dolos arceſſivit. O ingens E
rebi aſtus! Alcidæ objecit Om
phylam, Samſoni Dalilam, Cyr
Semiramidem, Antonio Cleopatram
invicto Heroi fæminam, Caſto Juv
ni

ni effrontem lupam, Joanni Herodianam, quaſi ille, quem tela non expugnârunt, expungeretur muliebri acu, quem ignes bellici non incenderunt, flammis cupidinis exureretur, quem deſerta Idumææ non emolliverunt, floridâ Cypro eluxaretur, quem fulmina Martis non moverunt, flabellis Paphiæ propulſaretur. Viciſset hic laſciva Eumenis, niſi in Joannem incidiſſet. Quis enim præter illum ad molles lingvæ blanditias, ad ſvavem Verborum illecebram, Oculorum mites radios, ad dulcem in labris roſam, ad pictas in genis Charites, ad ſerenas in fronte irides, ad miram colludentium pupillarum volupiam non ſuccubuiſset? qua arte infamis lena, ſpondendo regias opes, offerendo divites cenſus, honorum faſtigia, amicitiæ fædera, & mille Principis favores affingendo, expugnare noſtrum Victorem ſatagebat, ut ſubſcripſiſſet libidini inceſtæ; Quis præter Joannem ſevero Herodis ſupercilio, minarum toni-

truis, ensium fulguribus, compedu
tinnitu; ergastuli horrore, sangvi
macello, lictorum barbarie non d
terretur, quæ omnia Tyrannus add
cere, intentare, comminari non d
sistebat, si ille consangvineum H
menem impugnaret. Infractus
hæc stetit Joannes, effronti Hero
anæ duram frontem objecit, bland
tiarum toxico, medelam in pænite
tia applicuit; Regijs furoribus ad
mantinum pectus obtulit, minis co
stantiam obtrusit, carceri libertate
animi opposuit. Hic vidisetis ri
Tyrannum, excandescere fæminan
ridere Joannem; illos ergastula, s
cures, Phalaridis tauros, Ætneas i
cudes, vincula, clibanos, proclam
mare, hunc Dei vindictam, Tribu
nal justitiæ, legum æquitatem, tho
sanctimoniam, pudoris jura appell
re. Quid plura? rapitur Joann
in carcerem, innodatur vinculis
captivatur. Erravi? dicere d
bueram, in terræ viscera descend
aggressurus in cētro Orcum; tenebr
ergast

ergaſtuli noctem ſtygiam ratus, provocat in certamen Proſerpinam, & ſanctioris vitæ lumine eliminat. Fauces inferni credite, in quibus Alcides noſter latrantem Cerberum, non ſopivit tantùm, ſed & trucidavit. Ita Victor omne ſtadium in laurus, Catenarum ſphæras in annulos, carceris fundum in fundamentum gloriæ, compedes in regales faſcias, ſquallentem muſcum in ſerta victricia, umbras in ſplendorem triumphi ſibi adaptavit. Sed voraci harpijæ, fameſcenti lupæ, ſiticuloſæ & nunquam explendæ Danaidi, crudeli Circæ, moſtroſæ Gorgonidi, immani Herodianæ, parum erat captivâſſe Joannem, parum infarciri offis, ingurgitari mero, obrui luxu niſi caput Joannis eſurijſset. Offertur ambitioſæ mulieri dimidium regni, promittitur regia ſupellex inceſtæ pellici, cumulantur cum Gange & Erythræo coralia perſonatæ Veneri, plus illa tamen æſtimat ſolium intellectûs in capite Joannis, quàm regnum

gnum Judææ, frontem pudicam ip-
ſinè fronte, oculorum pyropos quà
adamantes, lingvæ caſtigantis pre-
um, quàm regium aurum, ſangv-
nem quàm muricem. Vicit Tyra-
ni mollitiem fæmina, non Joann
animum. Plectitur capite in carcer
ne ſol aſpiceret; & ut ipſæ ergaſt-
li tenebræ, luctum circum ferren
O! immanis barbaries! infertur me-
ſæ ad votum pellicis in diſco cap
Joannis. Dicetis jam Auditores vi-
ctum, quia vinctum, profligatum
quia ad cædem efflagitatum, ſinè v-
ribus, quia ſinè vita, ſinè plauſibu
quia ſinè pulſibus, ſinè epinicio qu
in epicedio, abſq; Capitolio quia ab
capite Joannem, at ego in lictori
ſecuri conſulâres faſces, in Cruo
purpuram, in martyrio Martem, i
diſco triumphale vehiculum, in men-
ſa theatrum trophæorum, in vulne-
re aperto tripudiantis gloriæ font
in trunco corpore laurearum ſtipite
in Cæſo Joanne Cæſarem, in proſtra-
to ſtantem Victorem aſpicio, qui i

carce-

carcere tenebrosam stygem seipso oppressam, in aula Herodis tyrannidem supereminenti mensis capite triumphavit. Erumpere in panegyrim triumphatori volueram, sed cum ipse Joannes pro rostris e disco disertiùs perorat, subticendum Oratoribus existimo.

Ad M. D. Sanctificationem. B. V. M. honorem.

ERRATA.
LIBRI II.

p. 1.	v. 3.	amplificationibus. l. amplificationis
2.	4.	ram. l. tum.
4.	12.	ſuperfluvi l. ſuperflui
5.	24.	præmitur l. premitur.
6.	25.	hebet. l. hebes.
12.	2.	in Rhopen. l. in Rhodope.
	3	ſalve l. ſalwę
19.	4.	omiſſum może
23.	23.	wiádomiaſz l. uwiádomiſſ
	25.	ſigni l. ſignis.
25.	6.	vacat l. vacua
32.	9.	zołnierz l. zołnierz
45.	18.	ut l. &.
55.	11.	omiſſum, quàm
56.	26.	Achibi l. Achivi.
63.	10.	Poſterati. l. poſteritati
68.	5.	Typi l. Typhi
70.	9.	ceditæ. l. cedite
74.	18.	veceta l. vegeta
77.	8.	Triſtie l. triſte
85.	16.	lytheron. l. Cytheron.
87.	10.	cortabiis l. certabis
92.	20.	inſilit l. inſiſtis
95.	6.	ſi. l. ſic

97.

ERRATA

97. 7. igenio l ingenio
10. supeṙfluum, cui
98. 8. actatus l. jactatus,
102. 19. nocti, l. notis
104. 15. finibus. l finis
105. 17. Tulliano l. Tulliana locutio
110. 5 optimum l. optimus.
118. 16. & l. it
17. Iter l. Ister,
119. 6. omissum. solem
120 3 accedis l. accedit.
126. 1. uminoso l. luminoso
127. 9. majorum l. malorum
130. 18. ni l. nisi
136. ult. Regiam l. Regius
140. 19. intiales l. initiales
143. 15. træbeis l. trabeis
144. 9. Te l. te
145. 14 felicitis l. felicitatis
146. 7. ne quod l. neque
158. 8. quavis l. quævis
13. omissum. Te.
160. ult. heroica l. heroicæ
161. 2. Topyro l. Zopyro
24. Augsto l. Augusto
25. cuis l. cui, orb. l. orbis

171. 9. ſama l. ſámy
175. ult. cujus l. ejus
176. 22. dividi l. dividi..
191. 18. tako l. iáko.
197. 20. ſecundeut l. ſecundent.
żádną l. zácną.
201. ult. konurencyi l. konkurencyi
202. 10. kiey l. kiedy
204. 19. wieczne l. wioſnę
206. 1. Pa l. Páná
3. korąg l. okrąg
ſuperfluum luſtry
207. . kreie l. kredenśie
24. niezłománych. l. niezłomnych
215. 25. ſzczęśliwá l. ſzczęśliwſza
222. 4. juſte l. juſta

Liber Stanislai de Rzeszyn
Zielinski emptus in Con
sistorio Cracoviensi proxima
Anno 1794 8bris

